

Din inima
poporului,
cald și respectuos
omagiu

ANIVERSAREA ZILEI DE NAȘTERE A TOVARĂȘEI ELENA CEAUȘESCU

„In aceste clipe de sărbătoare, dând glas gândurilor și sentimentelor întregului partid, ale comuniștilor și tuturor oamenilor muncii din România, vă dorim, din toată inima, ani mulți și fericiți, noi și noi succese în întreaga activitate pe care o desfășurați, în conducerea partidului și statului, pentru progresul și bunăstarea poporului român, pentru înflorirea continuă a patriei noastre socialiste”.

din

SCRISOAREA

Comitetului Politic
Executiv al C.C. al P.C.R.
adresată tovarășei
Elena Ceaușescu

paginile 2-3

Ritmul fiecărei zile de muncă, ritmul înalt al noului cincinal!

Am intrat în noul cincinal înflăcărați de gândul ce anticipă împlinirea cutezătorului obiectiv al acestui răstimp al devenirii noastre: ridicarea României pe trepte cât mai înalte de dezvoltare. Această istorică prevedere adoptată la cel de-al XIII-lea Congres al partidului capătă în această primă lună, în aceste prime zile ale noului cincinal, „structura de rezistență” a lucidității și realismului care ne determină să înțelegem că bilanțul pe care-l vom face la sfârșitul actualului cincinal depinde, în mod decisiv, de bilanțul pe care fiecare din noi îl face încă de pe acum la sfârșitul fiecărei zile de muncă.

Răspunzând chemărilor și îndemnurilor formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, toți oamenii muncii din patria noastră, întregul popor român au purces la ampla lucrare istorică a noului răstimp cu hotărârea de a îndeplini și depăși prevederile fiecărei unități de timp, astfel încât întregul edificiu economico-social al acestui nou cincinal să aibă încă de la temelie cele mai sigure și mai ferme argumente ale înălțării sale. Revista noastră realizează și în acest număr o amplă radiografie a acestor eforturi noi pentru o țară nouă, a acestei lupte pentru comprimarea timpului și descătușarea energiilor creatoare ale poporului.

(paginile 4-5)

Cu repeziune, anul care a început va adăuga noi repere de temelnicie și frumusețe cetății socialiste a Craiovei

Aniversarea zilei de naștere

SCRISOAREA

Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. adresată tovarăsei Elena Ceaușescu

Mult stimată tovarășă Elena Ceaușescu,

Cu cele mai alese sentimente de stimă, respect și prețuire, dorim ca, la aniversarea zilei dumneavoastră de naștere, să vă adresăm, din adîncul inimilor, calde felicitări și urări de ani mulți și luminoși, în deplină sănătate și fericire, alături de mult iubitul și stimatul conducător al partidului și statului nostru, ctitorul strălucit al României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Ne este tuturor deosebit de plăcut ca, folosind acest moment aniversar, să vă aducem un fierbinte omagiu și să vă exprimăm înaltă apreciere pe care, împreună cu toți comuniștii, cu întreaga națiune, o dăm îndelungatei și rodnicei dumneavoastră activități în mișcarea revoluționară, în conducerea partidului și statului, pentru binele și fericirea poporului român, pentru edificarea cu succes a socialismului și comunismului pe pământul scump al patriei, pentru progres social și pace în lume.

În rîndurile întregului nostru partid și popor este unanim recunoscută contribuția dumneavoastră de înaltă competență și răspundere comunistă — ca membru al Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român și prim vice-prim-ministru al guvernului — la elaborarea și îndeplinirea în viață a mărețelor planuri și programe de dezvoltare economico-socială a patriei, la perfecționarea organizării și conducerii societății, la progresul continuu al cercetării științifice și aplicarea largă în producție a rezultatelor acesteia, la îndeplinirea neabătută a Programului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Întreaga țară prețuiește în mod deosebit activitatea remarcabilă pe care o desfășurați pe tărîmul științei și tehnologiei, contribuția de mare însemnătate pe care o aduceți — ca eminent om de știință de renume mondial — la dezvoltarea și înflorirea gândirii științifice, a învățămîntului și culturii românești, la unirea și organizarea forțelor din aceste importante sectoare de activitate în vederea asigurării progresului multilateral al patriei socialiste, a îmbogățirii vieții spirituale și largirii orizontului de cunoaștere și cultură al întregului popor. Valoroasa dumneavoastră operă — incunu-

nată cu înalte distincții și titluri ale unor prestigioase instituții de știință, cultură și învățămînt din diferite țări ale lumii — reprezintă, spre mîndria întregului nostru popor, o contribuție de mare însemnătate la înflorirea științei și culturii naționale și universale, un exemplu strălucit de dăruire revoluționară, de profund atașament față de cauza înfloririi României socialiste, a progresului și civilizației tuturor popoarelor.

Alegerea dumneavoastră ca președinte al Consiliului Național al Științei și Învățămîntului — într-un moment în care cercetarea științifică este chemată să aducă o importantă contribuție la progresul multilateral al societății românești — constituie recunoașterea unanimă a meritelor deosebite pe care le aveți în dezvoltarea și coordonarea acestor importante sectoare ale construcției socialiste din patria noastră, și totodată, o garanție că, sub conducerea și îndrumarea dumneavoastră, activitatea, în aceste domenii va cunoaște un și mai mare avînt în viitor.

Slujind cu abnegație interesele țării, ale poporului român, cauza socialismului pe pământul României, dumneavoastră, mult stimată tovarășă Elena Ceaușescu, v-ați afirmat, totodată, ca promotor neobosit al celor mai nobile idealuri de înțelegere, colaborare și pace între națiuni, ca strălucit militant pentru apărarea dreptului fundamental al națiunilor, al oamenilor — la viață, la existență liberă și demnă, la independență și suveranitate, la pace.

Împreună cu întregul popor, apreciem în mod deosebit aportul dumneavoastră la promovarea politicii de pace și colaborare a partidului și statului nostru, la întărirea prieteniei și colaborării României cu toate țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare și nealiniate, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială.

În actualele împrejurări internaționale, cînd pe plan mondial s-a ajuns la o încordare deosebită, cînd viața, libertatea și independența popoarelor, liniștea și pacea întregii lumii sînt tot mai grav puse în pericol, îndemnul pe care dumneavoastră le adresați, ca om de știință, de a se face totul spre a se înlătu-

ra pericolul războiului, pentru ca știința și tehnica să fie puse exclusiv în slujba păcii și bunăstării popoarelor — și nu a războiului și distrugerii — găsesc un profund ecou în rîndurile oamenilor de știință și cultură din patria noastră și din întreaga lume.

În această zi aniversară, dorim să vă asigurăm, mult stimată tovarășă Elena Ceaușescu, de hotărîrea noastră neabătută de a urma minunatul exemplu pe care îl oferiți comuniștilor și întregului popor, de a acționa cu abnegație, răspundere comunistă și spirit revoluționar pentru a îndeplini obiectivele istorice stabilite de Congresul al XIII-lea, orientările și indicațiile secretarului general al partidului, pentru a asigura trecerea României într-o etapă nouă, superioară de dezvoltare, pentru afirmarea continuă a patriei noastre, liberă, suverană și independentă în rîndul națiunilor lumii.

Ne angajăm să milităm cu toate forțele pentru creșterea continuă a rolului conducător al partidului, pentru întărirea și mai puternică a unității poporului în jurul gloriosului nostru partid comunist, al secretarului său general, să facem totul pentru îndeplinirea, pe pământul patriei, a mărețelor idealuri ale socialismului și comunismului, pe care — alături de cel mai de seamă fiu al poporului român, eminent revoluționar și patriot înflăcărat, ilustră personalitate a lumii contemporane, tovarășul Nicolae Ceaușescu — le-ați slujit și le sluiți cu nemărginit devotament, cu înaltă răspundere pentru împlinirea noului destin istoric al națiunii noastre.

În aceste clipe de sărbătoare, dînd glas gîndurilor și sentimentelor întregului partid, ale comuniștilor și tuturor oamenilor muncii din România, vă dorim, din toată inima, ani mulți și fericiți, noi și noi succese în întreaga activitate pe care o desfășurați, în conducerea partidului și statului, pentru progresul și bunăstarea poporului român, pentru înflorirea continuă a patriei noastre socialiste.

Vă adresăm, din adîncul inimii, cu simțăminte de înalt respect și afecțiune tovarășească, tradiționala urare

LA MULȚI ANI!

Comitetul Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român

În Italia și Grecia au apărut noi volume din opera științifică a tovarăsei Elena Ceaușescu

Înaltă apreciere față de prodigioasa activitate științifică desfășurată de academician doctor inginer Elena Ceaușescu, savant de renume mondial, interesul și prețuirea deosebite manifestate peste hotare pentru marcantă contribuție a eminentului om de știință român la progresul chimiei — în special în domeniul de mare actualitate și importanță, cum este chimia

apărut în Italia s-a desfășurat la Milano, sub auspiciile Societății Montedison, ale Societății de chimie Italiană, ale Academiei Dei Lincei și ale Asociației de inginerie chimică din Milano. Participanții la reuniune au adus un profund omagiu omului de știință de amplă recunoaștere internațională, academician doctor inginer Elena Ceaușescu, adresîndu-i calde

fuzat un amplu comentariu, în care, printre altele, se relevă că „opera prezentată la Milano în traducere italiană ilustrează rezultatele cele mai semnificative din punct de vedere științific și industrial obținute de cercetătorii școlii românești de chimic, condusă de academician doctor inginer Elena Ceaușescu, în domeniul cauciucului sintetic”.

nute pe tărîmul științei de tovarășă academician doctor inginer Elena Ceaușescu, personalitate de seamă a vieții științifice și politice, apariția în limba elenă a unui nou volum din opera sa a fost privită în Grecia cu un eveniment de primă importanță. S-a apreciat că noua carte prezintă specialiștilor noi înfăptuiri în ansamblul unei opere științifice de mare

ELENA CEAUȘESCU

ELENA CEAUȘESCU
Academician doctor inginer

ΕΡΕΥΝΕΣ ΣΤΗ ΧΗΜΕΙΑ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ
ΤΩΝ ΠΟΛΥΜΕΡΩΝ

ELENA CEAUȘESCU
Academician doctor inginer

Accad. dott. ing.
ELENA CEAUȘESCU

RICERCHE
NELLA CHIMICA
E LA TECNOLOGIA
DEI POLIMERI

Introduzione di
Renzo Ugo

polimerilor —, pentru aportul său la extinderea cunoașterii științifice în general și la utilizarea rezultatelor acesteia în interesul bunăstării popoarelor, al păcii au fost reafirmate cu prilejul unor importante evenimente editoriale: publicarea în Italia a volumului „Cercetări în domeniul chimiei și tehnologiei polimerilor” și în Grecia a lucrării „Cercetări în chimia și tehnologia polimerilor”, ambele făcînd parte din opera științifică a eminentului savant român Elena Ceaușescu.

Festivitatea prezentării volumului

felicitări și cele mai bune urări de succes în nobila activitate pe care o consacră progresului științei în folosul păcii și bunăstării în lume, cu ocazia apropiatei aniversări a zilei de naștere, și exprimînd totodată înalte aprecieri pentru știința românească, pentru bogatele sale tradiții, pentru mesajul pe care aceasta îl promovează pe plan mondial, în scopul apropiierii și colaborării, al înțelegerii și păcii între popoare. Cu deosebit interes a primit lucrarea presa din Italia. În cadrul rubricii sale științifice și tehnice agenția ANSA a di-

În Grecia, apariția noului volum din opera tovarăsei Elena Ceaușescu a fost primită cu deosebit interes, iar aprecierile unor reprezentanți de frunte ai vieții științifice, sociale și politice în legătură cu valoarea lucrării și cu importanța traducerii ei în limba greacă constituie o mărturie elocventă a înaltei prețuiri față de personalitatea eminentului om de știință român, a amplului prestigiu internațional de care se bucură pretutindeni activitatea sa. Relevînd înaltă prețuire și interesul unanim față de remarcabilele realizări obți-

valoare, o operă exemplară, care deschide ample perspective în domeniile de mare actualitate pe care le abordează, contribuînd atât la intensificarea cooperării reciproce avantajoase dintre cele două țări, cât și la materializarea imperativului major al epocii actuale privind orientarea activității de cercetare exclusiv în folosul bunăstării, al progresului și al păcii pe planeta noastră.

P. NICOARĂ ■

a tovarăsei Elena Ceaușescu

Dragostea și prețuirea întregului popor

În cadrul unei solemnități care a avut loc marți la București, tovarăsa Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, prim-viceprim-ministru al Guvernului Republicii Socialiste România, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, a fost sărbătorită cu ocazia zilei de naștere și a îndelungatei sale activități revoluționare.

Împreună cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, la solemnitate au participat membri și membri supleanți ai Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., secretari ai C.C. al P.C.R., membri ai Consiliului de Stat și ai Guvernului.

În acest cadru, tovarăsei Elena Ceaușescu i-a fost înmînată scrisoarea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. de către tovarășul Constantin Dăscălescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al

P.C.R., prim-ministru al Guvernului Republicii Socialiste România.

În cadrul solemnității, care a constituit o grăitoare dovadă a aprecierii deosebite pe care partidul și poporul nostru o dau fiicei națiunii, a fost omagiată activitatea neobosită pe care tovarăsa Elena Ceaușescu o consacră, cu înaltă competență și spirit revoluționar, elaborării și îndeplinirii politicii interne și externe a partidului și a statului nostru, dezvoltării economico-sociale a țării, înfloririi vieții materiale și spirituale a poporului nostru, afirmării tot mai puternice a României pe plan internațional. Au fost puse cu putere în evidență și cu acest prilej alesele gânduri și sentimente de prețuire și de stimă pe care toți oamenii muncii din patria noastră le poartă tovarăsei Elena Ceaușescu, militant de frunte al partidului și al statului, strălucit om de știință, savant de renume mondial, pentru abnegația și dăruirea cu care se consacră, alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu, progresului neîn-

terupt al României socialiste, pentru contribuția activă pe care a adus-o și o aduce la îndeplinirea hotărîrilor celui de-al XIII-lea Congres al P.C.R., a mărețelor obiective ale Programului partidului de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism.

În această zi de sărbătoare au fost evocate munca plină de abnegație pe care tovarăsa Elena Ceaușescu o desfășoară pe tărîmul cercetării științifice, contribuția de mare însemnătate pe care o aduce la progresul științei și învățămîntului, la orientarea lor în direcțiile hotărîtoare pentru îndeplinirea cu succes a întregii opere de construcție socialistă, la introducerea și promovarea susținută, în toate domeniile vieții economice și sociale, a celor mai noi și valoroase realizări ale științei și tehnicii, la afirmarea științei românești pe plan național și mondial. De asemenea, a fost omagiată activitatea desfășurată de tovarăsa Elena Ceaușescu pentru promovarea marilor

idealuri de pace și colaborare ale României socialiste, pentru soluționarea pașnică a problemelor complexe cu care se confruntă în prezent omenirea, pentru îndeplinirea dezarmării, și în primul rînd a dezarmării nucleare, pentru cauza destinderii internaționale, a independenței și a suveranității popoarelor.

Tovarășii din conducerea partidului și statului prezenți la solemnitate, dînd glas sentimentelor de înaltă considerație, dragoste și prețuire ale întregului partid și ale întregului popor, au felicitat călduros pe tovarăsa Elena Ceaușescu, adresîndu-i urări de viață îndelungată, multă sănătate și putere de muncă, pentru a obține noi realizări de prestigiu în înaltele misiuni ce i-au fost încredințate, de partid, de popor, și a contribui, împreună cu întregul nostru partid, la făurirea noii orînduirii sociale, a civilizației socialiste și comuniste pe pămîntul României.

Pentru abnegația și dăruirea cu care se consacră progresului neîntrerupt al României socialiste, bunăstării și fericirii poporului român, triumfului colaborării și păcii în lume, folosirii cuceririlor științei numai în scopuri pașnice, alături de conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, partidul, întregul popor român aduc un cald omagiu personalității proeminente a tovarăsei Elena Ceaușescu, exprimă sentimente de aleasă și înaltă cinstită pentru neobosită activitate pe care o depune în calitate de membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., de prim-viceprim-ministru al Guvernului, de președinte al Consiliului Național al Științei și Învățămîntului. În aceste zile, gîndurile și sentimentele tuturor cetățenilor României se îndreaptă către tovarăsa Elena Ceaușescu cu dragoste și cu recunoștință. Aceste gînduri și sentimente sînt exprimate în numeroase mesaje, scrisori și te-

legrame de felicitare trimise de comitetele județene, municipale, orașenești și comunale de partid, de ministere, instituții centrale, organizații de masă și obștești, de colective de muncă din întreprinderi, instituții de cercetare și învățămînt, instituții și unități

incununată mereu de noi și tot mai mari succese în prestigioasă activitate pe care o dedică îndeplinirii neabătute a politicii partidului și statului nostru de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism, împlinirii

vității revoluționare. În mesaje, în scrisori și telegrame se dă o înaltă apreciere activității desfășurate de tovarăsa Elena Ceaușescu pentru îndeplinirea idealurilor scumpe de libertate, dreptate și independență ale poporului român, pentru construirea socialis-

toarelor economiei naționale, prin promovarea largă a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii în toate domeniile de activitate, pentru a asigura, pe această bază, o nouă calitate a muncii și a vieții întregului nostru popor. Autorii mesajelor evidențiază, de asemenea, eforturile depuse de tovarăsa Elena Ceaușescu pentru triumful rațiunii, al cauzei nobile a colaborării și păcii, a dezarmării și destinderii, pentru ca marile cuceriri ale genului uman să fie puse în slujba împlinirii multilaterale a personalității umane, a progresului general al întregii omeniri. Ei reafirmă hotărîrea comunistilor, a întregului popor român ca, urmînd exemplul strălucit al tovarășului Nicolae Ceaușescu, al tovarăsei Elena Ceaușescu, să facă totul pentru îndeplinirea exemplară a hotărîrilor și obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului.

Profundă stimă și recunoștință

agricole, de personalități ale vieții politice, științifice și cultural-artistice de pe cuprînsul întregii țări. Semnatarii mesajelor, și prin ei toți cetățenii patriei, adresează tovarăsei Elena Ceaușescu, cu prilejul aniversării zilei sale de naștere, care constituie o aleasă sărbătoare pentru întregul nostru popor, urări de sănătate și fericire, de viață lungă,

celor mai cutezătoare aspirații ale poporului nostru.

Prin conținutul lor, mesajele constituie un vibrant omagiu adus tovarăsei Elena Ceaușescu, eminent om politic, ilustru savant de largă recunoaștere internațională, pentru contribuția strălucită pe care a adus-o și o aduce la edificarea socialistă a țării, pentru lunga și îndelungată sa acti-

mului și comunismului pe pămîntul patriei, pentru creșterea necontenită a prestigiului și a rolului României socialiste în lume. Este subliniată contribuția de mare valoare a tovarăsei Elena Ceaușescu în sporirea întregului potențial al științei, al învățămîntului și al culturii, în afirmarea caracterului intensiv al dezvoltării și modernizării tuturor sec-

ZIUA BUNĂ SE CUNOAȘTE DE DIMINEAȚĂ

Calitatea - emblemă pentru cinci ani

Calitatea vieții este chiar sensul ei. A trăi oricum intră deja în perimetrul subcivilizatului. Neavind la îndemână decât o singură viață nu ne poate fi indiferent cât și cum o trăim. Supraviețuirea nu ține de calitatea vieții, ci de biologie, căci dincolo de nevoile elementare, care țin de hrană, îmbrăcăminte și locuință, ca să existe, ca să-și împlinească un rost, ca să lase o urmă a trecerii sale, omul mai are nevoie de multe altele, dar de toate la un loc, la același nivel, de aceeași valoare. Calitatea vieții înseamnă și drumuri civilizate, și comunicație, și valorile spiritului uman la îndemina fiecărui om și, prin extindere, la îndemina unei națiuni și multe alte lucruri la care am aspirat chiar înainte de a cunoaște sensurile cuvintului dezvoltare. Pe parcursul lungului drum de înfăptuire a celor necesare am îmbogățit mereu evantaiul de dorințe. Pentru prima dată în istoria noastră avem un program al calității. Calitatea vieții a devenit o stare cu tot mai multe înțelesuri. Așa cum ni se întâmplă fiecăruia când spunem că mai am nevoie de cutare lucru și pe urmă nu îmi mai trebuie nimic, la fel și societatea, pe măsură ce și-a apropiat ținta, a depășit-o prin stabilirea de noi țeluri, de limanuri și mai propice omului. De bună seamă, dezvoltarea unei societăți, multul sau puținul câștigat de-a lungul anilor nu este nici cadoul primit la o sărbătoare, nici cumpărătura de preț făcută la un mare magazin planetar. Ea este rodul trudei, al eforturilor fiecărui om în parte, al tuturor în măsura în care au înțeles să-și reunească, să-și concentreze și sincronizeze eforturile.

La Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „Vom pune în centrul atenției dezvoltarea intensivă a întregii activități din toate domeniile - industrie, agricultură și celelalte. Vom acționa cu toată hotărârea pentru realizarea unei calități superioare a muncii și vieții poporului nostru”. De-a lungul etapelor parcurse, poporul nostru și-a stabilit generoase țeluri de viitor. Uneori ele au ținut de minimul necesar, ca mai tirziu să țină de ambițiile celor curajoși. Dar pentru prima dată în istoria noastră, pe parcursul a cinci ani, ne-am propus un țel cum n-am avut niciodată: să ne îmbunătățim calitatea vieții, să ne preocupăm îndeaproape de tot ceea ce facem spre a da lucrurilor noastre, vieții noastre o dimensiune civilizatorie: calitatea. Căci sub raport economic, calitatea înseamnă aparate, produse, întreprinderi funcționând la parametri maximi, înseamnă ritm de ceasornic în toate și produse valoroase în sine și valoroase în competiție cu cele produse de alții. A produce oricum ține de copilăria dezvoltării iar maturizarea economiei românești își arată multiplele semne în prestigiul câștigat pe piața internațională. Dacă acest spor de calitate vizează în mod special exportul, el nu poate fi și nu trebuie să fie o preocupare izolată. Calitatea, emblema unui cincinal, este aerul necesar pentru toate sectoarele vieții sociale, ea devine un cuvânt de ordine pentru fiecare loc de muncă. Pentru un funcționar public calitatea înseamnă promptitudine, operativitate, corectitudine, inițiativă, și ea se repercutează fericit în timpul și în viața cetățeanului. Și calitatea piinii ne interesează. Și calitatea pământului. Preocuparea tuturor lucrătorilor din agricultură de a da ogorului potențialul maxim, de a-l păstra nealterat pentru generațiile viitoare înseamnă nu numai o preocupare în sensul calității, ci îndeplinirea unei profunde datorii patriotice. La fel, valorificarea produselor pământului, creșterea animalelor au nevoie de o preocupare, de o sporire în sensul calității. Iar calitatea nu poate fi concepută în afara competenței, a organizării, a rigurii și efortului conștient. Ea nu este un produs întâmplător, ci o sinteză complexă a tuturor capacităților creatoare ale societății. La nivel individual, a te bate pentru calitatea vieții înseamnă a te respecta pe tine, a nu abdica de la normele elementare ale profesiei, ale spiritului revoluționar și, nu în cele din urmă, bădălia pentru calitate este în egală măsură și o formă a respectului pentru ceilalți, pentru întreaga societate românească. Nu poți pretinde produse de vîrf, calitate în tot ceea ce te înconjoară dacă tu, la rîndul tău, nu ai făcut totul pentru aceasta. Climatul de competiție, de valoare, de viață trăită în spațiul generos al valorilor materiale și spirituale generează posibilități multiple de afirmare a individului, a capacităților lui creatoare. Punctul de plecare al calității în toate domeniile are ca reper o sintagmă cunoscută. Ea se numește să-ți faci datoria. Iar acest cincinal cere fiecăruia în parte și tuturor reuniți în marea familie a societății, să ne facem datoria la un nivel superior, să dăm disciplinei sensul ei generos, să facem cale liberă noului, să primim inițiativa ca pe o formă de căutare a mai bunului și a mai binelui.

Cincinalul calității superioare, cinci ani în slujba unei idei generoase, trecută acum pe primul plan al vieții noastre, trebuie să însemne un salt calitativ în toate sectoarele vieții. Avem nevoie de calitate în producție și în organizarea activității pe marile platforme industriale, avem nevoie de calitate în cultură și în bunurile de consum, în agricultură și în turism, în construcții și în transporturi, în tot ceea ce înfăptuim. Calitatea vieții înseamnă o calitate a raporturilor interumane, a relațiilor de prietenie și colaborare, înseamnă, și iar nu în cele din urmă, calitatea asistenței sociale, a grijii față de om și o calitate a aerului pe care îl respirăm. Așezarea calității la rangul de cuvânt de ordine, la rangul de comandament a tot ceea ce întreprindem, realizăm și trăim înseamnă o revoluție în conștiință, în modul de a fi al fiecăruia. Iată de ce chemările președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, trebuie să aibă în fiecare un ecou fertil, calitatea vieții, a tot ceea ce înfăptuim și trăim fiind aspirație și ideal, dorință de a fi a fiecărui cetățean al României.

CORNEL NISTORESCU ■

În Mesajul de Anul Nou adresat întregului nostru popor, la posturile de radio și televiziune, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „Începem noul an 1986 - primul an al celui de-al 8-lea cincinal - cu un program cuceritor și de mare perspectivă, care va asigura intrarea României într-o etapă nouă de dezvoltare, trecerea de la stadiul de țară în curs de dezvoltare la cel de țară mediu dezvoltată”. O cumpănă între ani, o cumpănă între două cincinale cuceritoare, cel de acum marcând pentru România un impresionant salt calitativ. Tot președintele țării în Mesajul de Anul Nou ne adresa tuturor chemarea: „Să trecem cu toată hotărârea, încă din prima zi de muncă a noului an, la realizarea acestor mărețe obiective, să acționăm cu întreaga noastră pricepere și energie pentru a asigura înfăptuirea în cele mai bune condiții a prevederilor planului, a programelor speciale pe care le avem în diferite domenii de activitate.” Ca răspuns la această însuflețitoare chemare, iată, din toate sectoarele economiei naționale ne sosesc vești despre primele succese ale acestui cincinal, despre eforturile oamenilor muncii de a fi la înălțimea mărețelor țeluri. Produse realizate în termen, comenzi livrate în devans sînt numitorul comun al acestor zile. În ultima decadă a anului recent încheiat, zeci și zeci de întreprinderi au raportat încheierea planului înainte de termen și abordarea producției din acest an. Pentru cel harnic cincinalul a început încă de anul trecut și aceste zile îi găsește la datorie, sporind zestrea și raportînd realizarea de noi produse, de noi performanțe. În această perioadă colectivele de oameni ai muncii depun eforturi susținute, la capacitatea maximă, în vederea realizării și depășirii planului încă din primele decade. Un rol de seamă îl prezintă angajamentele colectivelor de oameni ai muncii, cele chemate să estimeze sursele și resursele existente, în vederea valorificării lor superioare și, în condițiile optime ale dotării materiale și ale potențialului uman existent, fiecare întreprindere, fiecare secție, fiecare loc de muncă să reprezinte un motor activ al realizării cifrelor de plan. Uniți în largul Front al Democrației și Unității Socialiste, oamenii muncii răspund prin fapte acestui imperativ esențial al economiei noastre: realizarea și depășirea planului înainte de termen. Grupăm sub acest generic relațiile redactorilor noștri, martori ai prodigiosului efort creator, ai trudei împlinite încă din aceste prime zile de ianuarie, zilele unui nou cincinal în care lesne putem citi temelul izbuzurilor viitoare.

Lumină nouă, de Colibița

De sus, de pe coama barajului pentru a cărui ridicare au fost aduse și puse una lângă alta milioane de pietre de toate mărimile, alcătuiind un peisaj ciudat, aproape selenar, de acolo, de sus, se zărește un munte cu crestele roșii, ca o gură stîrbă. Un munte care s-a mutat. Un munte care a fost așezat la temelia luminii de miine. Alături de el - noul baraj, o lucrare unicat la nivel național și una din puținele lucrări de acest gen din Europa. Inginerul șef Titus Gorgoi vorbește despre această construcție cu aparentă lipsă de emoție și participare a celui care a mai spus de multe ori aceleași lucruri și știe, din această experiență de povestitor-tehnician, că și cifrele pot impresiona. Zice, așadar, că barajul are 90 de metri înălțime și va cuprinde, în final, 1 600 000 tone de arcamant. Într-o primă etapă, s-a realizat etanșarea cu folie de polietilenă a blocurilor de piatră tasate (după un proiect al ISPH București în colaborare cu TAGCH), urmînd ca de la cota 700 în sus toată masa definitivă să fie din beton asfaltic. Întregul proiect de execuție și toate utilajele necesare punerii în operă sînt, ține să sublinieze inginerul Gorgoi, în exclusivitate românești. Și tot ca o lucrare cu un caracter ceva mai special - a doua de acest gen în țară - este și excavarea, spre frontul amonte, cu o mașină de forat INBO 3.2, produsă de Întreprinderile „1 Mai” Ploiești și „Unio” Satu Mare.

Lucrarea de la Colibița a fost începută în 1977 și urmează să producă lumină în acest an. Este una din explicațiile pentru care constructorii au început noul an într-un ritm care să devanseze planul de producție încă din acest ianuarie. Barajul, despre care am spus cîte ceva, lacul de acumulare cu un volum de 90 milioane metri cubi de apă, schimbările profunde aduse geografiei zonei, construirea unor spectaculoase drumuri de acces către o viitoare zonă turistică de o frumusețe care, chiar ieșită de sub zodia sălbătăciei, tulbură privirea - totul a însemnat trudă, speranță, competență și iarăși trudă.

Uzina electrică de la Colibița va avea o putere instalată de 22 MW, apa urmînd a străbate o aducțiune principală în lungime de 6,2 km. Există, în aceste zile de iarnă, cînd munca în aer liber e mai anevoioasă, cîteva locuri de muncă fierbinți: pe fronturile din subteran, pe cel de la aducțiune la priza barajului, la betonare, în amonte de priză, unde prefabricatele au și

fost placcate pe mai bine de un kilometru, la frontul Șoimul și la cel de debușare.

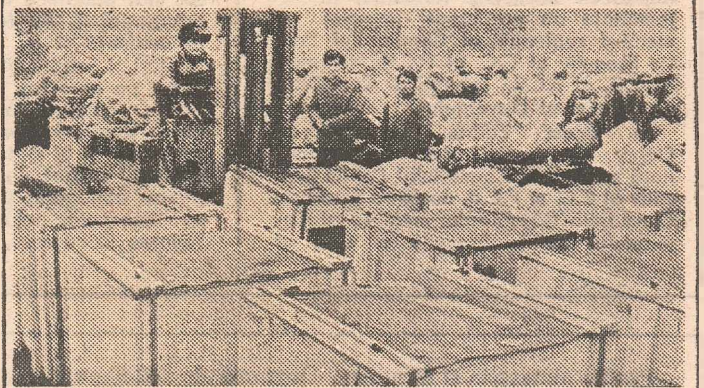
În zare, din biroul plin de fum și de hirtii cu situații al inginerului șef, culmile Călimanilor se zăresc albe ca încrederea în lumină, ca o necurmată sete de lumină. Aici, pe șantier, se vorbește despre oamenii cei mai harnici și pricepuți, se alcătuesc clasamente, dar, oricum, lista e lungă, dar și rugămîntea de a o transcrie în întregime e bine argumentată - e vorba, în fond, de numele unor oameni care merită cu adevărat să fie cunoscuți, oameni pentru care a fi eroi înseamnă numai și numai să participe, de opt ani, la finalizarea acestei mari lucrări, care a determinat schimbarea unei întregi regiuni, solicitînd bărbăție și tenacitate. Notăm, așadar: excavatoriștii din cariera Ion Sima și Roman Lăcătuș; foreziștii Ion Burac și Dumitru Galben, din echipa condusă de subînginerul Constantin Iusep; la baraj - sub îndrumarea șefului de punct de lucru Pavel

Pleșea, se evidențiază buldozeriștii Mihai Verașciaghin și Mihai Burisup; șoferii Ion Verașciaghin, Nicolae Vaiduș și Ion Ciucanu; minierii conduși de subînginerul Petru Tripon; muncitorii de pe frontul de lucru Șoimul de Jos, avîndu-i, ca șef de punct de lucru, pe maestrul principal Caron Wolfart și, ca șef de formație, pe Vasile Viman; inginerul Radu Tulai și maestrul Eugen Țigancea (de la frontul INGO 3.2); maestrul George Gaftone, de la uzina electrică...

În noiembrie 1986, uzina electrică de la Colibița trebuie să dea sistemului energetic național primii kilowați. Constructorii sînt însă absolut siguri că, în ritmul de acum, uzina va fi gata mai devreme, și că lumina cea nouă, de Colibița, va pătrunde mult mai grabnic în casele sîtenilor de pe Birgaie și din ținuturile învecinate. Semn că munca este aici, ca pretutindeni, suprema lumină a vieții.

DAN MUCENIC ■

Contracte onorate în devans

Uzinele Timpuri Noi din Capitală sînt o firmă recunoscută între producătorii mondiali de motoare și compresoare, iar faptul că încă din prima săptămîină a acestui an leșeau pe poarta întreprinderii 64 de compresoare pentru locomotive cu destinația R.D.G. dovedește, cu prisosință, că produsele românești sînt solicitate pe piața externă și că această firmă, onorîndu-și contractele în devans, rămîne un ideal partener de comerț exterior.

ELENA GHERA ■

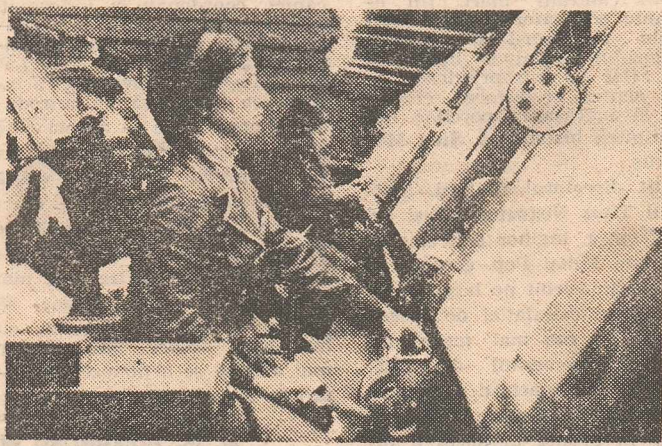
Orizonturi subterane

Douăzeci de ani a lucrat Tușan Ion la Exploatarea Minieră Leșul Ursului. Apoi, așa, dintr-o dată, poate ca să se apropie mai mult de casă, el fiind din Gherla, de lângă Cluj, s-a decis să se mute împreună cu familia la Exploatarea Minieră din Baia Borsă. Acum e mai aproape de locurile natale cu cîteva munți. Sau, mai exact, cu cîteva subterane de munți. Pentru că în cei 23 de ani de muncă, el a lucrat numai în sub-

teran. De-a dreptul curios e însă faptul că împreună cu șeful de brigadă Tușan Ion s-au mutat și cei trei mineri, șefi de schimb, Crihan Teodor, Pătruș Victor, Panțiru Dinu, deși aceștia erau toți trei din Moldova și trecînd munții, în Maramureș, s-au îndepărtat de locurile natale. Încercînd să-mi explic fenomenul, am descoperit că muncind ani în șir alături, în condițiile dificile ale oricărei exploatare subterane, se stabilește între oameni o solidaritate greu de înțeles din afară, de la suprafață, ei devin cu timpul un fel de rudeni de subteran, un fel de neamuri de abataje și orizonturi subterane ale căror relații umane sînt, la un moment dat, mai puternice, chiar decît înrudirea de sînge. Așa că atunci cînd șeful de brigadă s-a decis să treacă pasul

CINCINALUL, DIN PRIMELE ZILE DE MUNCĂ

An nou, produse noi

Încă din primele zile ale anului 1956, oamenii muncii de la Întreprinderea textilă „Dacia” din București au realizat o importantă producție în devans față de plan, creând totodată o gamă de produse noi, prin valorificarea superioară a materiei prime. Produsele acestei întreprinderi, competitive în lume și solicitate de firme din R.D. Germană, S.U.A., Franța, U.R.S.S., Canada, R.S. Cehoslovacă, Italia etc., sînt pregătite pentru a fi livrate în termenele stabilite prin contracte. Fiecare zi este, iată, un pas concret pe calea autodepășirii, a bătăliei pentru o calitate superioară.

VICTOR RABULESCU ■

Prislop, el a făcut pasul acesta împreună cu familiile celor trei tovarăși ai săi de muncă în mod atât de firesc de parcă ar fi fost vorba de o singură, dar atât de puternică familie.

Tușan Ion lucrează, deci, în prezent la Exploatarea Minieră Gura Băii și are în preajma sa, ca șef de brigadă, 14 oameni. Mina Gura Băii e organizată în 2 sectoare de producție, 1 de investiție și 1 de electromecanică. Sectorul 1 de producție are 3 raioane. Fiecare raion are cîteva brigăzi. Tușan Ion este șeful uneia din cele 5 brigăzi ale raionului 3 din sectorul 1 al minei Gura Băii care este la rîndul ei doar una din cele cîteva mine ale Întreprinderii Miniere de la Baia Borsă. Am dat aceste detalii pentru a-l plasa pe șeful de brigadă la locul său exact în marea mecanică umană care treieră și cîntărește subsolurile unui munte, cernînd minereurile atât de diverse în desăvîrșita curățenie finală a metalelor neferoase.

Dincolo de această organizare administrativă, interiorul unui munte este gospodărit asemenea unui bloc cu mai multe etaje. Fiecare etaj al uriașului bloc al unui munte corespunde unui nivel numit, în termeni specifici mineritului, **orizont**, a cărui înălțime se măsoară de la nivelul mării, abatajele fiind coridoarele, uneori labirintice, ale unui orizont, adevărate străzi subterane care n-au altă logică de înaintare într-o direcție sau alta decît vîntarea filonului sau a unui minereu mai bogat în neferoase. Orizonturile se supraetajează din 30 în 30 de metri. Se extrage minereu de la orizontul 1320, 1350, 1380. Dacă la suprafață, elevii de clasa a III-a numesc **orizont** linia unde pămîntul se umește cu cerul, linia după care apune soarele —, în subteran, orizonturile ar putea fi considerate liniile de după care răsare aurul și argintul, cuprul și toate celelalte metale neferoase ale subsolului românesc.

În clipa în care dumneavoastră citiți aceste rânduri, în miezul unui munte din nordul României, șeful de brigadă Tușan Ion împreună cu cei 14 oameni ai săi lucrează la orizontul 1410. A muncit doi ani și jumătate la orizontul 1380 și n-a fost prea mulțumit. Acolo realiza planul doar în proporție de 100%. La orizontul 1410 unde s-a mutat în anul acesta, lucrurile merg mai bine: realizează planul în proporție de 110 până la 120%.

Un an din viața unui șef de brigadă înseamnă peste 300 de coborîri în adîncul pămîntului pînă la nivelul orizontului său subteran, peste 300 de întîlniri cu cei 14 oameni alături de care logia și preistoria pămîntului întineric devine lumină, dezvoltarea economică, civilizație și istorie. Din cînd în cînd cei 3 tîmpeliști ai brigăzii dau găuri pentru evantai. Mai întîi lasă un pilier de 5 m care se perforază și pe urmă se împuscă prin pușcături masive. O împuscătură masivă și deschiderea ei se numește în limba minerilor evantai. Am vrea ca în anul acesta să depășim planul cu 2000 tone. Asta e una

din dorințele noastre pentru acest prim an din cincinal. Nu e prea mult, întreb, față de doar cele 400 ale anului precedent. Nu e prea mult, mi se răspunde. Am zis 2000 cunoscînd puterea brigăzii și a abatajului și vîzînd rezultatele din aceste prime zile ale anului. Avem o brigadă foarte bună, ne înțelegem între noi, cîștigăm bine, de la 66500 la 7500 lei pe lună.

Anul acesta am primit o instalație nouă de perforat la evantai, un MIS cu care un singur tîmpelist poate da, în 8 ore, 80 de m liniari de găuri. Pînă la 10 ianuarie trebuie să primim al doilea MIS ca să crească și mai mult productivitatea astfel încît să putem începe anul cu 3000 tone pe lună. Iar cînd ai oameni ca frații Timiș Ion și Gheorghe, vagonetari, Panțiru Sorin, feciorul sefului de schimb și toți ceilalți mineri calificați sau necalificați, căliți de duritatea făcută a florilor de mină, posibilitatea devine oricînd realitate.

ION ZUBAȘCU ■

Un țaran din Maramureș ascultă ceasul pămîntului

E dimineață de iarnă. Asta zic calendarele. Iarna adevărată o așteaptă oamenii să le acopere semănăturile cu caldul strat rece al omătului. Dar uite, pe la noi nu-i așa. Plouă de trebuie să umbli numai în cisme de cauciuc, păpușii domnești se umflă cu apă ca buretele de șters tabla după o lecție cu multe formule matematice. Încă pe la noi, prin Maramureș, nu-i iarnă iar buletinul meteorologic este o știre care se ascultă cu sufletul la gură de țărani. Mai ales de ei.

„Bună dimineață” își zice deși e încă întineric, și mai este mult pînă se luminează, dar ei zic „bună dimineață” semenilor cu care se întîlnesc. Dimineața țaranului este cu noaptea în cap, cum se zice, gospodăria lui se conduce după un alt orar, așa cum încă din primcele zile ale anului orice țaran harnic se străduiește ca anul să fie bogat. Sînt ceasurile pămîntului, vechi, dar iată, că le trăim și noi, cu lucrătorii acestor țărani.

De data asta nu am ținut să ajung într-un sat maramureșean cî intru un oraș maramureșean unde țărani există. Certificatul lor de a fi, verb tulburător, este scris pe ceea ce fac. Sigiliul lor este truda din noapte în noapte.

Nu am ținut să ajung într-un sat maramureșean, acum la cumpăna anilor, ci în municipiul

Sighetu Marmăției care are și el țărani lui. Deci, iată-ne, pe strada Topliței nr. 89 din Sighetu Marmăției, în gospodăria lui Gheorghe Pop, un loc liniștit, pierdut printre grădini de meri și pruni. Ca la țară.

Batem în poartă. Spun, batem, deoarece era cu mine și doctorul Coriolan Dragomir, medicul șef al circumscripției de control al alimentelor din municipiu, care știe bine această gospodărie, pe drum, în mașina care ne scotea din oraș spre cele două Rone, a ghicit adresa: omul stă acolo unde sînt multe clăi de fin în grădină. Cînd plec cu trenul spre București, spune doctorul, mă uit cu drag la așezarea asta că aici trebuie să locuiescă un om de ispravă.

Asta s-a văzut decum am intrat în ogradă. (Ocol, se spune pe la noi, își zice gospodarul!) Ocol îi zic și eu. Adică un loc rotund în care este așezată gospodăria. Și locul este bătut în pietre de riu puse pe cant cu înclinație de scurgere. Vedem o casă, o casă de țară, un grajd, o colejină, o fîntînă, da, neapărat o fîntînă, iar încolo un cîmp neted ca palma, cu multe clăi de fin. (Doctorul Dragomir nu s-a înșelat în bănuială).

Prima intrare am făcut-o în grajd (nu în casă) deoarece spunem acum că Gheorghe Pop este un renumit crescător de animale din zonă. Vedem patru animale pe care nu stă apa. Adică frumoase. Omul crește animale de cînd a fost acasă, în satul Desesti, de pe Valea Mării. Venind în Sighetu Marmăției, prin 1958, a venit ca țaran. De aceea s-a așezat în parca agricolă a orașului. Ca să fim dreți, aici nu e oraș numai prin cuprindere administrativă. Gheorghe Pop și-a ales un spațiu de respirație și trai ca la el acasă. Da, are buletin de oraș, dar actul de identitate stă în buzunar sau pe o policioară în casă, dar el a venit aici cu întreg sufletul lui de țaran. Iată, deci, în acest caz buletinul este un simplu act. Adresa lui se numește: Gheorghe Pop, unul din cei mai harnici gospodari din Maramureș. Și asta nu e puțin.

După ce și-a pus casa în rînd cu lumea (prin asta se înțelege întreaga gospodărie!) rivna lui a fost să nu se despărță de animale. Asta a și făcut. Din anul 1965 a contractat cu statul taurasi, juninci, și evident mult lapte. În fiecare an a prelat statului un tauras și o junincă. Și nu orice fel de animale, ci de aleasă îngrijire. De elită. A primit pentru un tauras contractat și 40.000 lei dar mai jos de 22.000 lei nu a coborît. Deci socolii!

El crede una și bună: „Trebuie să-ți curgă prin singe dragostea de țarină, de animale. Tu așa crezi”.

Și pentru această credință el este invitat la expoziția-tîrg care se organizează în Sighetu Marmăției de Stațiunea de cercetări și creștere a bovinelor. El vine aici cu munca lui, cu ceea ce știe din vechimea lui.

Ne spune un moment emoționant pentru el. Învăță la școala agriculturii, a dragostei de ce avem nevoie oricînd, îmbrăcat în cămașă albă, cu cheptar și ciocri cu clop în cap, cum îi stă omului bine, în 1981 cînd expoziția-tîrg de la Sighetu Marmăției a fost vizitată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, el Gheorghe Pop, l-a întîmpinat la poarta maramureșeană și i-a spus cuvinte de bun venit în acest loc al harniciei.

Și în această toamnă gospodarul de pe strada Topliței nr. 89 din Sighetu Marmăției a fost premiat la expoziția-tîrg de la Sighetu Marmăției pentru că a obținut 7000 l lapte în 305 zile de la o vacă în lactația a doua.

Deci, douăzeci de ani de mare gospodărie. El își scrie biografia fără cuvinte alese ci cu fapte de preț. Ajutat de soția Maria, el scrie cu rotirea fiecărei dimineți adevărul despre starea de a fi țaran. Apa trece, pietrele rămîn! Tîmpul trece, țărani trebuie să rămînă în rostul lor cu datină și sărbători, cu muncă și horea lungă a neamului.

Tîmpul cit am stat în ocol, în mijlocul gospodăriei, ne-a putut convinge că acest om din Maramureș și-a construit totul cu folos, cu dragoste de țarină, după legile sufletului mînenit.

Acum, la începutul unui nou cincinal, în casa aceasta retrasă spre cîmpul cu clăi, putem spune colinda gospodăriei. După datina Maramureșului. Este un țaran care ascultă ceasul pămîntului.

GHEORGHE PIRJA ■

Școală pentru marinari

E o vreme rea, vînt nord-nord-est de forța 7—8 pe scara Beauforth, marea e de gradul 6—7 iar de pe nava aflată într-o situație precară ofițerul radiotelegrafist transmite un mesaj de primejdie.

Pe toată rețeaua căilor ei de navigație, planeta întreagă ascultă cu respirația tăiată orice mesaj de primejdie, de oriunde ar veni el, cu singura condiție de a fi transmis corect. Și de fiecare dată se face tot ce este omenesc posibil. Adică, uneori, imposibilul.

Așa cum ar urma să se întîmple și acum, după mesajul transmis de ofițerul radiotelegrafist, dacă totul n-ar fi, cum este din ferice, doar un simplu exercițiu, fiindcă și vremea rea și vîntul de forța 7—8 și marea de gradul 6—7 sînt doar elementele ce alcătuiesc cadrul de desfășurare a acestui exercițiu și nu ne aflăm, săltînd ca o coajă de nucă, pe spinarea nici unei mări cîinoase și nici în puterea vreunui ocean răzvrătit ci pe-o stradă liniștită din Constanța, într-unul din laboratoarele Centrului de instruire și perfecționare a celor ce lucrează în marina noastră comercială.

Cîteva mii de cursanți trec în fiecare an prin laboratoarele acestui centru și la capătul unor cicluri de pregătire cu conținut și cu durate diferite, bineînțeles, în funcție de scopul propus, se dau examene dintre cele mai riguroase, fie pentru obținerea certificatului de marinar, fie pentru obținerea brevetului prin care unui ofițer i se atestă un grad superior pe scara ierarhică. Centrul dispune de aparatură modernă, de laboratoare și simulatoare ce fac posibilă pregătirea la un nivel superior, de incontestabilă calitate, a tuturor cursanților, iar experți-instrucători precum Gheorghe Uzunov de la punctul central de comandă al unui compartiment-mașini sau Mircea Teodor de la laboratorul de segregare a mărfurilor periculoase sau Victor Cordea de la laboratorul de radiotelegrafie sînt sfătuitoarii de nădejde și descăliți tuturor celor ce au ajuns să știe îndeajuns de bine meseria de navigator încît să fie convinși că ea nu e o meserie care se învață o dată pentru totdeauna. Instrucătorul Nicolae Popescu se numără printre cei ce întocmesc planurile de activitate ale centrului și e ușor să ne convingem că planurile acestea sînt cit se poate de bogate și că ele n-aveau cum să uite, bunăoară, nici desăvîrșirea cunoștințelor de limbi străine, în cadrul laboratorului fonc condus de profesoara Georgeta Albu, nici învățămîntele ce pot fi desprinse dintr-o sumedenie de filme documentare pe care operatorul Adrian Covaci le face să ruleze în studioul de televiziune al centrului. Un film de zece minute, în limba engleză, color, prezintă aspecte de la parada velierelor din 4 iulie 1976, din S.U.A., unde a fost prezentat și bricul Mircea. O serie de filme avertizează asupra poluării mărilor și oceanelor. Altele, de strictă specialitate, înregistrate pe casete și avînd comentariul tot în limba engleză, se întitulează „Separarea de ulei”, „Radarul și folosirea lui”, „Extinctori de incendiu”, „Conducerea navei pe timp de noapte și zi”. Titlurile citorva dintre filmele realizate în 1965 chiar de centrul din Constanța sînt: „Utilajele portuare”, „Mijloace de salvare pe mare”, „Predarea cartului”, „Manevra ancorei”, „Preluarea pilotului”, „Trecerea Bosforului”. E bine ca oamenii noștri să știe cit mai multe, să fie bine instruiți, zice Nicolae Văjaci, expert-instrucător principal în probleme de navigație, fiindcă marinăria nu se învață, într-adevăr, o dată pentru totdeauna. Ea se învață mereu, toată viața, și cine nu fine pasul cu progresele ei se descalifică în cele din urmă. Iar adevărul acesta e mai limpede astăzi decît oricînd, pentru că a fi marinar pe o navă modernă e cu totul altceva decît însemna meseria de navigator pe o ambarcațiune cu pinze ori chiar cu motoare din vremuri mai vechi. Despre acele timpuri mai vechi vine vorba oricum dacă ținem să cunoaștem vreunul dintre marinarii aflați în preajma vir-

stei de pensie. Cel pe care l-am cunoscut noi, la Constanța, în aceeași zi, numindu-se Manole Bulboacă.

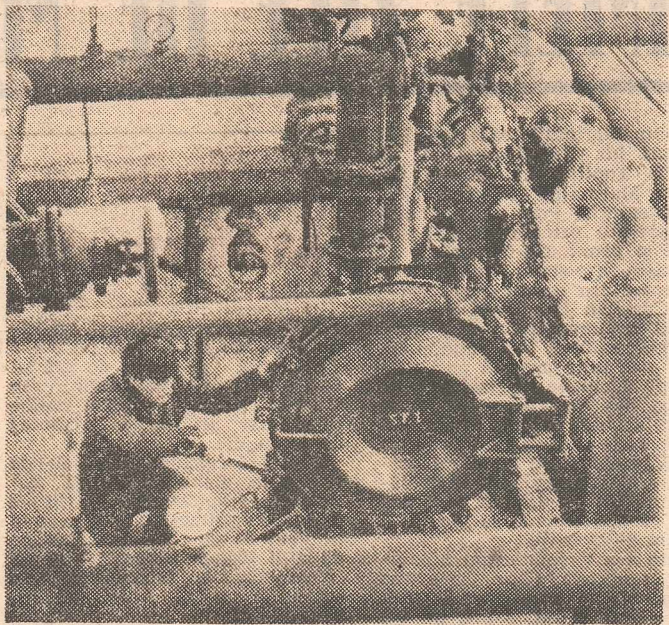
În dreptul unei ferestre prin care răzbate tîpătul răgusit al pescărușilor pînă aici, într-un apartament de pe strada Remus Opreanu, răsfoim un album, o parte din recolta de vreo 3000 de fotografii pe care Manole Bulboacă a adunat-o într-o viață. Aici este el, cu minile-n sold, la Piramide, dincoace e la Luxor, acolo e comandantul Cotet în piața Trafalgar din Londra, aici e tot el printre porumbcii din piața San Marco, la Veneția, ori în rîșă prin Indonezia, iar poza astalaltă e din Ceylon, să vezi cum arată românul căfărat sus de tot, într-un cocotier, după nuci de cocos. Manole Bulboacă este conștient și neam de marinari. Un frate al lui, Iosif, a fost timonier iar celălalt frate, Mircea, a fost motorist. Tatăl lor, Constantin, a fost tot timonier și a lucrat într-o vreme și cu vestitul comandant Gheorghe Bădescu de care își aduce aminte și el, cum adaugă, cu deosebit respect. Acest comandant, căruia i s-a ridicat un bust în portul Constanța, a navigat pînă la 74 de ani. El găise niște greșeli în seria de logaritmi din Brown Almanac, un fel de ghid, o carte de căpătîi a tuturor marinarilor, și în anul următor s-au făcut corecturile necesare iar numele lui a fost trecut în cartea de aur a amiralității britanice. Experiența și rangul pe care știau să-l dea profesiei de marinar o preia de comandanți printre ale căror nume oricînd vor fi de amintit și cele ale lui Liviu Neagu, George Popescu, Victor Velicicu, Constantin Cotet, s-au alăturat disciplinei moștenite de la Serviciul Maritim Român și aveau să-și dovedească însemnătatea mai ales atunci cînd, marinari fiind destul de mulți iar navele mai puține, după al doilea război mondial, ei trebuiau să se imbarce pe rînd, prin rotație, pentru a reuși să-și întretină cu toți familiile. Manole Bulboacă s-a înscris în sindicatul marinarilor prin '46, cînd abia venise din armată. Sindicatul se afla în clădirea unde e acum restaurantul „Pescarul”, acolo veneau unii și spuneau că vom avea și nave mari, de 10.000—15.000 de tone, și unii marinari credeau, alții nu prea. Oricum, ar fi fost greu de întreținut atunci proporțiile pe care avea să le ia, după o vreme, flota noastră comercială. În istoria acestei flote, anul 1965 rămîne înscris cu litere de aur. Și e drept să luăm ca reper anul 1965 pentru că al IX-lea Congres, eveniment ce a însemnat alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea partidului și, mai tîrziu, a statului, a constituit o piatră de hotăr în dezvoltarea flotei noastre. Din 1965 încoace, capacitatea flotei maritime comerciale românești a crescut de mai bine de 25 de ori. Și este de înțeles, astfel, că înființarea în urmă cu zece ani a Centrului de instruire și perfecționare de la Constanța a reprezentat o necesitate, mai ales dacă avem în vedere că flota noastră se alcătuiește din nave concepute și construite în viața modernă ce a făcut ca o navă să fie, astăzi, o adevărată uzină plutoare, în ale cărei compartimente și-au făcut loc din plin elemente ale tehnicii de virf. Or, noi trebuia să avem și avem marinari pe măsura nu numai a dimensiunilor flotei noastre, ce va continua să se dezvolte substanțial în cincinalul care începe cu acest an, 1986, ci și pe măsura complexității tehnice a fiecărei nave. Chiar acesta fiind și rostul Centrului de instruire și perfecționare de la Constanța.

Pînă acum au fost atestați, în cadrul programelor acestui centru, mai bine de două treimi dintre marinarii noștri. Programele prevăd atestarea tuturor marinarilor din flota noastră comercială pînă în 1990. Dacă atestarea s-ar fi făcut ori s-ar face în străinătate, prețul ar fi de 5000 de dolari pentru fiecare om, zice expertul-instrucător Nicolae Văjaci. Existența acestui centru la Constanța a făcut posibilă, adăugă el, o economie de 30 de milioane de dolari.

Pregătirea în acest fel a marinarilor fiind absolut necesară, se înțelege, pentru că flota noastră reprezintă o avuție națională de multe miliarde de lei iar această avuție trebuie să se afle pe mîni bune. Un calcul, oricît de sumar, ar arăta că fiecare marinar răspunde, la urma

DUMITRU ELIADE ■

Cu încredere, despre biogaz

S-a scris mult despre tot mai largă utilizare a biogazului, despre modul în care această sursă ieftină și eficientă de energie poate rezolva destule dintre problemele energetice ale mai micilor sau mai marilor gospodării țărănești, în special, locuri unde materia primă pentru producerea biogazului se găsește cu ușurință și în cantități mari. Un exemplu edificator pentru avantajele producerii și utilizării biogazului la nivel industrial am aflat la întreprinderea de stat pentru producerea, creșterea și îngrijirea porcilor din localitatea bistrițeană Sieu Măgheruș.

Atât directorul unității, inginerul Titus Negruțiu, cât și dr. Ilie Tomsa, inginer șef, și economistul Mihai Pop, contabilul-șef, ne-au vorbit pe larg despre avantajele instalației de biogaz de aici — cea mai mare din țară, în momentul de față, având două capacități a câte 750 de metri cubi fiecare. După ce, chiar în ultima perioadă a lui

1985, a fost pus în funcțiune și al doilea grup de producere a biogazului, s-a ajuns ca instalațiile să funcționeze non stop, reușind să asigure condițiile unei încălziri corespunzătoare pentru toate grajdurile, care adăpostesc în jur de 30 000 capete de porcine.

Instalația de biogaz — îngrijită de numai patru mecanici, coordonați și îndrumați de subinginerul Radu Drăguș — reprezintă, incontestabil, o importanță reușită a I.S.C.I.P. Sieu Măgheruș, dovadă că încrederea în știință, în introducerea noului are — atunci când este dublată de competența celor ce preiau și pun în operă rezultatele cercetărilor — efecte benefice, mari economii de combustibil și energie, rezultate economice dintre cele mai bune. Se cuvine, așadar să vorbim și pe mai departe, cu încredere despre biogaz, dar mai ales să se acționeze, cu hotărâre, în această direcție.

D. M. ALEXANDRU ■

Nucul se cultivă de milenii în România.

Puțin în urmă, ocupa locul trei în ierarhia pomilor fructiferi, după prun și măr. Miezul de nucă (Doamne, ce bun era în seara colindelor!) e un aliment complet: conține, aud și eu, substanțe grase (lipide), proteice (protide), hidrați de carbon (glucide), minerale alcătuite din calciu, fosfor, fier, potasiu, magneziu, sulf, zinc, sodiu, are un conținut bogat de vitamine A, B, C, E, P. Într-un kilogram de miez se ascund 7 286 calorii. Din miez se extrage un ulei care, grație poliacizilor grași nesaturați, limitează creșterea colesterolului. Uleiul acesta se mai folosește în industria vopselelor, lacurilor, a cernelurilor poligrafice, săpunurilor de lux, în pictură.

Coaja verde conține vitamina C, frunzele, mugurii, rădăcinile și mai ales lemnul sînt tot atâtea resurse de materii prime pentru industrie.

Sînt, deci, destule motive să înțelegem de ce nucul a fost atât de lingă inima românului, cîntat în doine, nemurit în colinde!

— Mai e și azi? întreb un om care știe mult despre soarta nucului.

— Azi, zice doctorul inginer Victor Vasilescu, responsabilul Programului național al „Culturii speciilor nucifere”, cercetător principal la Institutul de cercetare și producție pentru pomicultură Pitești-Mărăcineni, producția anuală de nuc e de 30—35 mii tone. Nu e prea mare. Pînă la primul război mondial, nucul era foarte răspîndit: în județele Gorj, Vâlcea, Argeș, Dimbovița, Prahova, Bacău, Neamț, Iași, Suceava și Hunedoara nucul forma păduri întinse! În 1928 România ocupa locul trei în lume la exportul nucilor în coajă; în perioada interbelică livram anual, în Germania, Danemarca, Polonia, Cehoslovacia, Austria, chiar în Franța, țară mare producătoare de nuc, peste 100 mii tone de nuc.

— V-am pus o întrebare: dacă mai e dragoste pentru nuc?

— Este, dacă ținem cont că din cei 4,5 milioane de nuc tineri și pe rod cit însumează patrimoniul nucifer al țării, 94 la sută din ei sînt cultivați în gospodăriile populației: în mod răzlet. Dar asta-i puțin!

— În general se cunosc cauzele diminuării numărului de nuc: defrișările iraționale în perioada dintre cele două războaie mondiale; gerurile puternice de prin anii '40; comasările unor unități agricole; agrotehnica necorespunzătoare aplicată de unii cultivatori; neaplicarea unor tratamente fitosanitare obligatorii și or mai fi și altele. Nu asta consider că e important acum, ci ce faceți dvs., cercetătorii de la acest institut de profil, pentru a repune nucul, cum s-a mai scris, în drepturile sale?

— E bine să recunoaștem, cred eu, că un bun număr de ani a existat o preocupare mai slabă pentru înmulțirea nucului: azi, în țară, nu avem o plantație în masiv pe rod, din material săditor altoit. Deși s-a scris mult despre nuc, abia în ultimul cincinal am pus la punct o tehnologie modernă de altoire a nucului.

— De ce tocmai acum?

— Datorită unor particularități biologice, altoirea nucului e

mult mai greoaie decît a altor specii: clima noastră (insuficiența de căldură și umiditate) nu permite altoirea nucului direct în cîmp, ca în Franța, de pildă. Atunci, am recurs la forțarea, în spații protejate, a materialului săditor: ca la vița de vie. Cu tehnologia amintită, elaborată de cercetători de la institut și de la Stațiunea pomicolă din Tîrgu Jiu, în ultimii cinci ani s-au produs 120 mii de nuc altoiți, din care 10 mii au fost livrați în Iugoslavia, iar 110 mii au fost folosiți la înființarea primelor plantații în masiv, în județele Gorj, Argeș, Bihor și Iași. În institutul nostru s-a investat și fabricat chiar o mașină cu care, la masă, într-un singur schimb, se pot altoi 3 000 de

Mai ales că aceste calități le-am constatat noi, în experiențe, și tot noi le-am scris în cărțile mai noi. Asta e știință!

— Apropos de biotipuri: ce sarcini ați avut, ce realizări aveți?

— Încă din 1979, am organizat o amplă acțiune pentru identificarea unor biotipuri valoroase de nuc: cu concursul școlilor generale din aproape toate județele țării s-au strîns peste 30 mii probe de nuc, după o metodologie elaborată de institut, din care am selecționat 85 biotipuri, asupra cărora se fac observații și din care se recoltează ramuri-altoi. Din acestea, am identificat peste 60 noi biotipuri valoroase, care au fost introduse în culturi de concurs, în județele

vestiția merită; aduce chiar unele avantaje.

— Unde s-ar putea înființa astfel de livezi?

— În țară, s-ar putea înființa oca 30 mii hectare de plantații moderne de nuc; o parte dintre ele urmează a se amplasa pe nisipurile din Oltenia sau din nord-vestul țării, așa încît spre sfîrșitul secolului nostru, care nu e prea departe, producția de nuc să ajungă la oca 100 mii tone.

— Producția medie anuală era de 42 000 tone: cit s-a realizat?

— Anul acesta am realizat 40 000 tone: de ce? Nu s-au făcut fertilizări, nu s-au aplicat tratamente contra bolilor și dăunătorilor, mai ales la nucul izolat, de la producătorii par-

2 la sută. Cifra este, oricum am judeca-o, mică.

— Obligația ar trebui oare, în acest caz, extinsă și la întreținerea viitoare a puietului?

— Cred că asta se deduce și din lege, dar în realitate, nu se aplică.

— Mi se pare că undeva, în interviul nostru, vă contraziceți: cînd a fost vorba de fermele specializate spuneți că nu ați avut material săditor suficient, iar mai apoi ne spuneți că ați și exportat: care e realitatea?

— Mă refeream atunci la materialul săditor de nuc altoit, nu la nucul apărut din sămînță; fermele specializate numai cu asemenea material trebuie să ființeze. Altfel, nu-și au rostul.

— Cînd vor apărea fermele specializate?

— Programul de dezvoltare și modernizare a pomiculturii prevede și sporirea producției de nuc: se vor extinde suprafețele cultivate cu încă 6 000 hectare, în cincinalul '86/90, urmînd ca noile plantații să fie înființate în masiv în ferme specializate și numai cu pomi altoiți. Pînă acum avem peste o mie de hectare cu nuc altoit, ceea ce a constituit o premieră națională.

— Ce sarcini ar reveni industriei, în legătură cu „repunerea în drepturi a nucului”?

— Sistemul de mașini folosit în plantațiile de specii simbroase și semîtoase se poate folosi și în plantațiile de nuc. Pentru perspectivă, însă, ca mașini speciale sînt cele folosite la recoltarea mecanizată, la dejocirea nucilor și la calibrarea lor. Se mai pune problema realizării unui prototip de pompă de stropit, care să arunce jetul de soluție la peste 10—15 m. Nu avem deocamdată așa ceva.

— Dar producătorul particular: are el de unde să-și procure cele necesare — pompă de stropit, foarfeci, îngrășăminte, substanțe pesticide, atîtea altele necesare sporirii producției de nuc?

— Într-adevăr, aceste necesități sînt doar parțial rezolvate. Ar fi bine dacă s-ar organiza, poate prin cooperarea satească, unele centre prin care să se asigure cetățenilor, mai ales celor care contractează producția de fructe cu statul, toate cele necesare: materiale, unelte, alte obiecte indispensabile pentru sporirea producțiilor de nuc.

— Putem încheia într-un mod optimist acest dialog despre soarta viitoare a nucului?

— Cu siguranță: problema, ați văzut, a fost atacată, să zic așa, serios. Primele plantații cu pomi altoiți în masiv s-au înființat; vor apărea altele, pe multe mii de hectare; am pus la punct și minimele baze tehnologice de altoire, se vor produce tot mai mulți pomi altoiți și la noi și în stațiunile din țară.

— Trebuie însă, din partea tuturor celor care lucrează pentru repunerea nucului în drepturile sale, mai multă pasiune, înțelegere, o înțelegere în perspectivă a problemei, țînd cont de faptul că, în cel mai fericit caz, nucul îi sădești azi și îi culegi roadele nu mai devreme de șapte sau opt ani. Nucul, însă, merită atîta dragoste!

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

La umbra nucului bătrîn o discuție despre nucul cel tînăr

puieti. Am generalizat această metodă la pepinierile principale din țară și obținem rezultate bune.

— Se prevedea o sarcină mai mare: de 635 mii nuc altoiți, în cincinalul care se încheie; s-au realizat doar 120 mii bucați ramuri — altoi. E vorba de o restanță cam mare: de ce?

— Așa este: nu am avut înființate plantații-mamă, furnizoare de ramuri-altoi. Parțial s-a rezolvat problema: s-au înființat astfel de plantații-mamă, la institut și în stațiunile specializate. Vom mai avea, însă, greutatea chiar și în această campanie: față de un necesar de 50 mii de ramuri-altoi, nu se pot asigura decît oca. 20 mii. În viitor, însă, problema va fi, cred, rezolvată.

— Care sînt avantajele nucului altoit față de cel nealtoit?

— Nucul produs direct din sămînță, intră pe rod la 16—18 ani de la plantare; nucile ce se obțin sînt, datorită heterozigotismului, neuniforme, de obicei costelive. Nucul altoit, dimpotrivă, intră pe rod la 7—8 ani de la plantare, pomii au o talie mai mică, se poate spori densitatea pe unitate de suprafață, iar nucile obținute sînt omogene și de o calitate superioară.

— Cînd vor parcurge aceste rînduri, cititorii preciză se vor întreba: „unde se vor fi găsit astfel de nuc?”

— Am spus, abia s-au înființat primele plantații cu nuc altoit, în masiv, în județele amintite; ele vor intra însă pe rod mai tîrziu, în 1987—1988.

— Dumneavoastră vorbeați însă de calitatea lor ca și cînd le-ați fi avut în hambar. De unde știți că nucile pe care le vom recolta peste doi sau trei ani, vor fi atît de bune? Vă întreb asta nu să vă sîcîi, ci pentru faptul că uneori, să nu zic de multe ori, una serie la carte și alta oferă terenul!...

— Nucii au fost altoiți și prin altoire se transmit în totalitate caracterele soiurilor de care am vorbit. Biotipurile identificate de noi au aceste caracteristici. Trebuie să ținem cont și de „ce scrie la carte”.

Bacău, Iași, Suceava, Argeș și Vrancea. Am omologat și 12 soiuri de nuc, primele soiuri autohtone, dintre care se evidențiază: Sarmis, Geoagiu 65, Jupinești, Sușița și altele. Am identificat apoi biotipuri de nuc comun și nuc negru și am omologat primul port-altoi, la Stațiunea din Tîrgu Jiu.

— Dar plantații furnizoare de ramuri altoi aveți acum?

— S-au înființat plantații-mamă în cinci centre din țară: Mărăcineni, Tîrgu Jiu, Focșani, Strejești, Geoagiu, cu soiuri de nuc din import și indigene.

— Se prevede, de asemenea, ca în anii '81—'85, să se înființeze și 21 ferme specializate — nucifere: cite s-au înființat?

— Nu s-au înființat: nu ni s-au asigurat amplasamentele, pe de o parte; pe de altă parte, materialul săditor a fost insuficient. Nucii pentru fructe trebuie plantați pe terenuri mecanizabile, cu soluri ce au o textură ușoară, lutoasă, lutonispooasă, cele mai bune soluri fiind cele de natură aluvionară, din zonele cuprinse între izotermele de 9 grade C și 11 grade C, la altitudini de 250—450 m.

— Credeți că numai procedînd astfel vom avea nuc?

— Sînt convins că asigurarea producției necesare de nuc va fi posibilă numai astfel: prin înființarea, în funcție de port-altoiul folosit, a livezilor de tip intensiv și supraintensiv, adică a fermelor specializate de nuc.

— Fermierii acceptă o astfel de idee?

— Unii da, alții nu; rețineră vine de la faptul că nucul ar intra mai tîrziu pe rod. Dar recuperarea investiției se poate urgenta: pînă la intrarea pe rod, pe intervalele dintre pomi se pot cultiva diferite plante agroalimentare, de talie mică: căpsuni, cartofi, fasole, chiar unii arbuști fructiferi — coacăz roșu și negru — cu durată de funcționalitate mai redusă. Țînd cont că nucul altoit intră pe rod în 7—8 ani și că, în acest timp, putem cultiva alte plante, destul de rentabile, in-

diculari. Producția a mai fost afectată și de gerurile din iarna trecută: au înghețat mugurii floriferi și chiar ramul tînăr, de 2—3 ani.

— Dar nu s-ar putea planta nucul și pe marginea drumurilor, șoselelor, a liniilor de cale ferată, în curți și parcuri? Am văzut, în județul Tulcea de pildă, nucii plantați pe marginea drumurilor, de la aeroport pînă aproape în oraș. Este un fapt de admirat!

— Se pot cultiva și pe astfel de locuri: trebuie să plantăm puieti de nuc peste tot unde acesta crește și rodește. Stațiunile din țară produc puieti de nuc, direct din sămînță, din biotipuri valoroase, pentru a satisface necesarul de material săditor. În cincinalul '86/90, se vor produce direct din sămînță, din biotipuri selecționate, 4 milioane de puieti de nuc. Necesarul de nuc pentru consum îl va rezolva însă numai plantația intensivă și supraintensivă, fermele specializate — nucifere!

— Legea nr. 11/1974, a pomiculturii, în capitolul I, secțiunea V, legiferează, prin cinci articole, cultura și protecția nucului. După ce se arată că materialul săditor se oferă gratuit celor ce vor să planteze nuc, articolul 22 precizează: „autorizația de tăiere și transport a nucilor se eliberează numai dacă proprietarul sau cel care îi are în administrare directă, ori în folosință, se obligă să planteze pe teren propriu sau pe terenul repartizat de organele locale ale administrației de stat, în termenul stabilit de acestea, TREI NUCI TINERI pentru fiecare nuc ce urmează a fi tăiat”. Considerați că se respectă această prevedere legală, judecînd după cîți nucii s-au tăiat și cîți au apărut în loc?

— Nu se dau aprobări de defrișare pînă nu se plantează cei trei nuc. Realitatea este, însă, alta: nefînd întreținut, puietul se usucă și dispăre. Și e ca și cînd nu l-ai fi plantat. Așa se explică și faptul că la apariția legii numărul nucilor a crescut doar cu mai puțin de

Gheorghe Neamu; n. 19 ianuarie 1935, București; cercetător științific principal în cadrul Institutului de Geografie al Universității București, doctor în geografie; lucrări științifice: cărți, între care „Am fost în Antarctica”, Editura Albatros, 1974, „Pinguinii”, Editura Ion Creangă, 1975, „Popasuri pe 6 continente”, Editura Ion Creangă 1979, „Geografia Antarctidei”, Editura Științifică și Enciclopedică, 1982; distins (pentru „Geografia”) cu Premiul Gheorghe Munteanu-Murgoci al Academiei R.S.R.; membru al Uniunii Internaționale de Geografie.

— În ce zi sîntem, tovarășe Neamu?
 — În 4 ianuarie, de ce?
 — Nu vă spune nimic a-cestă dată?
 — 4 ianuarie, 4 ianuarie? Nu-mi amintesc.
 — Bine, să lăsăm. Cărți de vizită aveți?
 — Am.
 — Ce scrie pe ele?
 — Ce să scrie, numele, adresa, telefonul. Nu înțeleg scopul întrebării.
 — În locul dumneavoastră, eu aș fi adăugat „primul român care a fost în Antarctica”!
 — Nu în Antarctica, unde Emil Racoviță a fost cel dintîi, ci în Antarctica.
 — E vreo diferență?
 — Foarte mare. Antarctica definește întreaga zonă a cercului polar austral, în interiorul căreia Antarctica reprezintă continentul. Aproape 14 milioane de kilometri pătrați de pământ ascunși sub un giulgiu de gheață gros, la țarm, de 400 de metri și, în unele locuri, chiar de 5 kilometri.
 — Gheață, nu glumă!
 — Cam 90 la sută, se estimează, din rezerva de apă dulce a Terrei. Dacă, prin absurd, toată această gheață s-ar topi, oceanul planetar ar crește cu o sută de metri și toate cîmpurile de azi ar deveni mări. Practic însă, un asemenea fenomen e exclus.
 — Deci Racoviță n-a ajuns pe continent?
 — N-a ajuns, dar meritele lui de explorator sînt uriașe: a fost între primii 19 oameni care au iernat în zona antarctică, „Belgica” rătăcind 13 luni printre ghețurile Mării Bellingshausen. Din cei 19, s-au întors numai 17, dar moartea celor 2, ca și suferințele celorlalți, cum nota însuși Racoviță, n-au fost zadarnice, ele deschizind drum către o zonă a planetei socotită înaccesibilă. Mi-a fost dat, aproape 80 de ani mai tîrziu, să refac o mare parte din traseul parcurs de Racoviță și să descopăr, la Muzeul de Științe Naturale din Punta Arenas, impresiile lui, notate în cartea de onoare. Un scris mărunț, nervos.
 — Unde e Punta Arenas?
 — În Patagonia, în sudul Americii de Sud. Lîngă Țara de Foc, unde un alt român, inginerul Iuliu Popper, a întemeiat după 1888 o colonie și a dat cîtorva riuri și cîtorva virfuri nume românești. Hărțile consemnează și azi Punta Sinata, Punta Caraiman, Rio Urechea, Rio Lahovary, Urechea și Lahovary fiind vicepreședinții de atunci ai Societății Române de Geografie.
 — Dumneavoastră, tovarășe Neamu, cînd ați pus piciorul în Antarctica?
 — În primele zile ale anului 1972.
 — Cu ce ocazie? Aveați vreo treabă prin părțile locului?
 — Ca invitat al Institutului arctic și antarctic din Leninigrad, am făcut parte dintr-o expediție științifică internațională, care a durat exact 182 de zile. Din noiembrie 1971 în aprilie 1972. Nava care ne-a dus și ne-a adus purta numele unui mare explorator, „Professor Vize”.
 — Ce tonaj avea?
 — Parcă 6 mii.
 — Dar „Belgica”?
 — O, pe lîngă nava noastră, era o coajă de nucă, cu un deplasament doar de 258 de tone. E și motivul pentru care expediția lui Racoviță n-a coborît decît pînă la 73 de grade latitudine sudică.
 — Dar dumneavoastră?
 — Am atins, la stația numită „Vostok”, 78 de grade și 28 de minute, cel mai sudic punct la care a ajuns vreodată un român. Pînă la polul sud geografic mai erau doar 800 de kilometri.
 — „Vostok” e însă polul frîgului, nu?
 — Exact. Acolo s-a înregistrat, la 25 august 1960, cea mai

scăzută temperatură de pe planetă, minus 88 de grade și 3 zecimi.
 — Numai atît?! Parcă am citit undeva și de minus 93?!
 — E o cifră găsibilă, din păcate, în mai toate manualele de geografie. M-am interesat și eu de unde e scoasă și mi s-a explicat că din calcule. M-am mirat pentru că știu bine că aparatura existentă în Antarctica, foarte modernă, e capabilă să înregistreze cu precizie. Nu e însă singura „licență” pe care le-aș reproșa-o autorilor de manuale.
 — Adică?
 — Majoritatea lor ignoră Oceanul Înghețat de Sud, pe care îl consideră ca aparținînd Pacificului, Indianului sau Atlanticului! Ei susțin că n-ar avea bazin propriu, dar nu-i așa, fiind bine marcat de insule. Ba mai mult, Oceanul Înghețat de Sud are legile lui proprii, care-l diferențiază net de oceanele în care mulți autori îl cuprind. Nu doar eu, care am mers 13 zile prin el, suportînd și un ciclon cumplit, ci și o mulțime de marinari români pot depune mărturie în acest sens. Oceanul Înghețat de Sud, vă rog să mă

— Nu se obișnuiește. Diplomă am primit numai la trecerea Ecuatorului.
 — Iertați-mi ignoranța: era și vînt?
 — Stațiile de cercetare fiind plasate pe platourile înalte, vîntul bate fără întrerupere, iar la fiecare două, trei zile e o furtună strașnică. Atunci vîntul suflă cu 60 de metri pe secundă și, dacă te expui, riști să te ridice și, conținînd pentru o clipă, să te izbească de stînci sau de gheață.
 — Sînt și stînci?
 — Uscatul propriu-zis reprezintă cam 4-5 la sută, dar el înseamnă mai mult virfuri de munți, care au izbutit să spargă crusta de gheață. Pămîntul pămînt e puțin, iar fișile acelea se cheamă, ca și în desert, oaze. În rest, cit vezi cu ochii, gheață, gheață și iar gheață.
 — Să nu uit: 60 de metri pe secundă e mult?
 — În 1979, cînd a smuls acoperișurile caselor din sudul Banatului, coșava a suflat cu 30 de metri! La 60 deci, e prăpăd.
 — Totul e alb, nu?
 — Ajuns să vă obsedeze această culoare?
 — La întoarcerea acasă, ca să vă dau un exemplu, citeva luni nu m-am putut atinge de brînză. Știți de ce?
 — Poate că nu vă place.
 — Ba da, dar nu-i puteam suferi culoarea! Și ca să mă apuc de scris, am avut nevoie de o perioadă de acomodare. Foile, albe și ele, imi jucau în fața ochilor. Am reintrat însă repede în normal.
 — Aproape 6 luni n-ați auzit o vorbă românească, da?
 — Ceva mai puțin pentru că, la Las Palmas, în Canare, am întîlnit nava „Ceahlăul”, al cărei căpitan, Eugen Constantinescu, a avut amabilitatea să-mi împrumute citeva cărți. Cînd mi se făcea dor, luam o carte și mă mai domoleam.
 — Apropo de cărți: ați fost la Punta Arenas, unde Radu Tudoran localizează o parte din acțiunea romanului „Toate pinzele sus”. Ați avut curiozitatea să-l verificați?
 — În carte e, desigur, și multă fantezie, dar m-am convins

— Nu mă luați așa! Sigur că o astfel de afirmație e subiectivă, dar vă invit să înțelegeți cont că ea vine de la un geograf, adică de la un om care a bătut cu pasul toată țara.
 — Mi-e teamă că exagerați!
 — Cu nimic. Pentru „Geografia Văii Dunării românești”, de pildă, am cartat kilometru cu kilometru, umblînd cu corturile și înregistrînd totul, pînă și copacii, pînă și pietrele! Cînd eram mai tînr, petreceam pe teren și jumătate din an, pe jos, pe coclauri. Măseria de geograf, dacă e bine făcută, nu poate fi despărțită de mersul pe jos. E ca și cum ai concepe chirurgia fără bisturiu!
 — Tovarășe Neamu, ați scris o grămadă de cărți. Pentru una din ele, ați primit chiar un onorant premiu al Academiei R.S.R. Uite, asta vă întreb: pe care o iubiți cel mai tare? Care vă e cea mai dragă?
 — Una care nu e a mea, ci la care am colaborat. Cel dintîi Tratat de geografie României, operă monumentală, din care institutul la care lucrez a și scos două volume, geografia fizică în 1983 și cea economică în 1984. E o legătură directă, gîndesc, între apariția acestei cărți și anii pe care îi trăim, cei mai fertili din istoria patriei.
 — Aveți și o carte pentru copii intitulată „Pinguinii”, așa-i?
 — Mi-am făcut, ca să zic așa, mina cu ea, după ce am studiat, în Antarctica, viața celor 20 de mii de pinguini din colonia „Haswell”. Am și adus două piei, una de papuan, alta de antarctic, pe care specialiștii de la Muzeul „Antipa” le-au împaiat și expus. Dealtfel, de la un pinguin am și o amintire mai puțin plăcută: semnul acesta de pe buză.
 — V-a mușcat unul?
 — De regulă, pinguinii sînt prietenoși, acceptă omul. Acela însă, pe care l-am luat în brațe pentru o poză, s-a speriat și m-a lovit cu ciocul. Cel din expediție s-au prăpădit de ris, zicînd c-a fost o pinguină, care a încercat să mă sărute. Cît ești de urît, a glumit

rolul ei în ce mai constă?
 — Greșesc sau e ea doar o știință, cum s-o numesc?, de întreținere?
 — Comiteți o gravă eroare.
 — Nu comit nici o eroare, doar întreb.
 — E ca și cum i-ai imputa literaturii că folosește acum același cuvinte ca și în urmă cu o sută de ani?! În prezent, ea să vă răspundă cît mai concis, geografia e mai implicată ca oricînd în economie, contribuind decisiv la mai buna folosire a spațiului care ne înconjoară, la valorificarea lui logică și legică. Acest spațiu trebuie să ne dea cît mai mult și să dureze cît mai mult. Informațiile și datele pe care le oferă geografia, reformatoare la climă, la precipitații, la sol etc. etc., sînt indispensabile societății. Se discută, să zicm, deschiderea unei stațiuni montane. Geografia e cea care dă verdictul: cit se poate încărca locul respectiv, cu oameni și cu dotări, pentru ca echilibrul să nu se rupă.
 — Nu m-ați convins. Poate vă opriți la alt exemplu.
 — Iată, între grandioasele proiecte ale Epocii Nicolae Ceaușescu, se numără și cel al amenajării Deltei Dunării. Institutul nostru are un contract cu Centrala „Delta Dunării”, punîndu-i la dispoziție cercetări, date etc. care să conducă, în zona respectivă, la păstrarea echilibrului ecologic. Problema e delicată pentru că tulburarea acestui echilibru nu se manifestă totdeauna imediat. Consecințele pot apărea mai tîrziu, cînd poate fi, ca să recurg la un joc de cuvinte, prea tîrziu.
 — Și mai concret?
 — Să luăm incintele care se îndiguiesc, pentru orez, pentru porumb, pentru alte culturi. De ce se îndiguiesc, se știe, pentru obținerea unor recolte cît mai mari. Dar cît, unde și cum, asta e treaba geografică, pentru că, neregenerate de apa cu mil, suprafețele respective pot claca după 2-3 ani de producție.
 — Dar și după aceea, nu-i așa, omul poate interveni prin mijloace chimice.
 — Poate, dar cu ce cheltulă? Cum se spune, ar da pe mere ce-a luat pe pere!
 — Clar. Ce credeți că e mai greu, să ajungi la polul frîgului sau pe Everest?
 — Vă rog să nu confundați performanța sportivă, și ea laudabilă, cu munca științifică. Ele sînt foarte diferite și doar ideea de echipă le apropie.
 — Cum?
 — Nimeni, oricît ar fi de dotat, fizic și material, oricît ar fi de temerar, nu poate răzbeste la polul frîgului sau pe Everest de unul singur. Asta e o utopie. Normal ar fi, ca să revin la întrebare, să nu se compare una cu alta, dar dacă vreți, fie în Antarctica e mai dur, dar se ajunge mai ușor, cu vaporul, cu avionul etc. Pentru cucerirea „acoperișului lumii” efortul trebuie să fie mai generos. Omul trebuie să lupte mai mult cu el însuși.
 — Chiar nu vă spune nimic data de 4 ianuarie?
 — Nu, ce-ar trebui să-mi spună?
 — Cum se face că, desi ați fost pe aproape, n-ați ținut să puneți piciorul și la polul sud? În locul dumneavoastră, nu m-aș fi lăsat, zău așa, de cite ori ajunge omul, într-o viață, la pol?
 — Poate că n-ați înțeles: eu m-am dus să lucrez, nu să bat recorduri. Polul sud geografic, care era la o aruncătură de băț, nu aparținea misiunii mele. Și-apoi, ca să vă liniștesc, acolo e mai ușor de trăit, altitudinea e mai coborîtă și marea mai aproape.
 — N-ați simțit nevoia în nemărginirea aceea să scrieți o poezie, două?
 — Să scriu, nu, dar să recit, da. De citeva ori m-am trezit rememorînd „Luceafărul” și „Nunta Zamferei”.
 — Titlul unuia din volumele dumneavoastră sună „Popasuri pe 6 continente”. Trei le-am depistat, Europa, Antarctica și America de Sud. Care sînt celelalte?
 — Cu prilejul aceluiași expediții, am poposit în Australia, la Perth, și în Africa, străbătînd o parte din Senegal. Separat, am fost în Asia, de mai multe ori, ultima dată în 1965.
 — Vă mai lipsește America de Nord, da?
 — Observ, cu mulțumire, cită geografie știți!
 — Atît de mult încît vă pot reaminti că azi, 4 ianuarie 1986, se implinesc 14 ani de cînd primul și, pînă acum, singurul român, geograful Gheorghe Neamu, a pus piciorul pe pămîntul Antarctidei!
 — Aveți dreptate! Ce repede a trecut timpul!

„Azi, geografia e mai implicată ca oricînd în economie”

credeți, e o realitate. Rectificările se impun.
 — De ce-i zice cum îi zice?
 — Pentru că e înghețat. Înaintam uneori și cu 900 de metri pe zi, deși nava noastră era ajutată să-și taie drum de două spărgătoare, „Navarin” și „Obi”, cu cite 18 mii de cai fiecare!
 — Deci cine nu crede, să poftescă să vadă, nu?! Să ne întoarcem. Cînd ați sosit acolo, ce temperatură era?
 — Fiind vară, nu era chiar frig.
 — Imi închipui! Trebuie să fi fost doar minus 50 de grade!
 — Poate chiar mai puțin, minus 45. Dar nu frigul reprezenta cel dintîi pericol, ci soarele.
 — Soarele?
 — Exact. Aerul fiind foarte pur, lipsit de vapori, de noxe de poluare etc, razele cad netulburate și, reflectate de gheață, îți pot arde fața în citeva minute. Din acest motiv, ca și pentru învingerea lipsei de oxigen, portul măștii e obligatoriu.
 — Am înțeles cum vă protejați fața, dar restul corpului? Aveați șube?
 — Primisem, ca toți ceilalți, un costum special, de explorator polar, varianta 2. Un costum de vară, mai lejer.
 — Cit de lejer?
 — Cîntărea vreo 40 de kilograme. Cel de iarnă, varianta 1, e mult mai greu.
 — Aviz amatorilor: pînă și la polul frîgului se ține cont de modă! Intr-un fel se îmbracă lumea vara și într-alt fel iarna!
 — Costumele de iarnă seamănă cu cele ale cosmonauților.
 — Alțeva: pînă la minus cît poate rezista omul?
 — Fără mască, la minus 80 de grade, el ar muri la prima inspirație, instataneu.
 — Ați trecut pe unde n-a mai fost nici un român, ați lăsat vreo urmă acolo?
 — Pe lîngă observațiile din jurnalul stației, am înfipt un țărșuș și, pe el, am fixat o săgeată: „București 13 500 km”. De scris, firește, a fost ușor, mai greu a fost pînă am reușit să procur lemnul, adevărat aur în imensitatea aceea de gheață.
 — N-ați primit și o diplomă?

că plasarea geografică e, în general, corectă, fidelă. Probabil că Radu Tudoran a citit mult înainte de a se așterne la scris.
 — Imi spuneți că aveți în plan, chiar pentru anul în curs, o călătorie în Insulele Spitzberg, către polul nord. Să zicem că ea se va realiza și că n-ați putea lua decît o singură carte. Pentru care ați opta?
 — E o metahnă a mea, vă rog să mă înțelegeți.
 — Cred că-aș alege „Terra” lui Simion Mehedinți, cartea de căpătîi a oricărui geograf român.
 — De ce de căpătîi?
 — Pentru că ea inaugurează, practic, geografia noastră modernă, ca știință. Cu obiect și conținut bine precizate. Tot Simion Mehedinți e cel care a scos geografia de sub tutela filozofiei, înființînd, la Universitatea din București, prima catedră de specialitate. Marii geografi care i-au urmat, George Vilsan, Constantin Brătescu, Vintilă Mihăilescu, Mihai David, Tiberiu Morariu, Ion Conea și alții, au pășit pe urmele lui, devenind personalități recunoscute pe plan internațional, cu contribuții de referință.
 — Cînd a apărut „Terra”?
 — În 1930.
 — Să fi început totul atît de tîrziu? Doar Dimitrie Cantemir a scris „Descriptio Moldaviae” în 1716?
 — Mă refeream mai puțin la literatură și mai mult la geografie, ca știință, așezată pe baze riguroase, limpezi. Altfel, mulți dintre scriitorii noștri importanți au fost, implicit, și geografi, făcînd servicii acestei discipline.
 — Vă gîndiți la Sadoveanu?
 — În primul rînd, pentru că lui îi datorez descoperirea celui mai frumos loc din țară.
 — Anume?
 — Într-o vară, mai demult, am pornit pe urmele Vitoriei Lipan, cîntînd și reconstituind geografia „Baltagulului”. Nu doar că m-am lămurit că geografia ascunsă în paginile cărții lui Sadoveanu e exactă, pînă la detaliu, dar am și găsit la Borca, pe malul Sabasel, afluent al Bistriței pe stînga, un loc de o frumusețe neasemuită.
 — Judecînd după ce crițterii?

careva, dacă era pinguin, precis că ț-ar fi scos un ochi! Glumele au trecut, semnul însă a rămas. Ca și sinuzita.
 — V-ați îmbolnăvit în Antarctica?
 — Bănuiesc că acolo am contractat, lîngă Insulele Prințul Edward, o sinuzită care nu-mi dă pace. Am apucat un ciclon foarte adîncit și foarte rece, cu care a trebuit să ne luptăm, pe viață și pe moarte, 23 de ore. Era atît de frig încît, în contact cu metalul, valurile înghețau și, încălînd nava, o scufundau încetul cu încetul. Nu ne mai rămînea decît să spargem gheața din mers și s-o aruncăm peste bord, dar vîl dați seama, pe turbarea aceea, ce distracție a fost! Am tras 23 de ore cu disperare, dar am reușit. Numai că gheața de pe frunte, adunată între hanorac și ochelari, s-a transformat mai tîrziu în suferință.
 — Totuși, ați scăpat ușor, nu?
 — Am plătit un preț, dar a meritat din plin.
 — Am înțeles. Mai departe: pe lîngă sinuzită, ce-ați mai adus din lumca ghețurilor veșnice?
 — Nu vreau să spun vorbă mare, dar m-am descurcat. N-am stat o clipă, căutînd să fiu, tot timpul, la înălțimea misiunii ce mi se încredinșase, a încrederei acordate. Acolo, eu eram eu, adică Gheorghe Neamu, dar reprezentam, în ochii celorlalți, țara. România, și trebuia să fac cît mai mult pentru ea, pentru știința românească. Am cules peste o sută de mii de valori meteorologice orare, pe care le-am interpretat în „Geografia Antarctidei”, unica lucrare de acest gen apărută pînă acum la noi. Am mai adus acasă 20 de kilograme de roci și, pe lîngă diapozitive, fotografii etc. o redutabilă colecție de mușchi licheni... Ea se află în Muzeul Grădinii botanice din București.
 — E timpul să vă propun să mă lămurim o chestiune. Pricep la ce servea geografia pe vremea lui Racoviță, cînd era cunoașterea deoarece harta lumii avea încă atîtea și atîtea pete albe, dar azi, cînd tot ce era de descoperit s-a descoperit,

— Nu mă luați așa! Sigur că o astfel de afirmație e subiectivă, dar vă invit să înțelegeți cont că ea vine de la un geograf, adică de la un om care a bătut cu pasul toată țara.
 — Mi-e teamă că exagerați!
 — Cu nimic. Pentru „Geografia Văii Dunării românești”, de pildă, am cartat kilometru cu kilometru, umblînd cu corturile și înregistrînd totul, pînă și copacii, pînă și pietrele! Cînd eram mai tînr, petreceam pe teren și jumătate din an, pe jos, pe coclauri. Măseria de geograf, dacă e bine făcută, nu poate fi despărțită de mersul pe jos. E ca și cum ai concepe chirurgia fără bisturiu!
 — Tovarășe Neamu, ați scris o grămadă de cărți. Pentru una din ele, ați primit chiar un onorant premiu al Academiei R.S.R. Uite, asta vă întreb: pe care o iubiți cel mai tare? Care vă e cea mai dragă?
 — Una care nu e a mea, ci la care am colaborat. Cel dintîi Tratat de geografie României, operă monumentală, din care institutul la care lucrez a și scos două volume, geografia fizică în 1983 și cea economică în 1984. E o legătură directă, gîndesc, între apariția acestei cărți și anii pe care îi trăim, cei mai fertili din istoria patriei.
 — Aveți și o carte pentru copii intitulată „Pinguinii”, așa-i?
 — Mi-am făcut, ca să zic așa, mina cu ea, după ce am studiat, în Antarctica, viața celor 20 de mii de pinguini din colonia „Haswell”. Am și adus două piei, una de papuan, alta de antarctic, pe care specialiștii de la Muzeul „Antipa” le-au împaiat și expus. Dealtfel, de la un pinguin am și o amintire mai puțin plăcută: semnul acesta de pe buză.
 — V-a mușcat unul?
 — De regulă, pinguinii sînt prietenoși, acceptă omul. Acela însă, pe care l-am luat în brațe pentru o poză, s-a speriat și m-a lovit cu ciocul. Cel din expediție s-au prăpădit de ris, zicînd c-a fost o pinguină, care a încercat să mă sărute. Cît ești de urît, a glumit

OVIDIU IOANIȚOIA ■

A apărut recent, în Editura Politică, o carte zguduitoare: **Teroarea horthysto-fascistă în nord-vestul României, septembrie 1940 — octombrie 1944**, o carte pe care conștiința românească o aștepta de mult, deoarece adevărul nu poate fi ținut sub obroc, escamotat, falsificat.

Este o carte-document, în care cel mai adesea sint lăsate faptele să vorbească despre cele petrecute în nord-vestul Transilvaniei în timpul ocupației horthyste. Coordonatorii lucrării sint Mihai Fătu și Mircea Mușat, iar autorii Ion Ardeleanu, Gheorghe Bodea, Mihai Fătu, Oliver Lustig, Mircea Mușat, Ludovic Vajda; au mai colaborat: Vasile Arimia, Vasile Bobocescu, Ion Calafeteanu, Ladislau Fodor, Olimpiu Matichescu, Ion Pătroiu, Gheorghe Unc.

În **Introducere** autorii prezintă, în linii generale, evoluția istorică a poporului român, „popor statornic, plămădit unitar în vatra vechii Dacii” (p. VI), cu deosebire a românilor din Transilvania, care au avut de făcut față politicii expansioniste a regatului maghiar, apoi a monarhiei habsburgice. Sint evocate principalele momente din lupta poporului nostru împotriva dominației străine, pentru făurirea statului său național unitar. Cu puterea de convingere a datelor statistice se argumentează ideea că românii au constituit întotdeauna majoritatea populației Transilvaniei, că ei au rămas statornic în vechia vatră strămoșească, că politica de desnaționalizare forțată promovată de guvernul de la Budapesta nu și-a putut atinge obiectivul. Unirea Transilvaniei cu România, la 1 decembrie 1918, a fost rezultatul istoric obiectiv, expresia voinței plebiscitare a întregului nostru popor.

Cercurile conducătoare ale Ungariei, în frunte cu Horthy, au promovat o politică revizionistă, fiind alături de Hitler în acțiunile vizând lichidarea sistemului tratatelor de pace de la Paris, dezmembrarea statelor naționale constituite în cursul anului 1918. Prin dictatul fascist de la Viena, din 30 august 1940, Ungaria a primit, din partea lui Hitler și Mussolini, o suprafață de 43 492 km² și o populație de 2 667 000 locuitori, din care mai bine de jumătate (50,2 la sută) erau români, 37,1 la sută maghiari și secui, iar restul era format din germani, evrei și alte naționalități.

Asa cum se subliniază în lucrare, „dictatul fascist de la Viena din august 1940 a constituit un atentat odios împotriva independenței și suveranității naționale, a integrității hotarelor României” (p. 1). Marile manifestații populare împotriva dictatului de la Viena, desfășurate pe întreg cuprinsul țării, s-au constituit în cea mai viguroasă ripostă pe care poporul român o dădea celor care-i amputaseră teritoriul național. Avind asigurat sprijinul celor două mari puteri fasciste — Germania și Italia — armata și autoritățile de ocupație maghiare au început să cotopească teritoriul românesc obținut prin dictatul de la Viena, instaurând un regim de cruntă teroare, îndreptat, în principal, împotriva populației române majoritare.

În continuare, autorii prezintă mecanismul politic și de stat prin care s-a instaurat și exercitat regimul de teroare horthyst în teritoriul de nord-vest al României. Se subliniază că „tot ce a existat mai reacționar, mai naționalist și mai sălbatic în organizarea politică și statală a regimului horthyst și-a dat mina, s-a împletit și s-a unit într-un singur angrenaj politico-funcționaresc și militar-politicesc pentru a instaura și menține în nord-vestul României cotoprite un regim de teroare împotriva românilor și a celorlalte populații asuprite” (p. 45). Cele trei principale organe de reprimare ale regimului fascisto-horthyst — armata, poliția și jandarmeria — completate de un paienjenis de organizații naționalist-șovine, revizioniste, institutii militarizate sau paramilitare au acționat fără îndurare, nedându-se inapoi de la nimic, pentru a apăra și menține regimul de ocupație și a reduce la tăcere orice mișcare de rezistență.

Capitolele următoare ale lucrării analizează pe larg crimile comise de ocupații horthyst de-a lungul celor peste patru ani de dominație în nord-vestul Transilvaniei. Sint redată fapte de o cruzime înspăimântătoare, pe care mintea omenească cu greu le poate concepe. Iată câteva exemple, extrase din docu-

mente citate în lucrare: În apropiere de satul Trăznea horthystii au găsit cițiva copii români pascind vitele: „Fără nici o vorbă au fost toți împușcați și lăsați morți pe izlazul comunei” (p. 63). Ajuși în sat, „Românii sint masacrați cu focuri de armă și mitralieră, străpuși cu săbiile și baionetele, iar casele atacate cu grenade și incendiate” (p. 63). Rezultatul masacrului de la Trăznea: 263 români (copii, femei, bărbați, tineri și bătrini) morți și răniți (p. 66). Asemenea crime s-au repetat la Camăr, Cosmiciul de Sus, Ip. Păușa, Ciumărna, Simleul Silvaniei, Mureșeni de Cimpie, Huedin etc. Un document din 21 septembrie 1940 consemna că „după intrarea armatelor ungare de ocupație, în orașul Cluj s-au organizat numeroase bande de teroriști înarmate cu cuțite, securi, topoare, care au început să atace populația românească și să devasteze locuințele românilor. Românii care încercau să reziste erau „omorâți în bătaie, injun-

au fost siliți să părăsească nord-vestul Transilvaniei și să se refugieze pe teritoriul României (p. 144).

Pentru asigurarea stăpînirii neînturbate asupra teritoriului ocupat și a jefuirii bogățiilor solului și subsolului în interesul claselor dominante ungare, guvernul de la Budapesta, pe lângă acțiunile teroriste săvârșite cu o deosebită cruzime, a luat măsuri pentru diminuarea potențialului economic al populației românești. Referindu-se la acest aspect, gazeta „Ardealul”, care apărea în România, scria la 20 aprilie 1941: „Refacerea cu orice preț a supremației economice ungare și pauperizarea cit mai rapidă a maselor românești este țelul principal urmărit de conducătorii ungari în Ardealul cedat” (p. 148). În acest scop au fost preluate întreprinderile economice deținute de români, a fost anulată reforma agrară din 1921, restituindu-se pământul moșierilor maghiari, s-au efectuat masive concedieri din rindul

regimului horthyst, cu scopul schimbării raportului etnic majoritar românesc a acestei zone a României, politică aplicată cu mijloace de mină-forțe, brutale, tipic fasciste. Un document al vremii consemna: „Deoarece actele de violență și măsurile represive, refugierile în România, expulzările și slăbirea forței vitale a elementului românesc nu puteau avea ca rezultat, ele singure, stabilirea unui echilibru etnic în favoarea elementului maghiar în Transilvania de Nord, guvernul ungar a încercat să obțină această majoritate etnică măcar în aparență, falsificind numărul membrilor celor două entități, prin trecerea românilor de origine în grupul maghiar, datorită simplei maghiarizări a numelor, înscrierii în cadrul cultelor cărora aparțineau ungruii sau prin maghiarizarea recunoscută de români prin forță și teroare” (p. 208). Prin ordonanța din decembrie 1940 s-a hotărât maghiarizarea numelor românești, astfel că în registrele adminis-

se ridică la aproape 30 000 (p. 279).

Începînd cu data de 15 iunie 1944, pe întreg teritoriul Ardealului de nord, Gestapoul, trupele SS și trupele corpului IX Armată horthystă au declansat o acțiune generală și unitară împotriva tuturor forțelor de rezistență antifascistă din această parte a țării. O adevărată vânătoare de oameni a fost organizată cu forțe armate, polițienești, jandarmeriești, formațiuni paramilitare horthyste etc.

Alind de victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă din august 1944, de ieșirea României din războiul hitlerist și alăturarea ei la coaliția Națiunilor Unite, guvernul de la Budapesta a decis arestarea și întemnițarea tuturor elementelor românești suspecte. Execuțiile se făceau lanț. Între asasinările în masă comise în acea perioadă se remarcă, prin cruzimea lui, cel săvârșit în ziua de 14 octombrie 1944, la Moisei. Unicul supraviețuitor avea să-și amintească: „Am ordonat să ne culcăm cu toții la pământ. Noi ne-am culcat cu toții pe scindura podelei și ei au tras pe feleastră și pe usă cu armele automate în noi, cam cinci minute. Apoi ne-au căutat, călcînd peste noi cu bocancii și lovînd cu baionetele pentru a vedea dacă mai trăiește cineva. Au vrut să aprindă casa, dar nu li s-a aprins bricheta. Asa am scăpat neași. Eu am fost împușcat prin cap și umăr. Menționez că în momentul cînd au tras în noi horthystii, în număr de patru, cu pene de cocos, noi toți românii, cam treizeci, și un evreu, eram culcați la pământ, adică pe dusumeaua casei. Casa s-a umplut de sînge, cam de patru degete” (p. 293—294).

Crimele și silniciile de tot felul, politica de nimicire a populației române majoritare, n-au avut și nu puteau să aibă efectul dorit de ocupanții horthysti. Poporul român, care timp de secole a luptat pentru apărarea ființei sale, pentru a trăi liber și independent în vatra sa strămoșească, nu s-a lăsat nici de această dată copleșit de forța și brutalitatea invadatorilor. Sub conducerea Partidului Comunist Român s-a desfășurat o amplă mișcare de rezistență care a cuprins toate clasele sociale, toate forțele patriotice, democratice, antifasciste și antiimperialiste.

După 23 August 1944 mișcarea de rezistență din nord-vestul Transilvaniei s-a intensificat, contribuind — alături de armata română, precum și de cea sovietică — la lichidarea dominației horthyste și la reîntregirea acestui pământ românesc la patria mamă. În ziua de 25 octombrie 1944 ultima palmă de pământ din teritoriul Transilvaniei a fost eliberată. În continuare, armata română a luptat pentru eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei de sub ocupația hitleristă, aducîndu-și propria jertfă la victoria popoarelor asupra fascismului.

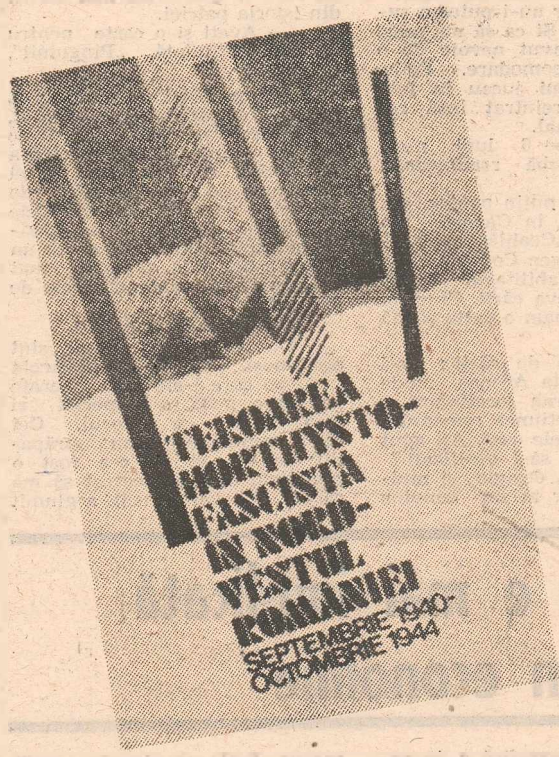
Cele prezentate în această carte dezvăluie adevărul întreg, faptele de o cruzime greu de imaginat, care s-au petrecut aievea, pe pământul românesc al Transilvaniei de nord. În lumina acestor realități încercările care se fac — mai pe ocolite sau mai direct — de a înfrumuseța politica regimului fascist în frunte cu Horthy, de a arunca asupra altora răspunderea pentru cele petrecute, de a absolve, în fond, de răspundere pe adevărații vinovați, constituie o profanare a memoriei suteilor de mii de oameni ce au căzut răpuși de cei care, la mijlocul secolului al XX-lea, au reinviat mentalitățile și mijloacele de tortură specifice evului mediu.

Lucrarea **Teroarea horthysto-fascistă în nord-vestul României, septembrie 1940 — octombrie 1944** se înscrie pe linia realizărilor de marcă ale istoriografiei românești, impunîndu-se prin documentația solidă, forța de argumentație și claritatea expunerii. Este, în același timp, o carte politică — în sensul cel mai bun al cuvîntului, atrăgînd atenția asupra pericolului pe care l-a reprezentat și îl reprezintă pentru viața popoarelor, inclusiv a poporului român, fascismul și războiul. Ea este și un omagiu adus celor care — înfruntînd cele mai grele privațiuni, amenințări în orice clipă de cotropitori trufași și sîngerosi — au știut să-și stringă rîndurile, să spere și să lupte, să cinstească numele de român.

O asemenea carte, cu o încărcătură de fapte zguduitoare, trebuie citită, iar mesajul ei adînc patriotic purtat în suflet de orice român, care nu trebuie să uite.

Conf. univ. dr. IOAN SCURTU

O carte zguduitoare despre un adevăr clar ca lumina zilei:

Nici o împilare

n-a putut frînge

dragostea de țară

și de libertate a

poporului român

ghiați cu cuțite și tăiați cu topoare” (p. 73). În comuna Mijlocenii Birgăului din județul Bistrița Năsăud „au fost arestați de horthystii mai mulți români și închiși într-o pivniță, într-o vreme, noaptea, au fost scoși afară să-și sape groapa, iar după miezul nopții au fost scoși cite unul pe rînd asezați în fața gropii, unul ținea un felinar sus, iar doi trăgeau cu armele și victima cădea în groapă” (p. 99).

Concomitent cu asemenea barbarii, regimul fascisto-horthyst a aplicat o politică de stat, oficială, de alungare, expulzare, dislocare în masă a populației românești, ca mijloc premeditat pentru schimbarea forțată a raportului numeric dintre naționalități în favoarea maghiarilor. Lozincile oficiale, strigate pe stradă, făcîș, exaltat, erau: „Vrem patrie fără valahi!”, „Horthy, Csáky, Teleki, toți valahii să se care!”; mai tirziu a apărut și varianta: „Vrem Ardealul fără evrei!”.

Un ziar al vremii descria următoarea scenă: „Un lung tren de marfă a sosit în Turda, venind din Ardealul robit de Ungaria și aducînd peste o sută de familii de moși, din jurul Careilor și Sătmăului. Un adevărat tren al groazei, mizeriei și al nenorocirii. Bietii oameni nu erau numai despuiați de tot avutul lor agonisit în douăzeci de ani de muncă cinstită, ci autoritățile maghiare i-au încărcat în vagoane de vite, așa cum se găseau în momentul arestării lor, unii pe jumătate goi, flămînzi, bolnavi și însetați. În vagoane se aflau și doi morți, doi copii care au sucombat pe drum din cauza mizeriilor îndurate, căci de la locul de imbarcare și pînă la granița românească au venit zile întregi, multe și friguroase, fără să li se permită a părăsi măcar pentru un moment vagoanele în care au fost incuiați. Aspectul ce-l oferea acesti nenorociți la sosirea în stația Turda era înfrîntor, neimaginaabil” (p. 113). Ca urmare a presiunilor, a torturilor fizice și morale, peste 500 000 de români

muncitorilor români, precum și al altor sălariați, au fost rechiționate bunurile populației.

Între metodele de bază utilizate de horthysti împotriva românilor s-au aflat trimiterea în lagărele de internare, taberele și detașamentele de muncă forțată, precum și deportările. Încă de la intrarea trupelor maghiare în nord-vestul Transilvaniei s-au înființat lagăre speciale pentru români pe teritoriul Ungariei, apoi și în teritoriul ocupat; totalul celor arestați și internați s-a ridicat la 13 359 oameni (p. 177). Regimul din lagărele de internare era deosebit de brutal, inuman, sălbatic. Batjocura, bătaia, infometarea, dezumanizarea spirituală erau practicate cu un cinism greu de imaginat de către organele de reprimare horthyste. Cîra 70 000 de români au fost integrați în companii de muncă forțată (p. 183), mulți dintre ei fiind trimiși în Germania.

Cu deosebită ură s-au aruncat horthystii împotriva mișcării comuniste și muncitorești, antifasciste și democratice. Încă de la 11 octombrie 1940 s-a trecut la întocmirea listelor cu comunisti (români, maghiari, evrei și de alte naționalități) pentru a fi internați în lagăre; apoi au fost organizate subunități speciale pentru urmărirea mișcării comuniste și muncitorești. În timpul cercetărilor organelor represive horthyste au folosit cele mai bestiale metode. Unul din cei care au reușit să scape cu viață dintr-un asemenea lagăr avea să-și amintească: „Am trecut prin următoarele schingiuri: bătaie pe tălpi, pe testicule, răsucirea minilor și tras pe usa camerei de tortură, o simulare de execuție (eram pus la zid și patru jandarmi stăteau cu arma îndreptată spre mine), arderea degetelor cu trabuc, călcat cu piciorarele” (p. 202).

După dictatul fascist de la Viena, desnaționalizarea populației românești din teritoriul cotoprit a devenit o dominantă a politicii naționalist-șovine a

trației românilor au fost trecuți ca fiind unguri. Românilor li s-a interzis să meargă în grupuri și să vorbească românește, iar portul românesc era interzis. Văzînd că biserica românească era nu numai o instituție confesională, ci și un bastion de rezistență a populației românești majoritare față de regimul de ocupație, horthystii nu s-au dat în lături de la schinguirea și omorirea preoților, de la dărîmarea bisericilor.

Occuparea Ungariei, la 19 martie 1944, de către armatele hitleriste a avut ca rezultat înăsprirea terorii în partea de nord-vest a Transilvaniei. La samavolnicile săvârșite de soldații, poliștii și jandarmii horthysti s-au adăugat fărâdelegile hitleristilor. La 29 martie 1944, Consiliul de Miniștri al Ungariei a adoptat măsuri vizînd aplicarea „soluției finale” în problema evreilor — adică exterminarea. Cîteva zile mai tirziu, la 3 mai 1944, în toate orasele și satele din nord-vestul Transilvaniei a început arestarea evreilor și internarea lor în ghetouri, cei mai mulți fiind trimiși în lagărele de exterminare. Bilantul aplicării „soluției finale” de către horthysti, susținuți și încurajați de nazisti, este următorul: înainte de deportare, în mai 1944, pe teritoriul nord-vestului României cotoprit prin dictatul de la Viena, trăiau 166 601 evrei; dintre acestia 151 180 au fost deportați la Birkenau — Auschwitz iar 14 881 concentrați în detașamente de muncă forțată; au supraviețuit 15.5, adică aproximativ 25 000—26 000 (p. 265—266).

Concomitent cu deportările evreilor s-a desfășurat o nouă acțiune de ridicare cu forța a românilor, care au fost duși, în număr mare, la muncă în Germania și Ungaria, sau trimiși să execute diferite lucrări în spatele frontului. Unele sate românești au fost aproape depopulate, fiind transportați la muncă atît bărbații, cît și femeile și fetele de la 16 ani în sus. Numărul germanilor trimiși la muncă în Germania, în cei patru ani de ocupație horthystă,

Cititorie culturală

Ceramica și sticlăria, aceste arte ale focului, alături de celelalte valori ale artelor plastice, muzică sau poezie, sînt deopotrivă mesageri ai frumosului, ai culturii și civilizațiilor făurite de-a lungul istoriei omenirii. Și pentru a fi puse în valoare, pentru a dăinui în timp, aceste cîștiguri de meșteșug ale epocilor trecute materializate în creații pe care le înmănușează patrimoniul nostru național, a luat ființă în București o nouă și prestigioasă instituție de artă și cultură. Muzeul ceramicii și sticlei. Inițiată și sprijinită direct, cu prețuire și dragoste pentru frumos de către tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, noua instituție muzeală este încă o confirmare a preocupării pentru ocrotirea și valorificarea patrimoniului național, pentru integrarea lui într-un larg circuit public.

Constituind o premieră absolută pe plan național, fiind după informațiile noastre singurul muzeu cu acest profil din lume, Muzeul ceramicii și sticlei reunește în cele 15 săli de expunere 2.000 piese de artă veche și contemporană românească și europeană, orientală, extrem-orientală și americană. Considerate valori inestimabile, expozitiile sînt grupate după criterii rigurose științifice, oferind vizitatorului un permanent dialog între fondul de opere autohtone și cel aparținînd culturii universale, o imagine sintetică ilustrată sugestiv a unor universuri umane făurite de-a lungul mileniilor.

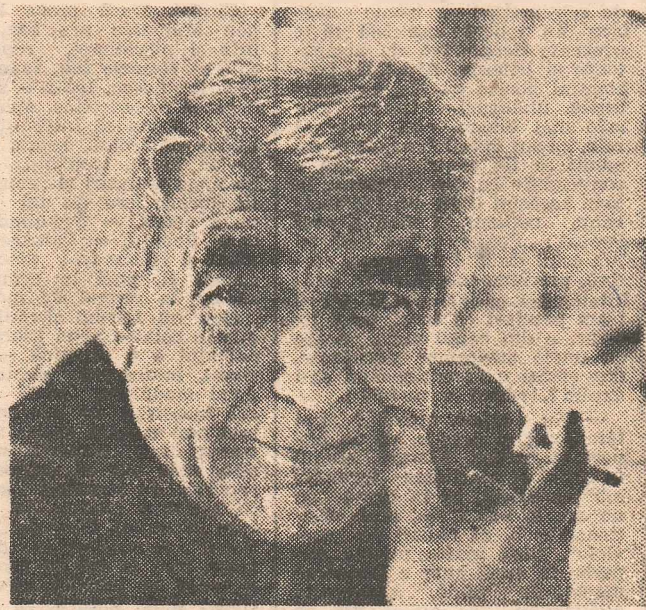
Reprezentative pentru cultura noastră sînt sălile ce adăpostesc străvechi forme de lut, datînd încă din mileniul al IV-lea î.e.n., incontestabile documente ilustrînd continuitatea culturală artistică a unei vetre de civilizație din spațiul carpato-danubiano pontic. Filonul istoric se relevă de la sine, urmînd uluitor fenomen al transmierii din generație în generație a unor ocupații tradiționale, a artei și măiestriei unui meșteșug care dăinuie pînă în zilele noastre. De la contururile și cromatica ceramicii aparținînd culturilor Bolan, Gumelnița, Cucuteni, obiecte aparținînd epocii bronzului, culturile Monteoru și Otomani, vase specifice epocii fierului sau obiecte aparținînd secolelor XV—XVII, pînă la izbutitele creații ale artei noastre ceramice tradiționale și la cele de înaltă tinută artistică premiate la edițiile Festivalului național „Cîntarea României”, sînt mărturiile ale perenității spiritului creator al poporului nostru, al unității culturale românești.

Valorificînd măiestria tradițională, industria contemporană de porțelan și sticlă realizează cu rafinement, într-un design propriu, o valoroasă gamă sortimentală. Ampla dezvoltare a industriei ceramicii și sticlei cunoscută în ultimele două decenii, evidențiază fabrici ca Iris — Cluj-Napoca, Arpo — Curtea de Argeș, Portelanul — Alba Iulia, Tomești — Timiș, Pădurea Neagră — Bihor, Perla — Buzău, Vitrometan — Medias, Faianța — Sighișoara. Întreprinderea de sticlărie și faianță Baia Mare, majoritatea cititorii ale Epocii Ceaușescu, fabrici care și-au cîștigat renumele în țară și în lume prin creații de excepție.

Urmînd același principiu cronologic de expunere, sălile rezervate ceramicii și sticlei universale, oferă o imagine complexă a dialogului și interferențelor diferitelor școli și maniere de exprimare artistică și implicat un istoric al ceramicii și sticlăriei universale. Sînt prezentate piese de faianță din Turcia, Persia, China și Japonia trecînd apoi în Europa — Spania, Italia, Franța, Olanda, Germania, Anglia, Rusia și Cehoslovacia, sticlărie de Boemia și Murano, piese „art nouveau” semnate de Emil Gallé, Louis Comfort Tiffany și alți maeștri ai acestei arte.

Muzeul ceramicii și sticlei, instituție cultural-educativă fără precedent, ne prilejuiește, prin graiul peren al artei, o confruntare cu istoria, cu valori artistice de prestigiu, mărturiile ale inepuizabilei creativități umane.

ALEXANDRU CEBUC ■

Artistul — conștiință a vremii sale

CONSTANTIN PILIUȚĂ:

„Îmi plac primăverile...”

— Credeți că în ansamblul vieții noastre, aceste gânduri pe care le vom rosti și apoi le veți așterne dumneata pe hîrtie vor fi necesare? Ne vor face mai buni? Mai înțelepți?

— Dacă vă referiți la un efect imediat, nu cred. Însă în timp, cine știe... Poate ne vom aduce aminte cu plăcere de discuția noastră. Așa cum ne-am adus aminte de cîteva ori cu drag de o convorbire pe care am avut-o mai demult. Ce-ați mai făcut de-atunci, Constantin Piliuță?

— N-am, desigur, datele mari ale omenirii în impasul ei actual, dar cit pot eu înțelege cu sufletul, caut să-mi răspund mie însumi — și nu izbutesc — la o sumedenie de întrebări legate de viitorul nostru. Întreaga viață a evoluat, numai unele politici au rămas medievale și brutale. Sînt convins că nici o țară din lume n-are nevoie de balastul atomic creat. Și totuși, în continuare, cu o diabolică perseverență, cu o inversurare încăpățînată și cu un cinism înfricoșător, se ia pînea de la gura copiilor, pentru ca bita să fie mai mare și mai cumplită. Dar, paradoxal, cu toate micimile zilei, intenția omului rămîne în continuare frumoasă. Prețul păcii e urias, însă sper să trăim în pace în ciuda tuturor pronosticurilor răilor și a acestei aberante conspirații împotriva planetei. Mă întreb ce-am mai făcut în acești ani? Ei bine, am nădăjduit. Și nu la o mulțumire egoistă.

— Dar la ce?

— Am nădăjduit cu gîndul la

acea populație tăcută și muncitoare, anonimă, de pe glob, pe umerii căreia se răsfrîng toate relele civilizației noastre. Datoria noastră este să iubim omul de fapt și de frumosă actualitate precum și pe cei dinaintea noastră care ne sînt în inimă. Și nu pot fi uitați. De aceea detest cu toată convingerea pe cei incapabili să-și facă datoria aici, pe acest pămînt care i-a hrănit și i-a ocrotit, pe ei și pe strămoșii lor. Nu fac nicicum demagogie, știu sigur că este loc de mai bine în această țară, și chiar se va ajunge odată la acel bine, dar de aici și pînă la a te înstrăina de locurile unde ai copilărit, unde ai învățat cum se cheamă toate cite te inconjoară, e o cale imensă și de neînțeles pentru mine. Toată existența noastră așteaptă din zi în zi vești îmbucurătoare. Ele nu vin totdeauna. Dar în cămașa sufletului nostru cuvîntul nădejde există în continuare.

— Ce vă dă această nădejde?

— Mă bucură că pe pămîntul românesc se nasc ațiția copii. Cu ei avem un potențial de a gîndi și a munci care va duce țara asta spre ce-am visat dintotdeauna. Este ca o garanție spre viitor. De aceea mă răzvrătesc în sinea mea cînd îmi dau seama că practica din licee e uneori fictivă, un fel de a arunca praf în ochi că se desfășoară o activitate. Cine nu e învățat de mic cu munca va deveni un incompetent care va aștepta cele două chenzine, satisfăcut că poate înșela și dormi liniștit în mediocritatea lui. Sînt convins că singurul lucru care

poate echilibra viața omului este munca. În ea îți poți găsi supremul reazem. De fapt, nu munca în sine trebuie să-ți placă. Trebuie să-ți placă viața. Omul trebuie să aibă un univers din care să nu lipsească verbul „a plăcea”.

— Mai este pînă cînd se va ajunge la așa ceva pretutindeni.

— Sînt obișnuințe vechi, veninuri strînse, dar pentru asta ar trebui să se găsească soluții pentru ca oamenii să se poată uita unii în ochii altora fără să plece capul jos. Discuțiile despre soarta planetei se poartă deseori cu ușile închise. Cu ce drept? Arderea care poate veni e o problemă a tuturor. Ei, cu gîndurile astea, cu neliniștile astea mă apropiu de foaia de hîrtie și încep să desenez. Mă apropiu de pinză și încep să închipui medicamentele mele pentru om. Cam astea sînt, coordonatele meseriei mele și sînt fericit cînd, uneori, la temperaturi mai înalte, beau un pahar de vin cu prietenii și cînd cite un nedezvoltat îmi mai și scriștie la ureche un cîntec de demult.

— Dar altceva nu vă face fericit?

— Ba da. Lucrările mele viitoare.

— Nu simțiți nițel cam orgolios?

— Nu. Nu cred. Simt urgent dacă lucrările mele plac oamenilor sau nu. Eu am ajuns la o vîrstă la care nu am voie să nu-mi cunosc valoarea faptelor.

De fapt, lucrările mele sînt telegrame, nu scrisori.

— Adică?

— Nu te prefacă că n-ai înțeles. Vreau să spun că eu mai mult sugerez decît explic cu de-amănuntul totul. Și mulți oameni sînt fericți cînd cunosc telegramele mele. Asta mă ține în viață. Asta mă cheamă în atelier și îmi dă încredere și îmi dă puterea de a o lua de la capăt în fiecare zi.

— Dar nu vă simțiți vinovat fiindcă lucrările dumneavoastră exprimă multă seninătate, armonie, în timp ce lumea mai e bîntuită de-atîtea neliniști?

— De ce m-aș simți vinovat? Dacă eu pot să aduc o clipă de pace, de alinare, de ce să n-o fac? E drept, nu urmăresc să incit cu orice preț. Ar fi un îndemn la facilitate. E foarte ușor să faci compromisuri. Dar după ce le-ai făcut, reîntoarce-te la tine însuși și mai anevoioasă decît la început, dacă nu cumva imposibilă. O muncă irosită în van.

— Folosiți des cuvîntul „muncă”.

— Fiindcă am un cult pentru ea. În familia mea, cînd eram mic, era o singură leafă la trei copii. Mai erau o vacă și un hectar de pămînt. Tata se ducea la slujbă, mama și cu bunica la strîns și pregătît hrana. Pînă în clasa a opta nu mi s-au cum-

(continuare în pag. 15)

GEORGE ARION ■

Album de imagini frumoase

Doă lumi — satul și orașul — într-un singur univers: pictura lui Constantin Piliuță

Poeme pentru patrie

Acasă

Oricit ai stringe-n brațe mari ninsori
Oricit te-ar duce trenul de departe
Numai acasă cerul n-are moarte
Numai acasă ai dori să mori

Numai acasă te mai ară zorii
Duios și blind cu plugul unei flori
Și din pământ ar năvăli cocori
Să umple cerul, de-ar lipsi cocorii

Cind viscolește-a busuic prin soartă
Sau dimpotrivă ninge în zador
Din umbra unui veșnic felinar
Pământul vede, judecă și iartă

Pământ bătrîn cu suflet de caisă
De pus pe răni, cind rana e deschisă

DAN VERONA ■

Cartea — examen de conștiință

Cenușă și diamant

Cine vrea să înțeleagă prozele lui Radu Cosășu din *Logica* (Editura „Cartea Românească”, 1985), volumul al cincilea din *Supraviețuiri*, nu trebuie să cerceteze cu orice preț viața particulară a autorului și nici să răsfoiască dosarele epocii, pentru a stabili gradul de fidelitate al relatării. E adevărat, autorul e chiar personajul narațiunii, iar ceea ce ne spune acesta din urmă despre anii săi de ucenicie s-a întimplat aievea și trebuie să fim siguri de asta, fiindcă, dincolo de combinația subtilă dintre ironie și sinceritate, după modelul croșetatului (un gând pe față, unul pe dos), cititorul recunoaște cu ușurință pactul autobiografic stabilit în paginile cărții. Cum Radu Cosășu nu urmărește însă o reconstituire riguroasă, reportericească a vieții (asta a făcut-o în tinerețe și-a ieșit o enormă ficțiune!), ci propriul său destin scriitoricesc reflectat în conștiință, trebuie să ne intereseze personajul pe care autorul îl construiește din confesiuni joviale și nostalgice, pline de umor dar și de tristețe, fără melodramă însă, arătându-ni-l cind din față, cind din profil, lucru simplu de altfel, întrucît modelul real pare să fi fost extrem de mobil.

Logica e, așadar, cartea unei formări, un *bildungsroman* adică. Dar relatarea tribulațiilor la care e supus tînărul scriitor și narator nu e deloc simplă, fiindcă ea se complică cu o

alta a meandrelor politice prin care trece. Salturile sînt întotdeauna spectaculoase și cel puțin ciudate: cădere și înălțare, necaz și extaz, privațiune și triumf. Iată, de pildă, cum în planul activității literare personajul e în același timp un rafinat vorbitor de franceză și un cititor destoinic al marilor prozatori (Anatole France, Malraux, Babel, Tolstoi etc.) dar și un autor de articole lozincarde și oportuniste, pe care le scrie cu elan, fiindcă e animat de convingeri înalte, printre care chiar și demascarea (sau, mă rog, dreptul la opinie) se poate strecura. Cel puțin o dramă avem aici: aceea a esteticului. E posibil ca marea literatură, dictată de gust, să stea alături de literatura subdezvoltată, produsă de aceleași convingeri? Dacă într-o ordine logică lucrul este imposibil, în plan epic se vede treaba că da, iar amestecul acesta ține, în fond, de două planuri distincte pe care autorul le interferează doar atît cît să mijlocească un stil artistic. Personajul își comentează, prin urmare, producțiile de junete, parodiindu-le spumos și punindu-le în legătură cu chiar formarea sa politică și culturală, deloc lineară, ba chiar presărată cu obstacole din cele mai dramatice. De tînăr, intră în conflict cu familia din pricina revoluției care-l acaparază, are de luptat cu originea sa mic-burgheză, e, mai întîi, ziarist vigîl, apoi

muncitor și căutător de slujbă, face eforturi să se reabiliteze, stilizează articolele altora și proiectează un volum de nuvele, își pierde părinții și rămîne sub tutela unor mătuși, perioadă care, epic vorbind, e cea mai interesantă și mai plină de peripeții. Mătușile sînt niște habotnice sicitoare, riguroase pînă la anacastism în viața domestică, pline de spaima și prejudecăți. Viața mătușii Sanseverina este, indiscutabil, cea mai amuzantă, fiindcă Radu Cosășu știe să pună în reconstituire umor și duioșie, un fel de sentimentalism ironic care face din ipochimenii săi niște prezențe deopotrivă de atrăgătoare și iritante. Altădată, personajul poartă cu ele, cu mătușile, dialoguri literare din cele mai bizare, căci partenerile lui au opinii bătoase și nu admit să fie contrazise. Iată o conversație cu tanti Verona, în care regăsim ceva din intransigența mătușii Céline a lui Proust: „Pentru prima oară își luă ochii de la fofia aceea cretină, privindu-mă drept în față; înțelegeam ce-mi spunea, totuși l-am precizat că tipul, tipul literar, e din capul meu, poate cu unele amănunte adevărate, dar restul e invenție, cum să-i explic?, restul e nuvelă!

— Nu există nuvelă! Imi tăie scurt și drastic, ca un expert în critica literară, elanul teoretic — claritatea formulei mă incremeni, ca în urmă cu un an, la „Gazetă”, acel „Ficționarilor!» al femeii de serviciu”. Sînt multe nuvele superbe în care, cum e *Melodrama*, de pildă, observația scriitorului se aplică pe o materie delicată și sensibilă. Astfel de pagini înseamnă creație pură, de cea mai înaltă speță, întrucît „lupta împotriva melodramei”, cum zice personajul, nu mai e o tactică a confesiunii, ci un procedeu natural.

Însă *Logica* e mai mult decît o descriere, cu umor și inteligență, a mediului social și a tipurilor care îl populează; e, cum am spus, cartea unui destin. Personajul, în complicitate cu cititorul, dă la iveală propria biografie, devenită un stigmat, cu gîndul unei reabilitări discrete sau, mai bine zis, pentru a o trece din registrul odios în cel simpatic. El are onestitatea să mărturisească fapte pe care, în principiu, le dezavuează și să ilustreze rememorările cu creații literare personale din epocă, sub forma bibliografiei. Procedeu e jumătate ironic, deci artistic, jumătate justificator, etic. În acest chip, personajul ne apare înfinit mai agreabil, iar stilul său umoristic și calamburitic aruncă asupra întregii existențe a naratorului un aer de fanșă tragică. El știe să-și pună cenușă în cap, lăsînd să cadă și cite-o piatră prețioasă. Cenușă și diamant, așadar! Aceasta face tot timpul personajul lui Radu Cosășu: amestecă, într-o manieră inimitabilă, confesiunea cu persiflarea, sugerînd o penitență ironică.

În acest dublu registru stă chiar substanța artistică a cărții. Comentîndu-și producția infamă a începutului, Radu Cosășu (să-l numim astfel pe narator) o amestecă în discursul fermecător al maturității, convertînd-o în literatură propriu-zisă prin parodie și ilustrînd astfel, voluntar sau nu, o idee care i-ar fi incintat mult pe

formaliștii ruși. Din cenușa tinereții scoate acum diamante. Aceasta e, în fond, logica onestității sale. Pentru a ajunge la un asemenea procedeu, pe propria piele, e nevoie nu doar de curaj, ci și de mult talent, fiindcă sinceritatea poate fi

adesea o formă de ineptie explicită. Radu Cosășu a dat însă, prin nuvelele sale, o carte în care calitățile indiscutabile de prozator știu să se joace în chip rafinat cu păcatele tinerețelor.

RADU G. TEPOSU ■

Viața reportajului

Fotografiile artistice

Ciudat. Dacă proza lui Eugen Mihăescu are haz, vorba iute și piscătoare, reportajele sale — *Numele tău, Ioane* (Editura Eminescu, 1985) — sînt mai degrabă melancolice. Acolo unde te-ai aștepta să întilnești realitatea nefardată, aspră, în haine de lucru, tropînd grăbită pe lingă amintiri și emoții, aflî cu surprindere un fel aparte de a vedea, — decupînd cu ochiul detaliul cu valoare exemplară și ridicîndu-l discret, insistent și, pînă la urmă, persuasiv, la rangul de model.

Gen nu tocmai demult admis în cetatea artei literare, reportajul e o capcană — paradoxal, inofensivă pentru condeiul mediocru, reală pentru cel înzestrat. În aparență, nimic mai simplu decît înregistrarea unor impresii nemijlocite, care par să scutească pe reporter de travaliul sublimării artistice (cerute de proză, spre exemplu). Ușor de „confectionat”, reportajul se devitalizează însă la fel de ușor, dacă e redus la inutilul serviciu al copieii după natură, în absența unei viziuni ordonatoare, a unei pledoarii, a unei mize etice, în ultimă instanță.

Chiar dacă nu toate paginile cărții de reportaje a lui Eugen Mihăescu se ridică decît la nivelul literar propriu-zis, cartea în ansamblu plutește fără efort, bine etanșezată, pregătită (cu modestie) pentru drum lung. *Numele tău, Ioane* e o „laudă a țaranului român”. Ea nu relatează, cît arată, scoate din anonim ceea ce reporterul crede că poate convinge. Se judecă în fața noastră — cititorii — un proces fundamental: al țaranului tînăr. Se judecă, să zicem așa, în absență. La Ipoțesti, la Șiria, la Sălcia (unde pretextele de istorie literară rămîn totuși numai... pretexte), la Olteni — Teleorman, sus, în Șarul-Dornei, în satul Roma de lingă Botoșani, în Zagra Nășăudului ori pe Valea Chioarului, reporterul vede, notează, iscodește, avînd mereu în minte o singură întrebare: unde ne sînt țărani tineri? Dincolo de cifre (care nu lipsesc, dar nici nu prisosesc, ceea ce e bine, pentru că reportajul publicat în

volum își pierde din valoarea informativă, dobîndind, prin alăturare, un liant de altă natură), dincolo de nume (multe, frumoase, oferite parcă drept recompensă că acei oameni minunați există cu adevărat), dincolo de toate acestea, Eugen Mihăescu pune credința în legitimitatea gravei întrebări. Pornit prin satele României nu atît ca să se convingă dacă mai sînt și cîți sînt tinerii rămași la coasă și la „coada vacii”, ci mai degrabă ca să ne convingă că mai sînt și dintr-aceștia, destoinici, frumoși, fericiți, el își obține astfel dreptul de a alege lumina cea mai limpede, unghiul cel mai adecvat, cadrul cel mai elocvent — adică exact ceea ce transformă meșteșugul fotografului de rînd în artă.

Numele tău, Ioane este o carte articulată ca un poem. Scriitorul nu se efacează „obiectiv”, ci dimpotrivă se predă — aproape imprudent — lectorului, cu tot bagajul afectivității sale, al partii-pris-ului său (ca fiu de țaran), al fericitei sale idei preconceptuate: „Cu dragoste am umblat și umblu prin satele noastre. Cu grijă. Ca printr-un muzeu cu lucrări fragile și scumpe. Un muzeu viu al sufletului nostru. Muzeu astăzi ca și acum o mie de ani...”

TANIA RADU ■

Un film de acțiune

Număr cu ghinion

Cu un titlu dur, incitant, promițînd un palpitant film de acțiune, *Racolarea* (regia George Cornea, scenariul, Constantin Voivozeanu) este totuși o reușită cuminte, îngrijit didactică. Acțiunea se articulează corect: inginerul geolog Tudoran (Florin Piersic), face o călătorie peste hotare, împreună cu soția (Tora Vasilescu) și cade victimă unui șir de șantaje și in-

scenări puse la cale de o rețea de spionaj industrial. În obiectiv — zăcămintele de uraniu din Africa de Sud, în exploatarea cărora era angrenată și activitatea profesională a inginerului român. Urmează aventura umilitoare a „lagărului” — în care Tudoran devine „numărul cinci” (număr... cu ghinion, cum se vede) —, aventura antrenamentelor minuțioase de tip coman-

CAP LIMPEDE

● În 1984, cu ocazia comemorării a trei sute de ani de la moartea lui Pierre Corneille, secția de limba și literatura franceză a Universității din București a organizat un colochiu special, ale cărui comunicări sînt reunite acum într-un volum imprimat la tipografia Universității. Marile creații corneiene, de la comedii și pînă la tragediile care i-au conferit celebritatea, poemele lirice, dar și încercările de teoria genului, locul autorului Cidului în teatrul secolului XVII și amplitudinea eou prin timp oferă tot atîtea subiecte studiilor cuprinse în acest volum (coordonator: Alexandra Emilian), întemeiate pe cele mai noi metodologii analitice, și care sînt semnate de Corneliu Mihai Ionescu, Dan Ion Nasta, Irina Bădescu, Dolores Toma, Vasile Zîncenco, Mariana Teodorescu, Mircea Mihăilescu, Anca Christodorescu, Ileana

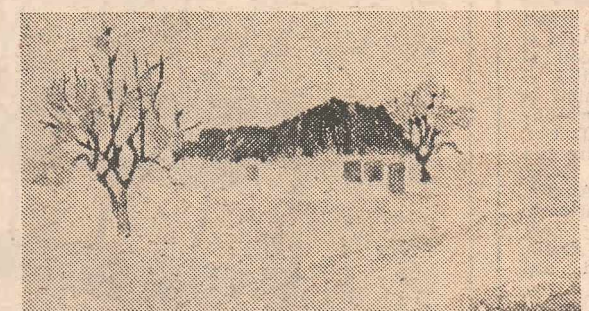
Cantuniari, Maria și Ion Murăreț. (T.R.) ● Ignoranță și umor. E adevărat că, pentru a fi spumos, un text umoristic își poate permite să stilcească uneori numele comune și cele proprii, însă e curată ignoranță să transcrii după ureche o onomastică devenită celebră, numai fiindcă versurile cu pricina au un caracter ocazional. O astfel de ușurință suspectă în a grafia numele unor personaje și autori, ba chiar în a transcrie unele expresii aflăm în parodiile săltărețe din *Contemporanul* (nr. 1/1986), scrise probabil de un erudit de sezon, căci doar așa se pot explica maltratarea ca acestea: (cinq)ucente în loc de cinquecento), Aldo Nicolai (în loc de Aldo Nicolaj) Otello (în loc de Othello), Lucia de Lammour (în loc de Lucia di Lammermoor), avar-amu (în loc de

awara mu). Bine zice revista, într-o notă avertizatoare, că nu răspunde dacă cineva ar avea bunăvoința să se recunoască în caleidoscopul cu pricina. Noroc că revelațiunile a trecut și-acum nu-l mai arde nimănui de parodii. ● Evocare. După ce-a ridicat Brăila la rang de țărîm mitologic, Fanuș Neagu revine în locurile natale și în calitate de colaborator al ziarului *Înainte* (nr. 9738/1985) cu o frumoasă evocare a lui Nicolae Labiș: „Trăiam într-o lume de vrajă, aureolați cu toții de izbuzile strălucitoare ale lui Labiș, care urca singur, inconfundabil, și cu o măreție de neiertat în locul proștor (care de altfel, nici nu l-au iertat) sore locul cel mai înălțat de nemurire din veșnicia poeziei”. ● În nr. 43/1985 al revistei *Flacăra*, subsemnatul a publicat un interviu realizat cu scriitorul Mir-

cea Radu Iacoban. Din pricina unor urgențe redacționale, dialogul a apărut înainte ca interviuatul să vadă dactilograma discuției, cum conveniserăm, fără ca aceasta să însemne că

fundeze răspunsurile, Mircea Radu Iacoban trimite redacției un răspuns în care și versă nemulțumirea pentru absența unor pasaje (eliminate din motive de spațiu) și pentru niște

permite să publice a doua formă a interviului, de curînd, în revista *Convorbiri literare* (nr. 12/1985), cu modificări abuzive și neautorizate de mine. Mai precis, conlocutorul meu nu schimbă doar unele din răspunsurile sale ci își ia de la sine dreptul de a-mi reformula chiar și unele întrebări din întrebările mele! Așa încît, Mircea Radu Iacoban publică, un interviu schimbat și acest lucru trebuie precizat limpede: varianta sa e modificată, iar nu a mea, deoarece forma prezentată de conlocutorul revistei ieșene este posterioară celei realizate de mine. Trebuie să-i atrag totuși atenția preopinului meu că d-sa e, pînă una-alta, un autor cu păreri subiective care a purtat cu mine un dialog, iar nu o instituție care mi-a transmis un ordin de serviciu, cum pare a sugera atitudinea sa.

textul apărut ar fi falsificat cu ceva răspunsurile dramaturgului. Cea mai limpede dovadă o reprezintă stenograma conversației, ce încă se păstrează. Nemulțumit însă de faptul că n-a mai apucat să-și apro-

pretinse stingăcii stilistice cu care, chipurile, i-aș fi pingărit textul. Despre această acuză imaginată nu e cazul să mai discut. După ce i se publică scrisoarea, dramaturgul ieșean își

do, crizele de conștiință, tortura amintirilor, remușcările. În sfârșit, Tudoran găsește prilejul să evadeze și se întoarce în țară, cu sprijinul organelor noastre diplomatice, alături de soția sa, marcată și ea de amara experiență. Mai sînt de amintit și câteva scene de întregire a acțiunii, care îl leagă pe Tudoran de viața șantierelor geologice din țară în care se forma-se ca specialist, de viața familiei sale.

Filmul lui George Cornea ambiționează să compună pe ecran un „concentrat” de ambianță occidentală. Detalii bine desenate (de remarcat aici decorurile lui Călin Papură, și costumele create de Maria Mălița), sînt lesne extrapolabile, așa încît atmosfera are putere de sugestie, fără excese de publicitate turistică. Ceea ce este însă important este faptul că impresia de ansamblu evită senzația penibilă de „copie” și filmul este, din acest punct de vedere, o performanță. De altfel, mare parte din dialoguri sînt susținute de actorii noștri în limba engleză — o engleză fără alt cusur decît... hipercorectitudinea și ritmul lent, imprumutat parcă unor lecții de specialitate. N-am înțeles însă de ce a fost nevoie ca Mircea Anghelescu (în rolul „antrenorului” lui Tudoran) să fie dublat... de el însuși (!) în... limba română (e drept, o română cu accent englezesc). Găselnița e cam puerilă, și, în fond, pune la îndoială capacitatea de înțelegere a spectatorului nostru care ar fi priceput oricum că acțiunea se desfășoară în afara granițelor țării.

Fără îndoială, partea cea mai bună a filmului o constituie interpretarea. O distribuție cum-pănită, foarte adecvată, a prilejuit roluri în general convin-gătoare, susținute cu profesio-nalism, chiar dacă nu neapărat tulburătoare. Singurătatea și frământările inginerului, adap-tarea lui forțată la un regim de viață depersonalizant capătă dramatism în interpretarea lui Florin Piersic. Atît numai că scenariul rămîne la nivelul de scenariile elementare, nelăsînd timp pentru acumulări psiholo-gice. În rolul soției lui Tudoran, Tora Vasilescu este feminitatea puțin obosită, vag decepționată de existență și, deci, dispusă la compromisuri. Totuși, scena ini-țială a filmului se dezleagă mult prea tîrziu și destul de greu ca filmul o „pre-racolare” a inginerului prin soția sa. Desigur, în rolurile de „mafioți” pe care le compun Ion Dichiseanu, Ion Besoiu, Constantin Diplan, e și multă sarijă, dar plăcerea jocului este evidentă și „emploi”-urile, adecvate. O apari-ție mai mult decorativă, cu vagi insuflători, rezervă scena-riul actriței Rodica Muresan. În crochieri curate, oportune — Sebastian Papaiani, Rodica Popescu-Bitănescu, George Ne-goescu.

Racolarea e ceea ce se nu-mește un film „de consum”, în sensul bun al cuvîntului, un film corect, dar fără strălucire, care poate atrage însă prin prezența unor actori de cea mai bună calitate. Și nu trebuie să uităm că avem nevoie și de asemenea filme. Filmul de ac-țiune, făcut cu pricepere și bun simț, trebuie să-și dobîndească odată și odată statutul merital!

R. TANIA ■

Vă prezentăm un tînar dirijor

Așchia nu sare departe nici cînd e baghetă!

Dirijorul Ion Marin, pînă mai ieri un necunoscut, participă astăzi, frecvent, la viața de concert a Franței, intrînd în circuitul, de multe ori greu accesibil, al acestei filiere de mare prestigiu, extinzîndu-și mai departe periplul său european în R.D. Germană, Cehoslovacia, Bulgaria, Grecia, Italia etc., revenînd de fiecare dată acasă, la Filarmonica din Arad, unde a debutat în 1981 și al cărei dirijor permanent este încă din septembrie 1982.

Ion Marin, în vîrstă de 25 de ani, este fiul cunoscutului maestru Marin Constantin, conducătorul vestitului cor „Madrigal”. Educația muzicală primită încă din copilărie a fost perfecționată continuu, ajungînd ca după studiile efectuate la Conservatorul „Ciprian Porumbescu”, avînd drept mentori pe profesorii Constantin Bugeanu, Tiberiu Olah și Iosif Conta, să se specializeze la Academile „Mozarteum” din Salzburg — Austria (1977), „Chigiana” din Siena — Italia (1981) și la Conservatorul din Nisa — Franța (1982), pe acesta din urmă absolvîndu-l cu Magna cum laude, îndrumătorii săi fiind — în ordine — celebrii Carlo Zecchi, Franco Ferrara și Pierre Dervaux. De altfel, referindu-se la tînarul său discipol, Franco Ferrara spunea: „E un dirijor înnăscut, dublat de un foarte pregătit muzician”, iar Zecchi completa: „Un muzician de prim ordin!”. În 1982, Ion Marin confirmă aceste declarații pline de speranțe, cucerînd locul al doilea în clasamentul general al concursului de tineri dirijori de la Besançon, care este — după cum se știe — unul dintre cele mai serioase examene intru a afirmarea internațională a viitorilor șefi de orchestră. Drumul era, deci, deschis, iar perspectivele dintre cele mai îmbucurătoare. Filarmonica din Arad i-a oferit condiții minunate de lucru. Ion Marin și-a „făcut” mina, dirijînd creații din diferite secole, în multiple stiluri și scriituri, neuitînd nici o clipă că este muzician român, abordînd în prim plan lucrări din patrimoniul nostru național. Dar nu numai atît. El a format și orchestra de cameră a filarmonicii, iar împreună cu ea a efectuat numeroase turnee, toate încununate de succese care fac cinste artei interpretative românești. Căci, în urma concursului de la Besançon, lui Ion Marin i s-au oferit contrac-te pentru vara anului 1983, el participînd — împreună cu Orchestra de cameră Transilvania — în opt festivaluri importante din Franța: Paris, „Festival de l'Orangerie”, Montpellier, Gra-

mont, „Festival de la Picardie”, „Festival des Pays de la Loire”, „Festival d'Arles” etc. Să recunoaștem, un turneu puțin obișnuit și deloc la îndemîna oricui! Mai ales că prestațiile instrumentaliștilor arădeni s-au bucurat de toată prețuirea, cronicile apărute în diferite publicații, ca de exemplu în „Nouveau Journal” sau „Journal de Midi”, toate sub semnături de prestigiu în viața muzicală franceză, elogiînd calitățile și ridicatul nivel interpretativ al ansamblului românesc.

Acest turneu a însemnat o experiență importantă pentru activitatea viitoare a lui Ion Marin. El i-a prilejuit și cunoașterea unor mari personalități ale festivalurilor, ca Arturo Benedetti Michelangeli, Jean Pierre Rameau și încă mulți alții. Cuvintele lor măgulitoare l-au îmbărbătat și l-au hotărît să concureze, în 1984, la Concursul internațional de la Geneva, unde, spre deplina noastră satisfacție, a cucerit Medalia de argint „Ernest Ansermet”. Anii au trecut, pe nesimțite, iar Ion Marin și-a îmbogățit experiența și fama internațională nu numai în filiera muzicală franceză, care l-a propulsat, ci și pe alte meridiane, așa cum am mai arătat la început. Să consemnăm dintre acestea doar cel mai recent turneu, pe care l-a efectuat în R.D. Germană, unde a obținut un strălucit succes prin maniera sa interpretativă, în special în concertele susținute la Rostok, cu Filarmonica din localitate. După toate cele de mai sus, nu este, deci, de mirare că în 1985 găsim numele lui Ion Marin inserat în celebrul dicționar „Who's Who” de la Cambridge. Iar ultima mare satisfacție a tînarului muzician a constituit-o invitația pe care a primit-o și pe care a onorat-o, de a face parte din membrii juriului secțiilor de vioară și fagot din cadrul concursului „Viotti” de la Vercelli — Italia, unul dintre cele mai dificile și cu atît mai rivnite, din întreaga Europă. Spre lămurirea cititorilor, să arătăm „echipa” care a format juriul de mai sus, din care a făcut parte și Ion Marin: Herman Krebbers (președintele celebrului „Concertgebouw” din Amsterdam), Renato de Bardieri (președintele concursului „Paganini”), Giorgio Ferrari (rectorul Conservatorului „Giuseppe Verdi”, din Torino), Michael Frischenschlager (decanul Academiei de muzică din Viena) și Michael Chapman (de la „Royal Philharmonic” din Londra) ! Edificator, nu ?

CLAUDIU NEGULESCU ■

O precizare

Prefațînd pe Cezar Petrescu

Prefața mea la ediția critică a lui Mihai Dascal de Opere din Cezar Petrescu se intitulează Cezar Petrescu azi. Mi-am luat libertatea de a intitula astfel ceea ce editiile critice numesc în chip obișnuit „studiu introductiv”, în ideea că dreptul de a socoti sau nu studiu ceea ce am scris eu aparține cititorului. De acest drept beneficiază între alții N. Georgescu care în Luceafărul/nr. 51 susține că prefața mea este numită impropriu studiu introductiv, că „subtitlul” trebuia să fie Cezar Petrescu ieri „pentru că se bazează preponderent pe critica veche a autorului”. Nu este vorba de critica lui Cezar Petrescu, cum s-ar putea înțelege, nici de critica mea (am mai publicat în 1972 un articol cu titlul Cezar Petrescu azi), ci, de alți critici ai operei lui Cezar Petrescu prezentați în prefață în primele două pagini cu opiniile lor. N. Georgescu consideră actualul meu studiu un obstacol în calea cărții propriuzise (ediției) „de data aceasta un itinerant și stabil”. Obstacol itinerant ? Știu că itinerant e cine se deplasează pentru a exercita o anumită funcție, nu un obstacol care pe deasupra mai e și stabil. Termenul de studiu, mai zice N. Georgescu, nu se justifică nici măcar etimologic, fiindcă Al. Piru discută despre Cezar Petrescu „sine studio”. Așa e ! Am scris numai sine studio, numai fără părtinire, nu ca Tacit sine ira et studio, fără minie și părtinire. Dar de ce prefața n-ar fi chiar un studiu ? Fiindcă n-are, argumentează N. Georgescu, „cunoscutele note de subsol”, precum studiile academice caracterizate de „acribie filologică”. Să mă consolez cu faptul că „acribia filologică” nu este apanajul tineretii, dimpotrivă ? Presupun că N. Georgescu nu este prea în vîrstă. A greșit luînd de la mine o informație despre o ediție Eminescu. Inșă, la rîndul meu, am luat respectiva informație, cum putea să verifice N. Georgescu însuși, din tabloul edițiilor dat de academicianul Perpessiciu în ediția critică de Opere din Eminescu (IV, Poczii postume, E.A.R.S.R., 1952, p. XX). Nu ne ocupăm de filatelie, nu stim prin urmare ce e cu timbrul despre care ne informează atît de erudit N. Georgescu. Tînar, tînar, dar de acribie, nu glumă. În continuare sînt acuzat că nu citesc reviste, ci numai cărți, motiv pentru care mi-a scăpat articolul lui Pompiliu Constantinescu publicat în Vremea din 15 februarie 1981. Aș putea la rîndul meu să obiectez lui N. Georgescu, pe dos, că citește numai reviste, nu și cărți, deoarece articolul lui Pompiliu Constantinescu invocă se găsește și în volumul său de Scrieri, 4, Minerva, 1970, la un loc cu toate articolele despre Cezar Petrescu. Reproduc caracterizarea globală a romanului Intunecare de la p. 284 care nu mi se pare

însă prea favorabilă: „Liricul se îndreaptă spre observație și analiză a obiectului, anunțînd trecerea spre realism. Noua sa formulă o afirmă romanul Intunecare, conceput pe dimensiuni de frescă de un realism prea minutios în documentarea descriptivă. Eroii pășesc după logica intimă a faptelor, se plasticizează, dar nu mărturisesc totdeauna o viață independentă de intențiile prestabilite ale scriitorului. Aspectul de fantoză pe care-l găsim în figura lui Comșa, evidența de copie de pe natură a altor personaje ascund încă pe liric, convertit în căutarea de situații satirice și melodramatice.” De altfel eu n-am zis că Pompiliu Constantinescu nu a citit volumul al doilea din Intunecare, ci numai că nu l-a recuzat. Am preluat ideile lui Aderca fără să-l citez. Am spus doar că Unchiul din America seamănă cu Mon oncle Jules de Maupassant, dar că s-a demonstrat (de G. Ibrăileanu, vezi ediția noastră Opere, X 360-364) că autorul localizează pe un spațiu de trei ori mai mare, folosînd din textul străin doar ideea epică. N. Georgescu relatează apoi după ureche o anecdotă despre Diogene spre a mă invinui că pun în pagină numai ce am la îndemînă, fără a mă folosi de uneltele. Nu știu la ce s-a gîndit, dar constat că din anecdota despre Diogene n-a înțeles nimic, fiindcă ea sună autentic (Diogen Laertiu, VI, 37) astfel: „Intr-o zi, văzînd (filozoful) cum un copil bea din palmă, își aruncă ulcica din desaga cu cuvintele: Un copil m-a întrecut în felul simplu de a trăi”. De ce e cinică prefața mea ? Pentru că am mers la opera lui Cezar Petrescu direct, fără unealta altora ? Alt cinism : am luat un an bun din viața lui Cezar Petrescu, scîzînd din data morții data nașterii. Chiar așa am făcut, numai că prozatorul s-a născut la 1 decembrie 1892 și a murit la 9 martie 1961. A trăit deci din anul 1892 numai o lună, iar din anul 1961 numai două luni și nouă zile. N-a implinit 68 de ani. „Scriitorul a fost mult tradus în străinătate mai ales între cele două războaie mondiale, spune N. Georgescu. Adevărul e că a fost tradus mai mult în zilele noastre. De pildă între cele două războaie Intunecare s-a tradus numai în limba polonă. După război s-a tradus încă odată în limba polonă și în plus în limbile franceză, spaniolă, engleză, germană, rusă, bulgară, cehă și maghiară. Traducerea franceză a fost înregistrată de editorii Laffont—Bompiani în Dictionnaire des oeuvres contemporaines de tous les pays din 1968 sub cuvintele: „Acest roman are vigoarea unei mărturii asupra societății românești din timpul și de după primul război mondial”. Despre alte traduceri, vezi prefața noastră.

AL. PIRU ■

● **Ultima oră.** Traducătorul japonez Sumiya Haruya anunță, cu o plăcere deloc disimulată, că a dus la bun sfîrșit traducerea romanului Ion de Liviu Rebreanu. Volumul, ne înștiințează eminentul traducător, a și apărut în librărie din Tokio, începînd cu data de 25 decembrie 1985, adică în anul în care am sărbătorit Centenarul Rebreanu. Avem, așadar, toate motivele să ne bucurăm că romanul Ion a mai cucerit o limbă. (Radu G. Teșosu).

● **Am citit, dar nu în pauză...** Stagiunea teatrală 1985-1986 se îndreaptă vertiginos către orele sale de vîrf, acum, cînd proiectele verii au început să prindă contur, iar salile teatralului să devină modul cel mai fericit de a-ți petrece ceasurile libere. Tradiționalul Caiet al Teatrului Național „I.L. Caragiale” din București este deja la îndemîna spectatori-

lor, purlînd pe copertă numărul 71. An de an, aceste Caiete conturează proporțiile unei binevenite „biblioteci” a fenomenului teatral, prin contribuții de real interes, puse în pagină cu admirabil simț gazetăresc și cu avantajul unor semnături de prestigiu.

În numărul 71 putem găsi interviuri, cronici, recenzii, portrete, traduceri, bilanțuri, amintiri, proiecte, relatări. Așadar, o lectură care depășește cu mult răgazul unei pauze de spectacol. Primul grupaj al recentului Caiet este alcătuit de Irina Coroiu (Spec-tacole, repetiții, proiecte) și lansează un prim spot de lumină asupra viitoarelor spectacole ale stagiunii, gîndite de regizorii Sanda Manu, Anca Ovanez-Dorosenco, Horea Popescu și Mihai Borschet. Două texte marchează apoi centenarul lui Liviu Rebreanu. Dacă evocarea lui Geor-

ge Macoveșcu recompune chipul aproape olimpiant, echilibrat, greu penetrabil al marelui prozator, Virgil Petrovici ne restituează date mai puțin cunoscute, prin mijlocirea

marelui om de teatru care a fost Soare Z. Soare. La confluența teatralului cu literatură, cartea de teatru prilejuiește un grupaj de recenzii, semnate de Nicolae Manolescu, Natalia

Stancu, Dana Dumitrit, Tia Șerbanescu, Mihai Vasiliu, Emil Dinescu, Alexandru A. Popovici. Oarecum neglijată de publicațiile literare propriu-zise, cartea de teatru și despre teatru își găsește astfel în paginile Caietului Teatrului Național atenția cuvenită. Iar dacă scriitorii și criticii literari scriu cu plăcere despre teatru, nu e mai puțin adevărat că și actorii încalcă uneori (cu folos) granițele. Așa se face că Mircea Ciobanu poate scrie despre Vi-zite, recentul volum de versuri al lui Mircea Albușescu.

„Premierele” Caietului cu numărul 71 (citește inedit) se numesc Alain Decaux — Victor Hugo (în traducerea Sandei Răpeanu și însoțită de o frumoasă evocare a atmosferei teatrale a anului 1885 în Franța, semnata de Valeriu Răpeanu) și Ronald Harwood — Întreaga lume e o scenă

(cel de-al treilea episod, în traducerea și prezentarea Feliciej Antip).

Am mai citit — dar nu în pauză — o sensibilă evocare a celui ce a fost Constantin Rautchi, semnală de Gheorghe Cozorici, un interesant Panoramic teatral milanez și multe altele, printre care ochiul a ales, cu plăcere și fotomontajele de bună calitate. (Tania Radu).

● **Așa da.** Ultimele două numere, 5-6, pe anul 1985, ale revistei Convingeri comuniste, publicație scrisă de studenții Centrului Universitar București, conțin, pe lângă obișnuitele pagini dedicate vieții universitare bucureștene, și un foarte interesant supliment intitulat Festival, o ediție specială realizată cu ocazia Festivalului Artei și Creației Studențești, ediția a XVI-a, din 15 noiembrie — 15 decembrie, desfășurat la Timișoara. Scris într-un

stil alert, plin de o surrudenție de date și informații, cuprinzînd numeroase interviuri și microinterviuri, ilustrat cu fotografii (inclusiv explicații) ce dau sarea și piperul laturilor celor 12 pagini, suplimentul face din plin dovada unor condeie nu doar formate, ci perfect adecvate exuberanței cu care studenții întregii țări s-au întrecut întru artă și frumos. Ne-au încîntat paginile semnate de Ovidiu Constantinescu (un fotoreporter ubicuu), Dan Tîncă, Bogdan Teodorescu, Cristina Marianaescu, Romeo Rușescu, Dan Silviu Bocrescu, Monica Stănescu, Mirela Stoianescu, Luminița Cîpacă, Mihail Fășie și coordonatorul revistei, Paul Nancă. Cu alte cuvinte, așa da ! (Victor Niță).

Moment

artistic

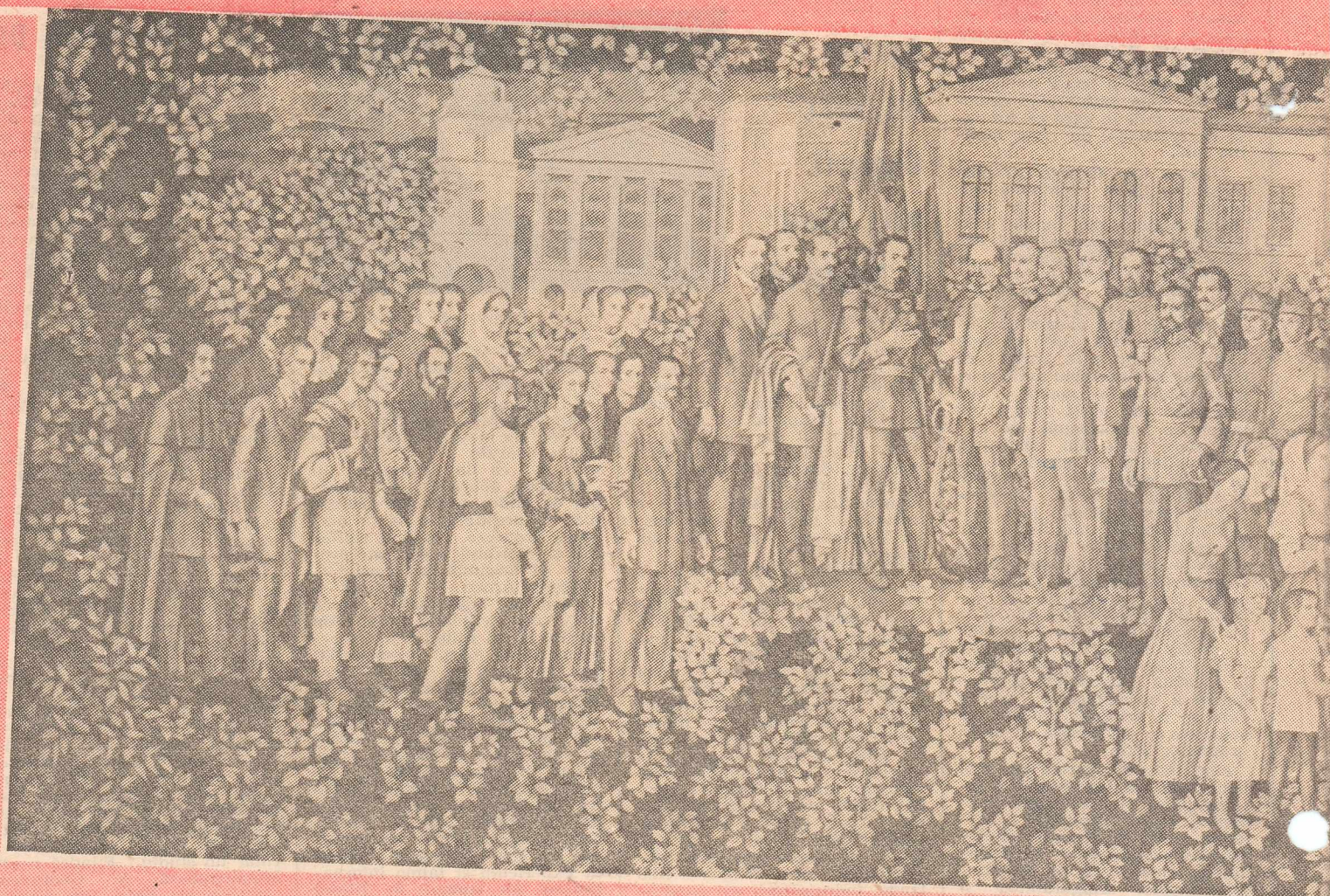
pentru

un monument

al istoriei

naționale:

UNIREA

Monumetala tapiserie „Unirea principatelor”, lucrare realizată între anii 1976—1985

Prețul, în muncă, al operei de artă

Operele de artă, chiar și acelea de mari dimensiuni, dau rareori seamă de natura și cantitatea muncii depuse întru realizarea lor. Frumosul se însoțește indeobște cu ideea de spontaneitate, astfel că, deși se vorbește destul de mult despre atelierul artistului, puțini știu că pentru locul unde-și croiește opera artiștii plastici nu există un nume mai potrivit. Un atelier e o făurărie, indiferent că acolo se face pictură sau sculptură sau artă decorativă. Tot laudând inspirația și talentul, aproape că uităm cu ce trudă se clădesc și inspirația și talentul, că numai un atelier intens frecventat și mult muncit dă autentică inspirație și îngăduie libertatea și împlinirea talentului.

Pentru ca tapiseria „Unirea principatelor”, creație importantă în biografia pictorului Dimitrie Grigoraș și — ne încumetăm să spunem — fapt de artă însemnat în toată istoria tapiseriei românești, să ajungă în toată splendoarea ei la Muzeul de istorie al Moldovei (pentru care este comandată) au trebuit nouă ani de lucru al minții și al mâinii. Tapiseria, concepută în tehnica haute-lisse, deci cu o textură tradițională, dar care pretinde, ca tot ce-i tradițional, unele măiestrii, pe cit de temeinică, pe atît de gingașe, are o suprafață de 4,20 metri pe 9,40 metri. Mărimea ei impresionează, iar alegoria înfățișată, de asemenea, pentru că e plină de ritm și poezie. Una din acele compoziții ce trăiesc din căldura și eleganța desenului și din pacea luminoasă a culorilor. Ceva complex, pornit dintr-o elaborată simplitate. Complexitatea și forța operei care-și cunoaște bine destinația și posibilitățile. O creație monumentală hotărâtă a evoca un moment istoric crucial nu-i un experiment, ci o așezare, o trăinicie de sentiment și dar artistic. Pictorul Dimitrie Grigoraș a început să deseneze cartoanele tapiseriei în 1976, după ce se va fi documentat foarte serios asupra epocii, a oamenilor și idealurilor lor. Desenul a fost gata după patru ani (la dimensiunea finală a țesăturii).

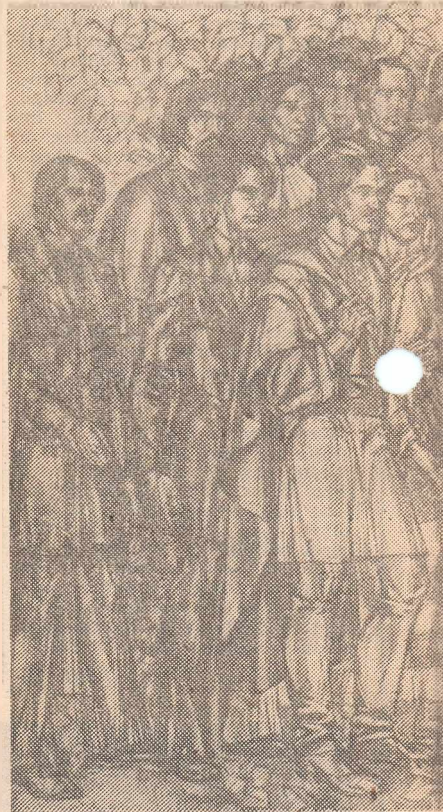
Încă doi ani a durat pictura în ulei, după care — sub controlul permanent al artistului și urmînd fidel un alt desen, tras pe calc — o echipă de țesătoare de la Combinatul Fondului Plastic va pune pe gherghef lucrarea. Operațiunea țesutului propriu-zis a cerut, și ea, doi ani. Muncă încordată, un tip de dăruire continuă, fiindcă artistul, după ce-și lasă atelierul, tot la treburile acestuia gîndește. Gîndirea, odată pornită, nu prea cunoaște răgaz. Opera te absoarbe, te cheamă, naște idei și soluții, se naște pe sine și-l ține pe artist tot timpul în preajmă, îi preface viața, îi condiționează interesele. Nouă ani sînt nouă ani. Nimănui nu-i este indiferent cum se cheltuie ei, dacă pe întîmplări ce nu lasă semn, sau pe acțiuni cu memorie, cu efect spiritual. Sfirșitul unei astfel de munci vine cu o dulce istovire, cu simțămîntul că nu a fost degeaba, că a meritat să te dăruie, că viața are sens. Dimitrie Grigoraș a vrut, la un moment dat, să deschidă o expoziție, în care să arate unui public mare ce interesant e făcutul operei de artă, ce morală are timpul într-un atelier. N-a deschis expoziția, intrucît aceasta i-ar fi luat din zilele de lucru la frumos.

Termenul nu trebuie să ne sperie. Tapiseria lui Dimitrie Grigoraș are o sumă de frumuseți, după care sintem, deși n-o recunoaștem întotdeauna, înșeși. „Există o tendință — spune pictorul Dimitrie Grigoraș — de a înfățișa frumosul prin urit. Dacă înfățișez un trup omenesc sau un chip, caut să am un model încîntător, plin de sănătate și armonie. Mărturisesc că îmi place să-i văd pe oameni demni, cu o statură viguroasă și solemnă; eî să impună, fără să dea senzația de rigiditate. Cu o privire încrezătoare, tandră și solară. Cei care au făcut unirea aveau ideal și oamenii cu ideal sînt frumoși, emoția li se citește pe obraz, mișcările le sînt armonioase și sigure. Îmi place să mă pătrund de ființa lor, să le cinstesc amintirea prin operă”.

TUDOR OCTAVIAN

TAPISERIE — Piesă țesută de obicei din lînă sau din alte fibre, manual sau la război, destinată să decoreze un zid, o mobilă etc., executată după un model pictat sau desen transpus... În secolul al XX-lea, datorită concepției unor mari artiști ca Le Corbusier, Lurcat, Grommaire, Dufy, Miro, Pisacco, tapiseria redevine un element integrat funcțional compoziției arhitecturale, un tip de decorație specifică interiorului modern. (Dicționar de estetică generală).

Pictorul DIMITRIE GRIGORAȘ s-a născut în anul 1934, în comuna Filipești, județul Bacău. A absolvit Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” în anul 1960, clasa pictorului Eugen Popa. A participat la toate marile manifestări ale breslei în țară, cu pictură și grafică, precum și la o seamă de expoziții în străinătate. Autor al tapiseriei „Ștefan cel Mare” (6x4 m.), al frescei de la Casa de cultură a sindicatelor din Deva și al unui panou în mozaic la Iași. Artist cu o cultură plastică temeinică și rafinată, Dimitrie Grigoraș ilustrează, în cadrul direcției realiste, cazul creatorului marcat de lirism și de o mare dragoste pentru motiv. Portretele și compozițiile sale au o eleganță și o strălucire inconfundabile, rod al unui studiu atent și devotat al artei măestrilor din vechime, precum și al unei metode laborioase.

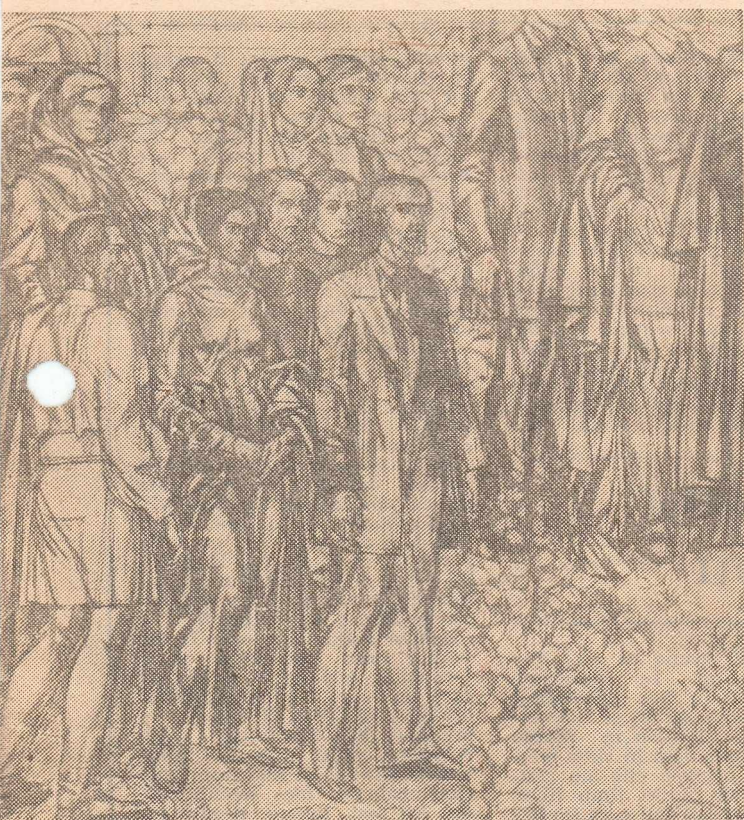
Desc

Pictorul Dimitrie Grigoraș controlînd calitatea transpunerii de pe desen pe gherghef

Cele patru mîni — o pictură la se

egătitor pentru marea tapiserie

toare — Elena Hantă, Maria Georgescu, Rada Stoica, Salomeea au realizat cei aproape 39 mp de țesătură conform desenului și 1/1 semnate de Dimitrie Grigoraș

Morala unei profesii,

înțeleasă și trăită

ca morală de viață

de către

un constructor

care se dovedește a fi,

totodată,

și constructor de oameni

Arta de a trăi liniștit

Adevărul este că are necazuri la serviciu. Și le cam face cu mina lui, sau, mai bine zis, prin firea lui. Este un munte de om, dar are coloana vertebrală dreaptă, cam prea dreaptă, și o privire care te sfredește până în străfundurile conștiinței. Dacă rezisti acestei priviri, ai putea să vezi prin albastrul ochilor lui că în acest uriaș se ascunde un suflet de copil. Are 31 de ani de meserie, este comunist, este membru în C.O.M.-ul întreprinderii și conduce brigada care construiește baza de producție a I.A.C.E.R. „Dimbovița”. „Necazul pornește de la faptul că nu mi s-au dat aceiași oameni cu care am lucrat ani de zile. Înțelegerea a fost să pornesc măcar cu 20 de oameni din cei cu care lucrasem la stația de metrou Brincoveanu. N-am primit nici unul, a trebuit să iau totul de la zero, dar în trei luni nu poți să faci mare lucru. Am pornit cu 80 și am rămas 35. De ce? Pentru că nu pot fi necinstit față de meserie, nu pot să spun că e galbenă dacă e albă. De la o vîrstă, nu-ți mai poți permite să dai cășcăleală, să faci lucrări aiurea — nu-ți mai poți păta obrazul, pentru că nu mai ai cînd să-l speli. Mi se reproșează că nu fac repede. Un atelier mecanic are 7500 de șuruburi, și fiecare trebuie pus la locul lui și strîns ca la carte pentru că nu te poți juca cu viața celor care vor lucra dedesubt. Din cei 14 care lucrează aici, numai 3 au mai ținut cheia în mînă. Și-atunci, umbli după ei cu ciocanul de verificare? Umbli. Îi întorci din drum? Îi întorci. Merge greu? Merge. Într-un fel face un sobar rochii și-un doctor cărămizi. Un cioban poate strînge o puiliță pînă retează șurubul — un lăcătuș îi știe pasul”. Începuse calm, dar glasul i s-a aprins pe măsură ce-și aducea aminte de cite-l inconjoară. Încerc să-l întorc: în fond, ce ceri dumneața de la om? „Să fie serios, cu drag de muncă, să se vadă că iese ceva după el; să fie disciplinat — programul de lucru în construcții se termină după ce ai încheiat treaba, nu să dai drumul la rangă c-a sunat sirena... Și să facă treabă, nu să dea din gură. Treaba cea mai bună se face pe muște — stringi din dinți și-o faci, pentru că n-am venit aici să ne sprijinim în lopată. Mi se reproșează că nu angajez oameni. Am tot primit la lucru, dar n-au rezistat, pentru că singurul lucru care mă interesează este lucrarea. Nu ne putem bate joc nici de meserie, nici de timpul nostru, nici de banii statului. Cu orice risc, nimeni nu-mi poate clinti această convingere”. Îl consideram deja un om inflexibil, un încăpăținat. Îl întreb cum a reușit, atunci, să-și formeze de fiecare dată o echipă, să adune în jurul lui oameni care au ținut la el și cărora acum le duce dorul. „Fiecare om se spune că este o mină — de aur, de diamant, dar poate fi și de steril. Trebuie să știi ce să ceri de la fiecare și cum să-l iei pe fiecare. Unul lucrează numai dacă-l cerți la tot pasul, altul — dacă-l bați la cap, altul dacă-l lași în legea lui, unuia trebuie să-i spui la sfîrșit

bravo, altuia că se putea și mai bine. Nu sint toți de-un fel, nu-s făcuți la ștanță. Și mai e ceva: noi, să zicem, sintem cu capul, dar treaba o fac ei, muncitorii. Omul simplu e mai delicat, pentru că averea cea mai mare a lui e bunul simț. Orice lucrare e rodul gândirii tuturor. Să știi că și-un dulgher poate să nu doarmă dacă i-a ieșit o strîmbătură, sau un zidar, dacă nu i-a stat ieri tencuiala pe zid. Fiecare se zbate pentru meseria lui — și asta e starea de spirit pe care eu o cer și pentru care mă lupt”. De-aia vă pare rău după oamenii cu care ați lucrat? „Mă-nțelegeam din ochi cu ei. Treceai, te uitai cum a făcut și te știa după față dacă erai mulțumit. Se perfecționau din voința lor proprie, fără să-i mine cineva de la spate. D'aia e necesar un nucleu cu experiență, pentru ca ceilalți să aibă de unde fura meseria, să aibă la ce să se raporteze. Și meseria o fură numai cei care au drag de ea. Cu ani în urmă lucram cu un inginer tînăr, Alexandru Stănescu. Îl mai văd și acum, a ajuns ca un fir, dar știe și cînd nu merge un rulment de la cutare betonieră. Cînd îl văd cum muncește și ce iese în urma lui am și eu o mulțumire sufletească, cum am și de pe urma celorlalți cu care am lucrat și care au crescut pe lângă mine. Inginerul Radu Matei e acum șef de secție la I.C.P.G.A., un alt abia ieșit din stagiul, Marian Cusdrioreanu, finalizează lucrările la stația de metrou Piața Sudului, Dumitru Manole e un maistru de bază la întreprinderea „Dimbovița”, Vasile Mocanu un excelent strungar la I.C.P.G.A. și la fel de bine apreciați sint, acolo unde sint, și ceilalți — betonistii Vasile Gheța și Petre Moldovan, zidarul Rus Lazăr, dulgherul Victor Alexa și alții. Despre ei, palmasii, trebuie să scrieți, pentru că muncitorii constructori mor ca niște anonimi. Se propusese odată ca pe fiecare clădire să se treacă și numele constructorului. Ar fi fost bine. Ei lucrează în soare, praf, ploaie, ninsoare — și lucrează pentru confortul altora care se obține, iată, cu disconfort, ca să zic așa. Cine se inghesuie să vină acum pe șantier, în cizme de cauciuc și cu pufoaica udă? D'aia la oamenii ăștia trebuie să te uiți altfel, ca și la minerii, sau la cei din virful muntelui, de la hidrocentrale. Drumul vieții noastre spre mai bine trece mereu prin mîinile lor”. Devenise nostalgic. Îi spun că el, Alexandru Constantinescu, e încă tînăr, în ianuarie va implini 49 de ani. „Pînă la un timp, înveți tu: de la un timp, îi înveți pe alții. O parte din viață umpli găleata, altă parte îi adăpi pe alții din găleata umplută. Trebuie ținut cont de oamenii care știi”. Cînd ai început să pui în găleată, nea Sandule? „Absolvise școala medie de arhitectură — director era marele arhitect Antonescu. După un de preparator la Institutul de Arhitectură — n-aveam ce face la acea catedră, nu sint soiul să stau în birou — m-am dus la o întreprindere de construcții. Eram tîmiiie între cei de acolo. Am încăput pe mina unui maistru, îl țin mîntre și

acum, Tonaș Andrei îl chema. avea o palmă grea, mamă, mamă... Pe palmele alea am învățat meserie, aveam 18 ani, mă trezea la realitate, vedeam că școala e una și șantierul alta. Prima mea construcție — la nici 20 de ani — a fost supraetajarea unei case din București”. Mai rezistă? „Nu numai că rezistă, deși a trecut și un cutremur peste ea, dar e făcută dintr-o zidărie cu goluri, deci mai ușoară, mai economică și termoizolantă. Din păcate, azi nu se mai face așa ceva. E o treabă cu dichis, pentru care nu mai există răbdarea și timpul necesare. Una din problemele de atunci era să nu roșești în fața unei lucrări, să nu fie cazul să-ți duci degetul la obraz”.

Tatăl lui, „Nea Nae” Constantinescu, era unul din puștii noștri specialiști în tutun „Virginia”, și la fel bunicul, Alexandru Milcoveanu. „Bunicul era un om sever, nu l-am văzut rîzind niciodată. A avut de crescut șase copii și a reușit fără nici-un compromis de la niște reguli morale sfinte. Îmi spunea — seara cînd te culci să-ți pui mîinile sub cap și să faci bilanțul zilei, iar dacă ai vreun semn că ai fost lichea, n-ai să mai poți dormi pînă a doua zi, cînd trebuie să repari ce-ai stricat”. Toată copilăria și-a petrecut-o însoțindu-și părinții, prin locurile unde tatăl său avea de pus la punct o cultură de tutun sau o orezării sau o cultură de sfeclă. „Mă puneau desuț la coarnele plugului, îmi spunea că trebuie să știu cum se face pînă pentru a-i putea simți gustul. Iar dacă nu-mi făceam norma la călcat ceapă, ca să-i crească bulbul, nu-mi dădea să mîninc”. Îl întreb cum se face că nu s-a lipit agricultura de el, ar fi putut moșteni cel puțin pasiunea pentru prepararea tutunului. Își aprinde un Carpați cu filtru și mă privește pe sub sprincene: „Nu mi-a plăcut, în agricultura prea depinzî de timp, nu era să faci tu să crească ce semănai. Mie îmi place să hotărâști tu, să faci tu să crească, chiar dacă nu vrea, d-aia m-am apucat de construcții și d-aia țin la o lucrare, pentru că dacă mi se spune să fac într-un fel care nu e bine, făcînd așa, greșit, nu mă răzbum pe cel care mi-a spus ci pe lucrare, deși știu că un arici se omoară cel mai ușor cu fundul altuia; omul mai pleacă, se mută, dar lucrarea rămîne — și nimic nu poate fi mai plăcut decît să te lauzi cu ce lași în urmă. E mai greu să faci decît să spui altuia cum se face — și-ntre astea două mi-a plăcut întotdeauna să iau partea mai grea. Cînd ești circaș, munca nu-ți-o ia nimeni din spate — și d'aia să zice că meseria e brătară de aur, adică o avere pe care nu ți-o poate scoate nimeni din mînă”.

Simțisem mai demult, după privirea lui, că devenisem cam siccior, și, oricum, răspunsul cu „munca ce nu ți-o ia nimeni din mînă” m-a scutit să-l mai întreb ce are de gînd să facă în viitor, într-un viitor imediat. I-am strîns mîna și l-am lăsat la treburile lui.

OCTAVIAN STIREANU
Fotografie de PAUL AGARICI

Mesteşugul istoriei

Istoria e mesteşugul nostru cel mai de preţ.
Ce fac mai cu deosebire românii? Ocupaţia de căpetenie a românilor e umplerea cu viaţă a istoriei românilor.
Ne trăim istoria cu calmul visătorului-constructor. Istorie care nu e hlamidă bizantină trasă pe umeri în zilele de sărbătoare ci cănaşa lipită pe piele de nu de-a dreptul pe sînge a celui ce trudeşte pentru mai-binele alor lui.
Sîntem păstrătorii plini de respect ai urmelor trecutului pe care clivoţele vechilor tomuri le conservă cu netulburate alcături. Semne de fală, patalamalele *Incepăturilor* obşte, hrisoave de moşie, cîntece rupte de pe buze de oşteni, toate ne sînt avut neîntînat şi zestre.

Şi suma acestor semne sporreşte mereu, parcă fără efort: sapă mai adînc, în pămînt, excavatorul şi lveşte cioburi de amforă cu briie de culori încă neofilite sau monete cu chipul împăraţilor Romei sau bătute de trezoreriile dacilor, monetele turnate în argint cu care-şi plăteau mai-bătrînii, griul şi vinul. Ba, se mai întîmplă, în biblioteci de departe (de nu chiar în bibliotecile vecinilor) la primirea sertarelor necer-cetate, gospodari ai muzeelor şi arhivelor dau de noi şi noi documente ce luminează istoria romanilor, atîta cîtă va fi fost ea, cit va fi curs pe albia timpului: preţ de cîteva milenii...

Jînd neîmpinit al Împăratului Lumii, Alexandru Machedonul, „pohltă” încercată doar cu gîndul de Iuliu Cezar înainte de a fi spart de pumnale, istoria romanilor le-a rămas în grijă, românilor.

Se mai lveşte însă cîte un „istoric” de pe alte meleaguri ce-şi moaie pana în călimara cu cernelui trezite a minciunii şi uite că ne pomenim fînta unor atacuri fără noimă, de nu nedemne în totul, în „temeiu” unor argumente derizorii ce ne pun sub semn de îndoaială în-scrisurile ctitoriceşti.

Stau în ograda mea de cînd mă ştiu. Am credinţa că iarba de-o calc răsare din barba regelui Deccebal.

Junghiat cu sabie întoarsă, pus pe tron de fier înroşit de foc, tras pe roată, îmbucătăţit de cămile, retezat de cap, dat gurilor de fîntină n-am încetat, în fîntă, ori nefîntă, chiar cînd părelnic eram golit de viaţă să simt cum mă umple spre a mă reface după tipar, cum am fost, pămîntul de tot-deauna al meu.

Dar fost-am numai junghiat, intronat pe spuză, călcăt de roţi şi hărtănit de cămile? Nu. De trei mii de ori (cîteste: de trei mii de ani) nu. Am fost cu osebite cel ce a dăinuit, neîngunghiatul, neînvinul.

Am fost, chiar la greu, al izbinzii.

Cu fiecare picătură de sînge ce-a curs din rînilc mele am lipit mai traicnic între ele pietrele de cetate, podurile şi apeductele. Speranţele cîntecele. cuvintele...

Se întîmplă aceasta înainte de împreunarea cînstiţilor pârîni ai lui Cristofor Columb în vederea naşterii unui cocoon ce va să descopere noi „Indii”, înainte de roaderea în tîrîna a oaselor viforosului Atila sub care vor fi murit o sută de cai...

Vrem să fim pe mai departe mai buni şi mai drepti. Acesta e visul de-l trăim. Le lăşăm diletanţilor întru ale istoriei prezumţiile de tot curioase. Unde am fost, înainte de timp? De cînd sîntem? Cum să ne punem asemenea întrebări? E ca şi cînd capul s-ar întreba pe care umeri vilază. Sîntem.

În strălucirea biruinţei ca şi în eroare, la ceas de jubilaţie ori la descumpănire, la bine şi la rău, asta ştim să facem, să trăim inobilind un pămînt numit de Eminescu „parte înăsprită a Europei”, să purtăm în noi seminţele speranţei...

GHEORGHE TOMOZEI

Realizatorii de emisiuni ai Radioteleviziunii au muncit în ultimele săptămîni la temperatura înaltă a orelor de bilanţ: au prezentat izbinzile şi gîndurile de viitor ale creatorilor de bunuri materiale şi spirituale la sfîrşit şi început de an şi de cincinal şi ş-au socotit propriile realizări. Am aşezat printre cadourile de sub bradul de Anul Nou multe rubrici şi emisiuni. La radio am ascultat cu plăcere concertul corului Madrigal dirijat de Marin Constantin. Două emoţionante pagini dintr-un Muzeu sonor al culturii româneşti alese de Iulius Tundrea au cuprins fragmente din roluri mari interpretate de actori mari, Lucia Sturdza Bulandra, George Vraca, Agepsina Macri-Eftimiu, Ion Manolescu, prefaţate de Ion Zamfirescu. Alături, „Eminescu, poetul nostru naţional, în înregistrări radiofonice”. Preveniţi cum se cuvine, iubitorii de poezie au ascultat un recital din versurile lui Nichita Stănescu în rostirea actorilor Marina Maican, George Constantin, Victor Rebengiuc şi Ion Caracultriu. Concertul tradiţional de Anul Nou al Filarmonicii din Viena sub bagheta lui Lorin Maazel ne-a fost prezentat la radio de Alexandra Mihăescu cu bucurie şi profesionalitate. Pe micul ecran comentariul a fost înlocuit de graţia şi virtuozitatea balerinilor şi coregrafului care au demonstrat inepuzabila frumuseţe a bătrî-nului vals. Iată că şi Concertul extraordinar de Anul Nou al formaţiilor muzicale ale Radioteleviziunii Române împreună cu invitaţii lor a devenit o tradiţională prezenţă în prima zi a lui ianuarie. Sub conducerea lui Iosif Conta, orchestrele, corurile şi soliştii au interpretat un program cu grijă ales. Am avut şi surpriza unei prime audiţii: *Ecouri româneşti* de Johann Strauss. Însă, dacă ne e permis, cadrul scenografic parcă n-a fost de tot sărbătoresc. Ivona Cristescu l-a invitat la un Album duminical pe pianistul Dan Grigore, care ne-a oferit minute de delectare şi cîteva gînduri generoase. În-

tr-adevăr ca în visul unei nopţi de iarnă, Valeria Seciu „a aburit ca o pline caldă” spunîndu-ne versuri de Nichita Stănescu şi Gheorghe Tomozei. Tudor Gheorghe ne-a melancolizat cu acest dialog simplu: „Care floare-nfloare / Noaptea pe răcoare? / Floarea crinului / Şi cu-a dorului. / Care frunză bate / Vîntul cînd nu bate? / Frunza plopii / Şi cu-a dorului”. A cîntat cum se cîntă cîteva nestemate ale sufletului poporului nostru, născute de veacuri în retortele Carpaţilor. Dar le-a pecelluit

toate preferinţele. Revelionul tineretului pe programul II la radio, realizat de Adriana Marian şi Marius Ciocirlan, a demonstrat de ce „nu se demodează radioul: pentru că poţi să ascuţi şi în timp ce dansezi”. Cel de pe programul I a cuprins de toate pentru toţi ascultătorii, realizatorii avînd o bună experienţă din emisiunile muzical-umoristice de peste an. Iar în programele TV de după Revelion i-am regăsit şi pe Marin Moraru, Draga Olteanu-Matei, Tamara Buciuceanu-Botez şi pe alţii care au lipsit din programul cel mai lung al anului. E adevărat c-au e-am fost glume noi din anii vechi sau, vorba Stelei Popescu, „de pe vremea cînd Moş Gerilă juca ţurca”. Dar de ce să fim egoişti, să nu ridă şi cei mai tineri de glumele pe care noi le-am gustat cînd eram ca ei? Da, Stela Popescu, ne cunoaştem de-o viaţă şi-ţi multumim pentru multele clipe frumoase în care ne-ai încîntat la radio sau pe micul ecran. Nu e puţin lucru să fii o „străveche umoristă” cum te autoprezental, pentru că ai făcut cu scilpitor talent ca „zîmbetul să fie semnul de recunoaştere între oameni”, cum spunea un alt mare umorist.

Sub cetină de brad

cu strălucire. Am văzut cîre pe arena de gheaţă şi numere u-nice ale artiştilor chinezi. Am admirat pe fugă „poemele tăcute” sculptate ca-n fiecare iarnă din blocuri de gheaţă într-o regiune a Chinei de mîlnile şi talentul unor iubitori de frumos care au transformat jocul într-un mijloc de promovare a artei. Ne-am amintit cu nostalgie de comedile muzicale româneşti într-o emisiune realizată de Eugen Atanasiu. Copiii mai mari i-au revăzut pe uitaţii lor prieteni Mihaela şi Azorel, iar cei mici, cunoscîndu-i acum, de sărbători, aşteaptă să-i mai întîlnească la 1001 de seri. Dar Revelionul? Emisiunile de Revelion, recunoaşte toată lumea, nu pot să placă în egală măsură tuturor. O noapte este totuşi numai o noapte. Nu pot să încapă în ea

REGHINA VĂRVICI

Vineri, sîmbătă şi duminică, printre vizitatorii Muzeului de Artă al Republicii, în faţa capodoperele picturii şi sculpturii române şi universale, tulburătoare şi nescăţuite izvoare de adîncă simţire şi gîndire întru frumos şi adevăr artistic. Au fost trei zile în care ne-am bucurat să aflăm cit de puternic lucrează culoarea şi forma asupra conştiinţei celui ce se opreşte în faţa unei pinze, în faţa unui bronz care a înfruntat timpul, în faţa unei marmure din miezul căreia s-a desprins cea mai frumoasă minune a lumii: un trup uman. Uneori, întrebările noastre, formulate cu maximă discreţie, au întrerupt, totuşi, cite o visare îndelungă şi solitară. Ne-am cerut scuze şi ele au fost acceptate, fireşte. Şi iată, acum, cînd scriem, încă mai avem sentimentul că indiscreţia noastră reportericească a comis un sacrilegiu. Altorci, intervenţia noastră a fost primită cu sinceră plăcere, iar emoţiile erau împărtăşite cu o reală bucurie de parcă am fi fost asceptaţi. Au fost însă şi cazuri cînd a trebuit să suportăm cite o privire dacă nu superioară, atunci cel puţin jignitoare. Dialogul nu s-a încheiat. În astfel de situaţii, în ce ne priveşte, am suportat riscurile meseriei şi ne-am văzut de treabă, mai departe. Sîntem în posesia cîtorva zeci şi zeci de nume dublate de profesii, vîrste, adrese, locuri de muncă şi, desigur, mărturisiri, adică răspunsuri la întrebările noastre privind motivele pentru care au vizitat muzeul în aceste prime zile ale anului, privind locul pe care arta îl ocupă în viaţa lor şi, mai ales, cu ce sentiment les în mijlocul vieţii după ce ochiul şi inima lor s-au hrănit cu frumuseţile celui mai mare muzeu al ţării. Care sînt, cu alte cuvinte, starea de spirit şi întîmplările de suflet cu care vizitatorii părăsesc acest tulburător lăcas de cultură aflat în chiar inima Bucureştiului? Se poate oare vorbi — aceasta a fost, ca să zicem asa, ultima întrebare adresată interlocutorilor noştri — despre o cit de mică deosebire între dumneavoastră, cel ce-a intrat în muzeu, şi dumneavoastră, cel ce iese din muzeu? Ne grăbim a transcrie, cit mai fidel cu putinţă, răspunsurile, fie ele chiar şi cu anumite erori. Deci, pentru început, doi tineri, studenţi politehnişti. El: „Deosebirea, mică sau mare, între noi, cei care am intrat şi cei care iesim este marcată cu exactitate prin acest minuscul aparat ce se

numeşte ceas sau cronometru. Sîntem mai bătrîni cu aproximativ o oră şi patruzecisicinci de minute. E adevărat, am trecut mai în fugă prin faţa unor lucrări, dar avem şi bilete la un film”. Ea: „Eu, ca să vedeţi ce bine ne înţelegem încă de la bun început, am să spun că, dimpotrivă, am întinerit cu o oră şi patruzecisicinci de minute. Şi pentru că am trecut, într-adevăr, cam în fugă prin faţa unor lucrări, vom reveni.” El: „Vom reveni ca să întinerim cit mai mult, nu-i așa?” De-adevărata-lea, lăsînd gluma la o parte, ea, prietena mea, desi politehniştă, pictează. Ca o amatoare, bineînţeles, dar cu mult, foarte mult

obisnuit al muzeului, al expoziţiilor şi, totodată, un pic de colecţionar. Am fost sus, la etajul trei, la expoziţia de covoare orientale, prima pe care a organizat-o muzeul din piesele pe care le deţine. Rar mi-a fost dat să văd atîta măiestrie, atîta mesteşug străvechi, atîta talent şi-atîta culoare. Sînt pur şi simplu coplesit. Şi pentru că tot la etajul trei se află şi galeria de artă universală, am intrat să văd cele trei impunătoare, magnifice pinze ale lui El Greco, *Adoraţia, Logodna şi Martirul*, sau *Omul cu tichia albastră*, de Jan Van Eyck. N-am putut să trec, fireşte, peste *Uciderea pruncilor* de Pieter Brueghel

acum”. Dar nimeni din grup n-a avut nimic de spus, decît, discret, ca să nu tulbure acea liniste mare, mare, au aplaudat-o pe Mariana pentru mica şi nevinovată ei revoltă împotriva matematicii, a fizicii şi-a chimiei, materii pe care n-a spus că nu le iubeste, sau că n-ar fi necesare, ci doar că ele se cer a fi completate şi cu cultură, pentru că, nu-i așa, „şi cultura contează!” Un tătîc, cam între două vîrste, cînd profesor, cînd inginer (n-a oplat pentru una din aceste profesii pe care şi le atribuia pe rînd), însoţit de doi copii de 8 şi 6 ani: „Am încercat să le explic copiilor cite ceva despre picturile văzute, dar

cîtorva pictori români şi străini si titlurile cîtorva din tablourile lor. Mă gîndesc ca atunci cînd voi descrie tablourile să folosesc şi versuri din Coşbuc, Alecsandri şi alţi poeţi care descriu natura”. El, pe care nu-l vom prezenta, intrucît o va face singur şi cu un farmec, zicem noi, deosebit: „Eu sînt un bătrîn ieşan şi-am venit la muzeu pentru expoziţia artistului Dan Hatmanu. Cineva, un foarte bun cunoscut, care a văzut expoziţia asta intitulată *Iaşul* — evocare sentimentală, mi-a telefonat şi mi-a spus că există aici un tablou cu o căsuţă din Iaşul de altădată, o căsuţă de pe strada Sărării. Era casa părinţilor mei care nu mai sînt, era casa în care m-am născut acum peste 70 de ani, era casa în care am crescut, în care m-am căsătorit. Nicî nevasia mea nu mai e. S-a dus. S-a dus şi casa. Am revăzut-o şi, pe furis, am lăcrimat. Ce i-o fi venit artistului să picteze chiar căsuţa aceea, mititică, încărcată de verdeată, cu cerdacul scîldat de soare? Cit despre toată expoziţia, ce să mai spun, este un fel de dar pe care un ieşan l-a făcut tuturor ieşenilor aflaţi în Bucureşti, un minunat dar, din inimă”. Am reprodus, după cum se vede, cîteva răspunsuri mai largi, mai cuprinzătoare, mai semnificative. Au fost, fireşte, şi alte feluri de răspunsuri, extrem de concise, limitate la o simplă însuirire de nume de artişti sau de titluri de lucrări. A le transcrie ar însemna să notăm Dimitrie Paciurea, Corneliu Baba, Gheorghe Petraşcu, Camil Ressu, Theodor Pallady, Al. Ciucurencu, Iosif Iser, Ştefan Dimitrescu, Dumitru Ghiţă, Lucian Grigorescu, Oscar Han, Gheorghe Anghel, Ion Irimescu. Au fost, cum spuneam, şi răspunsuri zeflemitoare pe care le-am suportat ca să zicem asa, doar datorită faptului că alţi interlocutori ne-au oferit în loc de o arogantă neştiinţă, un simplu zîmbet, un suris din care am înţeles că i-am luat oarocum pe nepregătite. Una peste alta, reportajul nostru, mai degrabă un fel de sondaj sau de extemporal de cultură generală, face din plin dovada că Muzeul de Artă al Republicii este un spaţiu în care se trăieşte nu doar delicat, ci şi adevărat, intens, că spaţiul său este un ciudat laborator în care fiinţa umană se încarcă, pe nesimţite aproape, de taine şi frumuseţi incrementale în culoare, în marmură, în bronz, în timp...

VICTOR NIŢĂ

Trei zile printre cei care iubesc frumosul La ieşirea din muzeu

suflet. Acesta ar fi motivul pentru care ne-am încumetat să intrăm în muzeu. Cel mai mult ne-am oprit în faţa unor pinze semnate de Ion Tuculescu. De la prietena mea am aflat că Tuculescu a fost, de fapt, un medic. Dar pictura sa nu este, după cite am văzut şi am înţeles eu, cu nimic mai prejos decît a altor mari maestri cu care se învecinează. Ea: „Recunoaşte că nu ai ajuns singur la concluzia asta, că m-am chinut chiar ca să te conving că...” El: „Aşa e, s-a cam chinut să-mi demonstreze, şi a reuşit pe deplin, că pictura nu este doar ceva care reproduce ceea ce se vede cu ochiul liber, ci şi ceva care se simte cu sufletul. Mărturisesc că prin Tuculescu am făcut o mare descoperire”. Mărturisim, în ceea ce ne priveşte, că nu întîmplător am început acest reportaj cu răspunsurile acestor doi tineri intrucît, dincolo de viciunea în sine a dialogului dintre ei, mărturiile lor justifică în bună parte chiar reportajul de faţă. Aidoma unui spectacol de teatru, aidoma unui film, unui roman, sau unui poet, Muzeul de Artă al Republicii, prin prestigioasele lucrări ce le adăposteşte, deschide în faţa oamenilor o nebănuită fereastră prin care se străvede efortul şi bucuria artistului de-a se descoperi pe sine, de-a depune mărturie despre tulburătoarea frumuseţe a clipei ce ne înconjoară. Un cetăţean în vîrstă: „Sînt, dacă pot să spun așa, un

sau *Crucificarea*, de Antonello da Messina, sau peste Rembrandt, cel mai mare pictor al tuturor timpurilor. Cu a sa *Esthera implorată de Haman*. Pentru mine, orice nouă vizită la Muzeul de Artă al R.S.R. este o veritabilă sărbătoare a sufletului, o sărbătoare ce se împlineşte cu reculegerea pe care o trăiesc în faţa *Stejarului* lui Ion Andreescu şi a *Florilor* lui Ştefan Luchian”. Un grup de tineri mai toţi elevi şi eleve aflaţi în vacanţă. Veseli, exuberanţi, zîmbitori. Mariana a fost aleasă să fie purtătoarea lor de cuvînt: „A fost ideea Adriannei să venim la muzeu. Nu regret. E liniste mare, mare. Uitîndu-te la tablouri, parcă vorbeşti cu tine însuţi. E prima oară cînd văd şi eu, de-adevărata-lea, o sculptură de Brăncuşi. E-atît de ciudat faţă de toţi ceilalţi! *Cuminţenia pămîntului* şi *Pieta* sînt parcă din străvechimea timpului. Au în el ceva foarte primitiv. Dar cite alte lucruri nu sînt tot atît de frumoase şi de interesante! Sînt sigură că am să mai revin. Păcat că la şcoală nu facem nişte lecţii mai speciale, nu neapărat ca să răspundem şi să luăm note, ci doar asa, ca să ştim şi noi ce se află în acest muzeu, să venim mai pregătiţi şi să ne îmbogăţim şi noi cultura, pentru că, orice s-ar spune, pe lingă matematică şi fizică şi chimie, şi cultura contează. Şi dacă cineva din grupul nostru are altceva de spus, eu zic să spună

mi-am dat seama că nu ştiu cum s-o fac. În consecinţă ne-am oprit în faţa tablourilor şi le-am admirat. În ce mă priveşte, cred că intru în muzeu pentru a doua oară în viaţa mea. Acum, în primele zile ale anului, cînd am puţin timp liber, m-am gîndit să dau curs invitaţiei unui prieten care mi-a spus că ar fi bine să-i obisnuiesc pe copii încă de pe-acuma cu muzele, cu expoziţiile. M-a convins că acest lucru le va folosi cîndva. Am fost cu ei la muzeul „Antipa” şi mi-am dat seama că muzeul poate fi un fel de profesor. Nu ştiu ce au înţeles ei aici, printre tabluri. Pentru ei, această lecţie despre culoare trebuie să se repete de cîteva ori. Şi nu numai pentru ei. Eu însumi trebuie să mai vin de cîteva ori şi să-mi bucur ochii cu aceste minunăţii”. O mămică însoţită şi ea, la rîndul ei, de două fetiţe, ceva mai mari însă, de 16 şi 14 ani: „În ce mă priveşte, am ajuns ca fetele mele să fie cele care să mă aducă la muzeu. Una dintre ele are de făcut o compunere. Dar mai bine să vă vorbească ele”. Fetiţa de 16 ani: „Am de făcut la limba română o compunere despre felul în care sînt ogîndite în pictură anotimpurile anului. Tovarăşa ne-a spus să mergem la etajul al treilea al Muzeului de Artă unde am fost şi am văzut o foarte frumoasă expoziţie de covoare şi, în prelungirea ei, expoziţia despre anotimpuri. Am notat într-un carnet numele

atelier literar

G. Dumitrescu

I.B.-București : Mulțumiri pentru vești și urări (și reciproca!). Vom alege ceva din delicatele interpretări pe marginea muzicii.

Ghiuler Bolat : Nici o schimbare! (cu alte cuvinte, „năimic nou“). Pașiunea dv. pentru poezie se rezumă la declarații. O adevărată pasiune însă presupune un interes neincetat, o curiozitate permanentă, lecturi nesfârșite, lacome, de poezie, despre poezie, studiu, exercițiu, etc. Altminteri, nu se poate progresa, chiar dacă aveți talent (ceea ce încă nu e absolut sigur...). Și atunci, ce vă mai putem spune noi, în afară de aceste sfaturi (pe care le-ați auzit și văzut de multe ori) decit... „năimic nou“! Le răspundem nominal și mai pe larg celor care merită, care ridică probleme de interes mai larg, care au nevoie de o vorbă de sprijin și de încurajare, etc. și, doar în ultimul rând, unor circotași și pretențioși (ca dv., de pildă!) care ar dori să aibă la dispoziție, în fiecare săptămână, cel puțin jumătate din spațiul „atelierului“, fără să ofere nimic în schimb, nici măcar un singur vers ca lumea!... (Apropo, singurul vers pe care l-ați citit vreodată dintr-un mare poet — cel cu „niciodată toamna“ — din ultima scrisoare, e și el stilit într-un hal fără hal!... Semn că nu cunoașteți prea multă poezie bună și că știți pe dinafară și mai puțin!)
Silvia : Talentul, poezia

sint niște „chestii“ gingașe și complicate. Nu prea se poate spune „verde-n față“, cit ai bate din palme, ce și cum... Trebuie să ne facem mai întâi o părere, bine întemeiată, uneori trebuie să vă urmărim o perioadă mai îndelungată (de-aia vă răspundem adesea prin „să mai vedem“) etc., înainte de a ne pronunța. Iar dv. trebuie să ne ajutați, trimițându-ne regulat cele mai bune rezultate ale lucrului dv. poetic și așteptând cu (multă) răbdare răspunsul nostru. (Despre scrisoarea cu privire la adolescență nu știm nimic. S-o fi rătăcit, poate.)

C. Daniel : Lucruri mai interesante sînt de așteptat pe linia „Taină“, „Nocturnă“, „Gîndul acesta“, „Veghe“, și nu pe aceea a tiradelor simple, sforăitoare, vecine cu banalitatea. Să sperăm că vom fi confirmați cit de curînd.

Bazil : 1) Slabe, fără speranță. 2) Nu, n-are sens. 3) Nu se cunoaște (dar nici nu e verosimil!...).

E. Vernescu : Sint foarte inegale paginile pe care ni le trimiteți din cînd în cînd (probabil, în funcție de timpul și atenția pe care le dăruieți poeziei). Unele sint reale dovezi de talent (am și publicat ceva, dacă nu ne înșelăm...), altele sint simple bruiioane azvirlite din fugă pe hirtie, dezlinate, neglijente, nefinisate artistic. Și în acest plic, există eșantioane din

ambele genuri. „Monezi false“ rămîne confuză, fără adresă clară, fără încheiere. „Dacă dragostea“ cuprinde și un adevăr amar, din păcate, dar lipsește o detașare lămurită, un refuz față de acest adevăr amar. „Vot de blam“, „Candidați“, „Cimitir“, cam de aceeași inspirație, sint niște înfrigurate și răvășite mărțurii de tristețe și desperare. Regretabile și, după părerea noastră, inadmisibile (cînd cineva dispune de o zestre spirituală, ca dv., e dator s-o cultive, să se ridice prin ea, „cu ghearele și cu dinții“, nu să se lase pradă deznașdejdiei). Ne-am bucura să primim și vești mai bune din partea dv.

Nic. Sac : „Cînd noaptea este“ (restul, surprinzător de slab!). **Dina V., Roxana-Eugenia, Natalia N., Călin B. Gabriel, Liliana B., M. M. Băjenescu, Aurel Nac, Timotea Triste, Ioana Petruia, Valdan Păune, Cătălin Serediuc, H. Muntenus, Bazil Constantinescu, Cristian Șişman, Leonard Georgescu, Puiu Hitișca, Daniel Kitu, Camelia Drăconescu, Dorin Ghimiș, Andrei Vremir, C. Tanescu, Nora, Marius Gligor, Liviu Birsan :** încă nu, să mai vedem.

Ștefan Cirjan, Renée, Iosif Brad, W. A. Gabbond, Corina Stoian, Carmen Popovici, Aurel Trif, V. Zgorobete, Ela Al., Diana M. Ionescu (ceva, în „Dans prin ploaie“), **I. Tătar :** Nimic nou!

GEO DUMITRESCU

Ianuarie

Cu gemete
De Prometeu înlăntuit
Ca un leitmotiv
Apari în viață
Un cere în plus
Aduci în dar
Și-atîtea
Broderii de gheață...

Luminoase
Ca fulgii de nea
Poemele doinesc
In inima mea...

Natură

Ochii mei — capace de ghindă și
degetele mele — semn de mirare
in verbul a fi
gura mea — blesteme, păcate, silabe
tăcere nechemată
urechile mele — ghioc la țimpla mării
tălpile mele — mulate-n țărina
străinilor pași
inima mea — galop pe hotarul
dintre miine și ieri
eu — ce minusculă virgulă
de-a lungul secunde!

RUXANDRA COLIBAN

Pastei

Incrementite vîlvătăi. In tei
de țurturi, razele s-au stins.
Prin ger, de solzi tăioși
de promoroacă, văzduhul pare nins.

Cu zvon de cioburi, se aude-n noapte
pe nesfîrșite lespezi de zăpadă
cum stelele-nghetate
au început să cadă.

Poem

Ochii tăi,
nespus de albaștri... —
semn că sufletul
are ieșire
la mare.

ANDREI VREMIR

Sonet VI

Cînd noaptea este neagră și nu mai vezi
cînd ochiul și se zbate și nu cuprinde
Cînd ceața stă să cadă și bezna este grea,
Cînd cugetul se frînge și-ncepe-a te

Cînd totul se desface și cade-n anemie,
Cînd lumea pare-nțoarsă și n-are
cin-s-o ție,
Atunci coboară-n tine, la treapta cea
dintii,
Și-așteaptă-acolo tainic și-ascultă și rămi,
Și-alege și trudește și caută și-adună,
Puterea necoruptă, puterea veșnic bună
Ce leagă-n pîntec pruncul și pune rod
in vie,
Puterea neatinsă de rău și de stihic.
Și curăță de zgură, fă-ți cugetul curat
In casa minții tale să fii ca-ntr-un palat.

NICOLAE SACALIS

Stare de veghe

Nu miră pe nimeni
că mă las deseori
învin de cuvinte :
e numai un fel
de a suprima zidul de umire
dintre mine și ceea ce
nu pot atinge
e numai un joc în amintirea
purității pierdute
menit să mă țină totdeauna
cu ochii deschiși

MARIUS DUMITRESCU

Descîntec de profesoară

Dă-mi trei foi de mure,
mi-a spus vrăjitoarea
răsărită nu știu de unde
în arșița drumului de țară,
am să-ți aduc din întuneric
pe cei doi îndrăgostiți
care te-au făcut să plîngi.
Lasă-î, i-am spus, fericiți să rămînă,
ca elevii mei cu ghiozdanul în mină
și gîndul la prima iubire.
Adu-mi zilele tale, mi-a spus,
am să-ți ghicesc soviaala
și am s-o desfășur
ca pe ibrișin
de pe miinile tale obosite,
pătate de cerneală și cer,
de cînd te-ai făcut la slove oier.
De ce înveți pe alții
ceea ce înști nu știi ?
Alături de altul, prin înaltul ierbi,
nu vrei s-auzi, ca-n versul vechi,
păscînd toți cerbi ?
Foaia de hirtie s-a topit ca zăpada,
am scăpat creionul din mină
și cînd l-am ridicat,
preschimbata în sulfînă,
s-a destrămat într-un roi de albine.

MIHAELA COSMETTO

CONSTANTIN PILIUȚĂ :

(continuare din pag. 9)

părat pantaloni lungi. Imi făceau pantaloni din cei rămași de la ceilalți. Așa am învățat că timpul lucrat și chibzuită înseamnă rezistență și continuitate.

— Aveți, deci, un cult pentru muncă.

— Toți trebuie să avem. Iar cînd e stimată de cei din jur — fie că ești agricultor, muncitor, cărturar, orînduitor de munci — acesta este lucrul suprem care ne conduce și ne dă voie să dormim liniștiți și să intrăm sub pașii, așa cum și-au dorit părinții noștri.

— In afară de muncă mai aveți ceva fără care n-ați concepe viața ?

— Firescul vieții. Sintem o țară prea frecată de istorie ca să credem că vom ieși spre bine altfel decit muncind și trăind firesc. De aceea trebuie să ne gîndim la copii, dar nu cu dragoste bolnavă, ci exactă, pentru ca ei, la rîndul lor, să știe să se descurce între cer și pămînt. Totul în viața noastră trebuie să fie firesc și acest firesc trebuie stabilit de noi înșine.

— Ce înțelegeți, de fapt, prin acest „firesc“ ?

— Omului nu-i trebuie mult ca să fie fericit. Dar lui nu-i trebuie să-i dai ce vrei tu. Întreabă-l mai bine de ce are nevoie. M-a uimit un lucru în Suedia. Spațiile dintre niște blocuri n-au fost asfaltate vreo doi ani. Oamenii au făcut cărări și pe urmele pașilor lor s-a turnat apoi asfaltul. Nu-i așa că e un exemplu de respect al ființei umane ? Așa trebuie să ne comportăm față de orice boț care iese din pîntecul mamei și să veghem ca el să-și facă datoria ca om și nu ca o simplă unealtă vorbitoare. Din nefericire, mai există locuri pe acest Pămînt unde așa ceva pare o himeră.

— Sinteti într-un moment de împlinire a mijloacelor dumneavoastră artistice. Cum vi le-ați caracteriza ?

— Am ajuns să spun cu foarte puține mijloace plastice un mult sufletesc.

— Credeți că mai aveți ceva de spus în continuare ?

— Dacă nu ai un cap și un suflet în mișcare, te șablonizezi. Acea lege stabilită de civilizația culturii de a uita o formulă atunci cînd ajungi la ea, e valabilă și acum.

— Sinteti un om popular. Vă place popularitatea ?

— Ei, am ajuns la o popularitate pe care o ating actorii. Mă cunoaște multă lume. Trăiesc precum peștele în deltă. Dar nu fac caz de asta. Fiindcă mie nu-mi plac ieșirile din comun. Și soprana de coloratură și femeia plîvind un ogor, sint la fel de frumoase în sinea mea. Iar pe mine n-are de ce să mă îndivieze nimeni. Și eu mă cert cu soacra, și eu mă duc la spital, și eu am chinurile mele. Dar asta e viața mea, aidoma atîtor vieți de pe lume.

— Vorbiți-mi, vă rog, despre nivelul la care a ajuns plastica românească în acest moment. Se pare că e destul de ridicat.

— După părerea mea, avem o plastică de mare virif în Europa. Dar uneori ne facem că nu știm asta și nu ne punem așa cum trebuie în valoare. Nu numai în plastică. Dovada cea mai concludentă este faptul că n-avem încă nici un Premiu Nobel. Uneori nu vrem să și cheltuim pentru a obține ceva care ne-ar propulsa pe orbite strălucitoare. Dealtfel, sintem o țară care ar fi avut drept la o civilizație omenească de multă vreme. Dar nu s-a putut. Și azi, cînd avem o astfel de civilizație și vrem s-o și sporim, ne dăm seama că fiecare lucru costă imens. Chiar și în cultură. Și apoi, mai am un of...

— Care anume ?

— „Of“ e puțin zis. Mă enervează teribil raportarea unor victorii inexistente. Mă scoate din sărite faptul că, într-un loc sau altul, se poate și minți. Ar trebui desființate procesele verbale și rapoartele de activitate false iar cei care le întocmesc ar trebui pedepsiți cu strășnicie. Să muncim cu toată răspunderea, fiecare la locul nostru. Nu conștient de prezență e totul, ci munca pe care o depunem, indiferent la ce nivel ne aflăm. Noi, poporul așa trudit, avem nevoie de sinceritate, de oglinzi fidele, care să ne arate așa cum sintem. Numai așa ne putem

concentra spre fapta noastră de miine.

— E surprinzător cit de interesat sinteti dumneavoastră de problemele cetății, ale planetei. Dealtfel, nu e nimic surprinzător în asta. Orice mare artist, orice mare scriitor sau cărturar au fost și mari conștiințe.

— Să știți dumneata de la mine : tot mai puțin mă interesează oamenii prea inteligenți și tot mai fermecat sint în schimb de marile caractere. Din păcate, le întilnești așa de rar... Dar zici că îți place faptul că sint interesat de problemele cetății. Uite, ca să-ți dovedesc că așa e, îți mai spun ceva : e vorba de o durere mai veche a mea și de care oricine își poate da seama cu ușurință. E vorba de turismul românesc. Il facem ca niște amatori, nu știm să creăm profesioniști în această industrie care ne-ar putea rapid imbogăți. Trăim în calapoade ieftine, avînd o țară splendidă.

— Nu cred că aveți chiar toate datelor problemei.

— Nu le am, dar le constat efectul.

— Despre dragostea de țară ?

— Nu-mi plac cei care-și fac profesie din a mă învăța să trăiesc și să-mi iubesc țara. Ostașul care a căzut în tranșee n-a avut nevoie de profesori pentru moartea lui. Dar pentru mine el va fi întotdeauna sfînt. După cum am să-mi ridic întotdeauna pălăria în fața celui activist de partid care, mergînd pe cîmp, și văgînd ce mîinecă tractoriștii, a cîrut imediat să li se aducă marmite cu mîncare caldă.

— Vă place foarte mult să vă inconjurați de oameni, Constantin Piliuță. Le ascultați poveștile, le povestiți la rîndul dumneavoastră din cele pe care le-ați trăit.

— Cel mai grav și periculos lucru este ce-ți trece prin cap cînd ești singur. Atunci cînd visezi cu ochii deschiși. De aceea mă inconjor de oameni simpli care, cu mîgală, își fac echilibrul lor. Imi place și un vin rotund, frumos, pe care cînd îl bei îți dai seama că a bătut soarele pe colina aceea de unde s-au cules strugurii. Și mai imi plac primăverile cînd vin cu un nou și cu o speranță în plus. Nu e de-ajuns ?

Vorbîți și scrieți

românește

Greșeli persistente

Este cunoscut faptul că, dintre limbile moderne de cultură, franceza este aceea care a exercitat asupra românei cea mai puternică influență. Incepînd cu sfîrșitul secolului al XVIII-lea și pînă în perioada actuală, sint împrumutate din franceză bogate contingente de cuvinte, dar și sensuri, expresii sau sufixe și prefixe. O expresie a intensității și, totodată, a rafinementului penetrației franceze în română este, poate, însăși prezența — în nivelul cel mai abstract al limbii, acela al elementelor de relație — a conjuncției or.

În limba franceză, or este o conjuncție care „marchează tranziția între două idei, în cursul unui raționament, între două momente distincte ale unei povestiri sau introduce o reflecție incidentă“. În Dicționarul explicativ al limbii române, or, e înregistrat cu valoare de conjuncție, cu „sensul dar, însă ; deci, așadar. Prin urmare, este vorba de o conjuncție coordonatoare : „Seara, autocarul s-a oprit într-un sat, or noi am fi vrut să innoptăm la cabană“.

În enunțul de mai sus, or este un element de relație coordonator adversativ, care marchează o opoziție atenuată — între „or noi am fi vrut“ și „seara, autocarul s-a oprit într-un sat“ —, la fel cu însă sau dar, singurele conjuncții adversative prin care poate fi substituit or. Sinonimia lexical-gramaticală dintre dar, însă și or este însă parțială. Dacă prin dar și însă pot fi coordonate nu numai propoziții, ci și părți de propoziție de același fel („e harnic, dar zăpăcit“), or se întrebuintează doar la nivelul frazei.

Din păcate, astăzi se face însă din ce în ce mai rar distincția între or și conjuncția disjunctivă și ori, care exprimă un raport de excludere între două propoziții aflate în relație de coordonare : „Plecă ori râmii“. Frecvent, ori este întrebuintat însă cu valoarea conjuncției neologice or : „El susține că v-a anunțat, ori nici unul dintre voi nu știe nimic despre acest concurs“.

Deși este foarte răspîndită, confuzia dintre or și ori — explicabilă numai prin structura lor fonetică asemănătoare — poate fi înlăturată ținînd cont de valoarea fiecărei conjuncții, de echivalentele pe care le au : „Eu voiam să mergem la teatru, or el a cumpărat bilete la film“, „Eu voiam... dar el a cumpărat...“ = „Eu voiam... însă el a cumpărat...“. Și : „Ninge ori plouă“ = „Ninge sau plouă“.

În afară de valoarea diferită a celor două conjuncții, ori se deosebește de or și prin faptul că poate exprima o relație de coordonare între două poziții sintactice de același fel, atît în frază („Intri ori aștepti“), cit și în propoziție („Îți dau vin ori bere“), în vreme ce or, după cum am menționat deja, leagă numai propoziții : „Eu i-am oferit ajutor, or el m-a refuzat“. În „Eu i-am zis să se uite la semafor, ori el face tot ce știe“, dată fiind diferența de valoare dintre cele două conjuncții, este evident că utilizarea lui ori în locul lui or e o greșeală care trebuie evitată.

Ori și celelalte conjuncții disjunctive se disting de asemenea prin capacitatea lor de a forma perechi corelative : „Ori pleci ori râmii“, „Luăm sau vin sau bere“. Dintre adversative, cu excepția lui ci (nu numai... ci și), nici una nu are cuplu corelativ. În contextul „I-am spus să respecte regulile de circulație, dar însă el nu mă ascultă“ (sau : „dar el nu mă ascultă însă“), nu avem a face cu o pereche corelativă, ci cu un caz de pleonasm. Ambele fiind conjuncții adversative, dar și însă nu pot apărea în aceeași propoziție. Deși este veche, întrebuintarea împreună a adversativelor dar și însă e o greșeală încă persistentă. Persistentă, dar evitabilă !

COMAN LUPU

Decodificarea întregii scrieri a antichității

O cercetare științifică de mare interes și de importanță valoare, din multiple puncte de vedere, este pe cale de a se finaliza la Pitești, în cadrul unui Cerc de studii pluridisciplinare, ce funcționează sub auspiciile Asociației Oamenilor de Știință din România.

Obiectivul acestei cercetări este remarcabil: de a reface întreaga cunoaștere a trecutului, folosind atit datele istorice certe cit și elementele de adevăr din mitologie și cărțile de cult, într-o articulație logică, rațională care permite suplinirea cel puțin parțială a „izvoarelor pierdute“.

Metoda de cercetare este una îndubitabilă, din moment ce se bazează pe un algoritm matematic, de o deosebită forță euristica, prin care se poate decodifica orice scriere hieratică (în care sînt prezente, conez, litere latine și/sau grecești, amestecate cu simboluri secrete), indiferent de spațiul geografic și timpul istoric cărora aparține respectiva inscripție.

Iar ipoteza fundamentală pe care o degajă rezultatele de pînă acum ale acestei cercetări este una copleșitoare — apariția limbilor este consecința unei

revoluții alfabetice, care a fost provocată premeditat și care a constat în codificarea (incifrarea) în patru moduri distincte a unei limbi unice, „pulverizată“ în varii modalități de exprimare (mnemonică, pictografică, ideografică, acrofonică), dar toate gândite fonetic și „comprimate“ în literă. Autorii acestei veritabile „rebotezări a lumii“ ar fi fost geții, deci revoluția alfabetică, și, prin asta, originea limbilor ar fi plasate în spațiul carpato-dunărean.

O asemenea avalanșă de noutăți, a căror confirmare ar produce o veritabilă revoluționare a modului nostru de a percepe și a ne raporta la trecutul istoric foarte îndepărtat, nu poate fi, desigur, asimilată, dintr-o dată. Cum spun undeva interlocutorii noștri, „desprinderea de cunoscut presupune uriași în gândire. Cîți pot explica, chiar azi, ce-nseamnă $e = mc^2$?“

Revista noastră, păstrînd o necesară și cuvenită distanță critică față de admiterea acestor rezultate ca definitive și certe, le face, totuși, cunoscute, în virtutea inalienabilului drept la ipoteză științifică pe

care-l are, din principiu, orice cercetător. Respectînd acest drept, respectăm, totodată datorită firească pe care specialiștii, istoricii, toți cei angajați pe frontul cunoașterii științifice a trecutului nostru o au în a se implica în analiza acestei ipoteze și a rezultatelor pe care le incumbă, astfel încît munca cercetătorilor piteșteni să poată fi integrată sub girul necesar al autorităților în materie.

Publicăm mai jos un interviu luat autorilor acestei cercetări — dr. ILIE STANCIU și prof. TUDOR DIACONU. Conținutul acestui interviu, care s-a sedimentat în urma unor deloc simple „dezbateri“ pentru înțelegerea reciprocă a intențiilor, reprezintă, trebuie s-o spunem, doar o preliminară punere în temă cu obiectul, metoda și rezultatele parțiale ale acestei cercetări, prin care sperăm, deci, nu să încheiem discuția cu verdicte definitive, ci dimpotrivă, să deschidem, potrivit mentrii revistei noastre, un fructuos dialog între specialiștii interesați de această problematică.

Dr. ILIE STANCIU: Proceul cunoașterii cuprinde o permanentă curiozitate, căutare. Tot ce știm constituit o sferă în expansiune, care nu poate urma decit legile generale ale universului. Istoricul nu se poate sustrage cunoașterii legilor fizice, decit cu inerențial risc al izolării factologice; evenimentul istoric se petrece, ca și cel fizic, în spațiu și timp. Cum bine aflăm de la Platon, „cunoașterea este ca disecția unui animal, un bun dialectician află articulațiile, unul prost, osul...“ Or, în ce privește istoria mai îndepărtată a neamului nostru, nu cunoaștem articulațiile civilizației strămoșești, ci numai „oașele“ — evenimentele izolate. Prin „pierderea sau necunoașterea izvoarelor despre daco-geții“ se păstrează un șir de enigme, a căror elucidare duce, firește, spre o nouă paradigmă, spre un nou sistem de cunoaștere — prin cuvinte — a lumii vechi, a strămoșilor noștri.

Prof. TUDOR DIACONU: Noua paradigmă oferă puțină conexiunii părții în întreg. Algoritmii noștri se bazează pe aflarea aspectului izomorf al grafiei cu litera și cifra. Pentru aceasta a trebuit să analizăm foarte temeinic toate „alfabetele“, care, de fapt, sînt UNU, cel protolatîn, și să stabilim baza matematică a fiecărei litere. Pictograma, ideograma, silabarul, alfabetul nu sînt forme de comunicare în evoluție, ci moduri de reprezentare a aceluiași înțeles invariant.

În principal, pe noi ne interesează Geții. Totul începe de la IO. Recitirea atentă, în traducerea lui Ghica, a ceea ce a scris părintele istoriei, Herodot, deschide noi punți în cunoașterea istorică.

Dr. I. S.: Una din concluziile studiilor noastre este că geții nu au fost un popor, cum se spune, ci numai, casta sacerdotală IO a dacilor, din neamul trac, cum se știe. Așa rezultă și de pe inelul de la Ezerovo, descifrat și de profesorul Diaconu încă din 1980, rezultatul cu totul deosebit fiind comunicat la o sesiune științifică de la Pitești, în 1982. Acad. Condurachi aprecia acest inel drept principal izvor de cunoaștere a limbii tracilor. Cunoscînd filiația: masageți-geți-getuli, casta „acoperă“ trei continente, ce se justifică relațiile „ciudate“ între, de pildă, limba birom (vorbită în Nigeria septentrională și comentată de Luc Bouquiaux), protolatînă și scrierea protosumeriană. Păreri încetățenite despre „indo-europeană“ ar putea fi revizuite. Revoluția alfabetică este una, iar sursa necunoscută se află în spațiul carpato-dunărean, — fapt care explică și, totodată, este confirmat de descoperirile tablitelor de la Tărtăria, Caranovo, Gracianța, Lipinski-vir care stau de mai mulți ani în atenția cercetătorilor din lumea întreagă. În consens cu majoritatea cercetătorilor, codul identificat de noi confirmă anterioritatea, cu cel puțin un mileniu față de sumerieni, a scrierii, a primului alfabet, cel dac, de la Slon (despre care au scris Hasdeu și Bolliac) și care au apărut aci la noi, la Tărtăria. Aci e „capu și începutura mosilor“, cum scria cronicarul Urche.

Prof. T. D.: Limba vorbită era unică, s-o numim limba dacilor, dar incifrarea ei după un anumit cod aparține, în mod premeditat, geților, castei ce vroia să dețină și mențină monopolul cunoașterii. Cele patru coduri de cult (ebraic, latin, elin, sanscrit) sînt părți, sînt cele 4 sferturi ale cunoașterii. Aici este marele secret și mister al ge-

ților: „pulverizarea“ prin limbă, prin numire, a unității cunoașterii. Totul pornește de la viziunea cunoașterii pe care o aveau geții, acești sacerdoți ai întregii antichități. Parcurgînd, în spirală, conform codului (algoritmului), drumul invers acestei „risipiri lingvistice“, ajungem la acei 5308 înscris pe toate lăcașurile noastre de cult și care datează „facerea lumii“, adică botezarea ei prin cuvînt, adică numirea. Se pune, astfel, într-o lumină nouă însăși mult discutată problema a continuității, care este dovedită implicit, prin acest drum continuu al limbii, al unei limbi unice.

Dr. I. S.: Drumul cunoașterii prin limbă a istoriei noastre, a istoriei străvechi pornește de la concluzia că omul european știa o limbă, una singură, apărută în epoca de după ultima glaciație Würm. Acel stadiu al vinătoarelor, unanim acceptat în existența omului, este atestat și de sinonimia din limbile europene a denumirilor animalelor furnizoare de hrană. Există și un mic dicționar paleo-european, realizat de Nicolae Miulescu și din care rezultă această sinonimie. O altă etapă ar fi calea păstorilor carpato-istrieni, „Drumul zeilor“, marcat de stînci uriașe și care este menționat în multe izvoare, scrise în diferite epoci și locuri — Pindar, Kausitaki-Upanișad, Herodot, Ovidiu, Cantemir. N. Miulescu îi consideră pe acești păstori drept creațori ai științei și artei primare. Redefinirea lor este utilă pentru a înțelege mai bine și mai exact cine erau barbarii, despre care Clement Alexandrinul scrie: „Barbarii n-au fost numai descoperitorii filosofiei, ci și descoperitorii tehnicii, științei și artei...“

Prof. T. D.: Metoda de cunoaștere propusă de noi urmează, prin algoritmul găsit, calea spiralată a materiei în mișcare, traversînd și nu ocolind „misterele“. După ce va fi parcursă această cale de cunoaștere, va fi necesară o nouă paradigmă, pentru că, în sine, cunoașterea este infinită, ca și universul, mersul său spre o „Vega“ fiind asemenea unui burghiu.

RED: În ce constă acest algoritm? Cît de operațional este? Ce puteți descifra cu ajutorul lui?

Dr. I. S.: Într-o prezentare foarte schematică, algoritmul constă în următoarele: orice inscripție sau simbol, de orice natură și indiferent de spațiul geografic al sursei arheologice, este transpusă în cuvinte (și, deci, litere) românești, înșiruite continuu într-un tabel sau matrice; fiecărei litere i se asociază una și aceeași cifră, indiferent de poziția în care figurează, rezultînd astfel o nouă matrice, formată din numere, de data aceasta; cu aceste numere se fac anumite operații matematice, după niște reguli precise, mereu aceleași, obținîndu-se firește, alte numere, care sînt supuse aceluiași operațiuni, după aceleași reguli; algoritmul se sfîrșește cînd se obține o anumită „cheie“, de asemenea mereu aceeași. Șirul de cifre obținut la sfîrșitul acestor succesive operațiuni iterative este re-pus în litere, care — cuimea! — compun cuvinte cu sens în limba românească. Citeva exemple: celebrul Ezerovo începe: „Noroc, scrii limba odată spusă getă, inmul Troii apare“ etc.; discul din Festos: „Sumer e oraș, act e domn Patesi Vlad, e bărbat“; Tărtăria (tablita rotundă): „Olt e soare inițial. Re îi la orizont, e capul ființei...“

Toate inscripțiile intraductibile

cu dicționarele curente, află-te pe piatră și aur, se citesc prin acest algoritm. Indiferent de spațiul geografic, indiferent de timp — începînd cu mileniul VI î.e.n. și pînă la inscripția misterioasă de pe mormîntul lui W. Shakespeare. Toate se citesc legovir, abateri aparținînd fiind la cele continui și spiralice. Dacă literele lipsesc ori nu sînt clare, inscripția este ilizibilă. Orice încercare de reconstituire cu adaosuri — procedeu vechi, ca și în cazul încercărilor de reconstrucție a limbii indo-europene — este inoperantă.

Prof. T. D.: Același algoritm decodifică și cognomenele personalităților antice, precizează cuvintele fundamentale ambigue pînă acum, ca și noțiunile fundamentale din sfera filozofiei, religiei și mitologiei generale. Decriptarea scrierii hieratice înseamnă cunoașterea totală a materiei spirituale, a trecutului îndepărtat al neamului omenesc în general. Această codificare a rămas esența misterelor getice. Casta și-a păstrat secretul cel mare: scrisul, metafora, parabola. În fond, sacerdoții au ascuns materialitatea lumii, geneza adevărată, ca să ne exprimăm în termeni actuali.

Dr. I. S.: Noi foarte bine putem să începem cu însuși începutul, cu textul din Manava-Dharma-Sastra (Cartea legii lui Manu), încă din perioada vedică. Pentru că, la început, a fost crearea graiului articulat, a cuvîntului care scoate omenirea din haos, cum se spune metaforic, „Scoaterea lumii din haos“ s-a făcut prin numirea ei, prin „botezarea“ ei.

Dar — și acesta e lucrul cel mai important — numai în limba noastră românească se poate explica interrelația cifră-litere-semn grafic prin intermediul cărora au fost „mascate“ acele denumiri inițiale.

RED: Dați-mi un exemplu.

Dr. I. S.: Numărul 6, numit de pitagoreici „număr de mijloc“ (meseutis), între 1 și 10. Forma cifrei parcurse toate sensurile mișcării materiei: sus, jos, dreapta, stînga, înainte și înapoi. Scriînd cifra, curba ei închide, în spirală, spațiul. Totodată, 6 redă mișcarea soarelui de la un tropic la altul (6 luni), fetusul e format la 182 de zile, adică la 6 luni. Cît despre litera care-i corespunde în cod, F este sîflu, este viață, iar cuvintele primare ce se pot forma cu litera f nu au nevoie de explicații suplimentare... Fie și numai prin aceste relații se poate înțelege ce erau, de fapt, vestalele și, mai ales, cum trebuie să interpretăm mult discutatul sistem hexazecimal dacic.

După părerea noastră, lucrurile se simplifică prin literă — și așa se poate demitiza, în sensul autentic al cuvîntului, și se poate înțelege totul, pentru că mă gîndesc la copii, și la fiul meu, Mihai, care citește mitologie, dar care trebuie să aibă în viitor o concepție clară despre mit. Aș repeta o comparație făcută de Clement, care spune că filozofia și mitologia au, ca și nuca, un miez, dar nu toată nuca este bună de mîncat! „Decojirea“ mi se pare necesară, ca medic și ca om. Numai astfel ieșim din „obscuritatea“ voită inițial, perpetuată de tradiție, și intrăm în timpul istoric, pentru a separa cronologic evenimentele, pentru a afla corespondențele lor logice.

Prof. T. D.: Voi da un alt exemplu. În Herodot, IV, se vorbește despre riuurile din Scitia, între care și mult discutatul Tyarantos. În

„Izvoare privind istoria României“, la pag. 31, nota 29, se comentează astfel: „În realitate, cele trei riuri, indiferent care ar fi ele, curg între Prut și Siret, Avem de-a face cu una dintre numeroasele greșeli ale lui Herodot, datorată informațiilor insuficiente despre regiunile noastre, din interiorul continentului“. Deci, Herodot ar greși, dar așa să fie? Luînd cele trei denumiri în cauză, Oltu, Alutus și Tyarantos și aplicîndu-le separat algoritmul amintit pe scurt mai sus se obține unul și același rezultat, cifra 1 (vă amintiți Tărtăria? „Oltu e soare inițial...“).

La Ocnița s-a găsit un cuvînt „ciudat“, BACIL, altul TIA-MARKOS, altul REB. Toate au sens. Să spunem că Bacil era un alt nume al lui BO-REAS, despre care diverși cercetători ai hermeneuticii spun cite și mai cite? Cum spunem, același algoritm permite dezvăluirea identității reale a eroilor mitologici și biblici, aflarea a ceea ce biografii antichității n-au vrut să se afle. Am alcătuit un dicționar de peste 1000 de pagini cuprînzînd 646 de astfel de „acte de identitate ale neamului românesc“.

Pe teritoriul țării noastre au fost găsite peste 90 la sută din inscripțiile lumii străvechi. Cu un salt peste timp, tipografiile noastre vor face cărți de cult pentru zone largi, cu „limbi“ de cult diferite. De pildă, între 1690—1716 tipografiile noastre vor edita cărțile grecești, arabe, slavone și georgiene etc. Brâncoveanu era denumit „Ptolomeu vrednic de cununii“, în 170F apare la Snagov Liturghierul bilingv greco-arab, în anul următor Ceaslovul greco-arab, în 1706 Evanghelia de Psaltire arabă... Tipografia Rîmniciană tipărea mai întii la Alep cărți de cult, apoi a fost mutată la Balamand și la Saeg, în sudul Libanului. Ivireanu, ajuns în vîrful ierarhiei ecleziasitice la noi, instruieste pe Mihail Iștanovici la Rîmnic și-l trimite la Tiflis, unde tipăreste, în 1709, primele cărți caucaziene, un Liturghier și Evanghelia...

Iată cum tradiția „stupului“ românesc este factor de cultură în continuare...

Cum observa cercetătorul ardelean Ackner, pe pereții minelor de la Grădiștea Muncelului s-au găsit litere și monograme „grecești“. Săpăturile din 1950 au scos la iveală blocuri de piatră cu inscripții despre care se presupune că ar fi fost un pomelnic cu nume de regi... „Se presupune“ — pentru că nimeni nu s-a ocupat de ele. De aceea, inscripțiile trebuiau să fie numai latine — pentru că așa spune dogma care ține și azi pe loc cecetarea poporului și limbii noastre.

RED: Unde se situează, în ipoteza dumneavoastră, latinitatea limbii și a poporului nostru?

Dr. I. S.: Chiar în centrul ei, în sensul că latinitatea noastră nu vine din afară. Protolatînii sîntem noi. De aci se desprind toate codurile de cult și limbile de mai tirziu.

Prof. T. D.: Nu greșim dacă afirmăm că azi despre spiritualitatea daco-geților se știe cam cît se știa și cu un secol în urmă. Despre limbă — nimic mai mult, decit bănuieți. Etnogeneză se află în același stadiu.

Citînd inscripțiile, aflăm, de pildă, amănunte despre Dromikete, care avea, într-adevăr, cetatea Helis, cum scrie Diodor, dar era Slonul din zona Buzaului; citînd criptograma din Psaltirea Scheiană (pag. 483), aflăm că Ioan I (Burebista) este ucis la Cozia, prin decapitare, exact la 5 mai 44 î.e.n. Aflăm

despre seria de regi dacii și mari preoți din dinastia dimbovităna — a Decebalilor.

Sfera scrierii hieratice este vastă, o aflăm și în nordul Africii, la Tassili, în zona mediteraneană, în Italia și Grecia. Diversele modalități de reprezentare redau unitatea acestei scrieri, care, oricît ar părea de incredibil, fixează pe marmura și piatră sau pe aur limba latină „vulgară“, pe care noi o numim, de fapt, limba dacilor sau românească. Iată de ce paradigma schimbă cu totul liniile mari ale cunoașterii adevăratei antichități.

Spuneam că istoria noastră îndepărtată se implică în ceea ce istoricii numesc „negura veacurilor“, care este în fond apariția omului european, cultural, care a creat baza întregii civilizații și culturii ulterioare. Geții sînt aceștia, cei mai drepti și viteji dintre traci. Necunoașterea luptei surde dintre biserică răsăriteană și cea, secretă, a Romei a privat pe istorici de documentele de bază... Ele se despart mai tirziu. Pe de altă parte, atît în cărțile sapientiale, cît și în mitologie, cuvintele cu mai multe înțelesuri, vorbirea alegorică și metaforică etc. n-au fost înțelese. Imaginația s-a perpetuat în timp, ca rostogolirea bulgăreului de zăpadă, antrenînd erori grave.

Dr. I. S.: Că trecutul neamului românesc este adesea necunoscut sau fals prezentat peste hotare nu este de mirare. Cum să așteptăm ca alții să reconstituie adevărul? Cine, dacă nu noi, aici, va trebui să regîndim logic totul?

Cît despre cei care s-au dedicat unei științe sau arte „per il loro diletto“, cum spunea Schopenhauer, vorbind despre „diletanți și profesioniști“, ei au fost întotdeauna suspectați, din principiu, de lipsă de profesionalitate; dar tot el dă șirul lung al pionierilor științei care s-au afirmat și au avut descoperiri epocale în alte domenii decit cele trecute în „cartea de muncă“.

RED: Cum credeți că va fi primită de specialiștii cercetarea dumneavoastră?

Prof. T. D.: Noua paradigmă va avea atita viitor cît încorporează în sine. Nimeni nu-i va putea scurta sau prelungi existența, în afara rezistenței pe care i-o dă adevărul științific incorpat.

Dr. I. S.: Apoi, în nici un fel nu ne interesează opinia celor care consideră încheiată cercetarea trecutului nostru îndepărtat; încercînd să combată această ipoteză, ei de fapt o vor confirma și perfecționa, dacă vor aprofunda fie și numai izvoarele scrise, care dau mult de gîndit.

RED: Atunci, ce credeți că ar trebui făcut pentru consacarea acestei paradigme?

Prof. T. D.: Forțînd puțin nota, cred că nimic. Ea există. Denumită metalimbaș get, axioma noțiunilor aparent vide, și abia acum descifrarea scrierii hieratice, truda a luat conturul, perfect decodată, al noii paradigme. Va elucida actualele mistere și enigme, va fi folosită de alie minți mai luminate, va deveni metadigmă, iar noile... necunoașteri vor crea o altă... paradigmă a cunoașterii. Trebuie nolens-volens, să repetăm merul „burghiului“ s.r.e.m. Vega!

RED: Totuși, credeți în succesul tezelor dumneavoastră?

Dr. I. S.: Da. Rațiunea triumfă sigur, dar greu!

Prof. T. D.: Nu. Deocamdată. Desprinderea de „cunoscut“ cere uriași în gândire. Cîți pot explica, chiar azi, ce-nseamnă $e = mc^2$?

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Ce face, unde se află, cum trăiește, ce destin parcurge un șef de promoție la distanță unor ani de la ieșirea de pe băncile facultății, acele „mari speranțe”, cum îi definesc profesorii lor — și în capacitatea cărora chiar cu toții ne punem, firește, speranțe — este un subiect ce ne-a dat deseori tircoale, dar foarte rar am putut să-l atingem în reportajele noastre, pentru ciudatul motiv că nimeni, odată porțile școlii depășite, nu mai ține evidența unor asemenea tineri. Nu știi de unde să le iei urma, unde să-i afli. Uneori, ne ajută întâmplarea, așa cum s-a petrecut și acum. Mergând în căutarea autorilor celor 8 invenții premiate la Plovdiv, am ajuns la un astfel de subiect. Se numește **Lelian Cioroianu** și l-am aflat retras într-un laborator de pe vasta platformă a Institutului de cercetări pentru energie din sudul Bucureștiului. Retras, la propriu și la figurat. Lelian Cioroianu este un tânăr profund timid, am zice chiar exagerat de timid pentru vârsta sa — a împlinit nu demult 35 de ani — și pentru ceea ce reprezintă laboratorul pe care îl conduce — de materiale noi — în fizionomia importantului institut unde lucrează. Timiditatea este, poate, modul său de a

cire, pentru a le decolmata de impuritățile pe care apa din surse naturale le depune pe pereții acestora, trebuie și recaptate pentru a reintra în flux o durată cât mai mare de timp sint o mare problemă tehnologică. A energeticii și a chimiei. Cum spuneam, secretul și patentul firmei vest-germane care multă vreme a fost unica producătoare din lume constă tocmai în rețeta de fabricație a acestui cauciuc deosebit, capabil să intrinească caracteristicile necesare destinației lui. O destinație deosebit de importantă pentru randamentul turbinelor. Dacă răcirea aburului ce țese din ultima treaptă a turbinei nu se face normal, utilajul nu mai funcționează la parametrii prevăzuți și, pentru a contracara acest efect, se consumă un plus de combustibil. Pe acest teren de o maximă importanță tehnică și socială pornea un tânăr specialist de 26 de ani. Asta și așteaptă în fapt tinerii absolvenți de clasă intelectuală, să fie confrunțați cu probleme majore, cu drumurile noi și neparcuse, iar cine știe să-i îndrume astfel câștigă. Înțelegeți, Lelian Cioroianu nu este energetician ci chimist. Inginer chimist. S-a născut în 1950, la București, ca unicul fiu al unui tehnician

mărca, chiar se documenta, cum se face curățirea chimică în termocentralele noastre mai vechi și mai noi. „Am cunoscut viața de aproape”, spune, viața însemnând realitatea muncii sale. A aflat astfel și cu ce eforturi va luptare se obțin bilele pentru curățirea condensatoarelor, cu atât mai mult cu cât durată acestora este relativ scurtă, după circa 3 săptămâni ajung sub dimensiuni și se pierd în riurile unde se deversează apele de răcire și altele trebuie să le ia locul. Directorul tehnic, ing. Teodor Bodu, i-a dat această temă de meditație. După citva timp, tânărul timid intra în biroul său și-l ruga să-i asigure sprijin și condiții „să facem singuri, aici în institut, bilele”. Cum directorul Bodu știe să cunoască oamenii și să le acorde credință cuvenită, cum știe, mai întâi, să-i asculte, ascultându-l pe Lelian Cioroianu și-a dat seama că tânărul are temei în ideea sa. Și i-a dat girul. Inginerul a umbilat mai întâi prin câteva institute pentru cauciuc pentru a-i asigura materia primă — chiar să-i prepare și materia primă îi era ușor teamă să încerce —, dar cum nu a găsit aderență, treaba era prea complicată și nu intra în tematica de cercetare „Ja zi” a respectivelor institute, a încercat tot singur. Adică în

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Tratate
și discipline
în premieră
mondială

Nivelul înalt la care s-a ridicat știința românească încă din perioada de început a dezvoltării școlilor științifice românești s-a materializat desigur în primul rând în descoperiri și invenții importante, care s-au înscris în patrimoniul mondial, ca și în teorii deschizătoare de noi drumuri în cunoaștere. S-a materializat de asemenea în mii de termeni românești care s-au impus în terminologia universală, de la curbura lui Bacaloglu la cubele și rețelele lui Țițeica, de la procedul Eddeleanu la efectul Coandă. „Ce noroc ar avea omenirea — scria marele savant-inventator Henri Coandă, de la a cărui naștere aniversăm în 1986 o sută de ani — dacă ar exista multe nații care să-i fi adus, față de numărul de locuitori, atât, cât i-a adus nația română în ultimii 120 de ani...”

Adevărul spuselor celui ce a fost necontestat creatorul aviației cu reacție și-a găsit expresia și într-un aspect extrem de semnificativ, acela al unor tratate și discipline în premieră mondială care constituie creația unor fii ai României.

Iată, sintem în anul 1985, la numai opt ani de la dobândirea independenței de stat a României. La Paris apare lucrarea **Les Bactéries et leur rôle dans l'étiologie, l'anatomie et l'histologie pathologique des maladies infectieuses**. Pe copertă doi autori, Victor Babeș, pe atunci un tânăr de 31 de ani, cunoscut de acum prin contribuții de răsunet, și profesorul de anatomie patologică al Facultății de medicină din Paris, André Victor Cornil. La 26 februarie 1887, Academia de Științe a Franței distinge lucrarea cu importantul premiu Montyon, raportorul înaltului for fiind însuși Louis Pasteur.

Anul 1909. Două cărți românești de pionierat marchează istoria științei românești și mondiale. Este vorba în primul rând de **Les Secrétions internes, Pathologie et physiologie**. Din nou doi autori, de această dată amândoi din România, medicii Constantin I. Parhon și M. H. Goldstein. Despre glandele cu secreție internă se mai scrisese, atât în România, cât și pe plan mondial. Dar aceasta era prima sinteză (la care se adăugau contribuțiile personale ale autorilor), cel dintâi tratat complet de endocrinologie din lume, într-o vreme când ansamblul acestei științe abia era în curs de cristalizare, revoluționând întreaga viziune a medicinei. Cel de-al doilea volum deschizător de drumuri apărut în același an a fost **La Cellule nerveuse**, în 2 tomuri, monografie datorată fondatorului școlii românești de neurologie, savantul Gheorghe Marinescu. Cartea aceasta este prima analiză sintetică a neuronului și pune bazele neurologiei moderne. Prefața este semnată de Santiago Ramon y Cajal, unul dintre fondatorii histopatologiei.

Doi ani mai târziu — o nouă premieră. Autorul ei este un matematician român care nu împlinise încă 29 de ani: Traian Lalescu. Cartea se numește **Introducere în teoria ecuațiilor integrale** și reprezintă prima monografie pe plan mondial asupra ecuațiilor integrale, domeniu în care savantul român a devenit o autoritate recunoscută. Doar un an mai târziu a apărut versiunea franceză a cărții (1912), cu un ecou foarte larg.

Ne aflăm în 1918. La Londra apare lucrarea fundamentală a inginerului Gogu (George) Constantinescu. Este vorba de **Theory of Sonics. A Treatise on Transmission of Power by Vibrations**. Odată cu aceasta este întemeiată o nouă disciplină tehnică, cu numeroase aplica-

ții: **sonicitatea**, al cărei părinte este inventatorul român.

În 1938, la Edifura Maloine din Paris apare tratatul fundamental **Psychologie consonantiste**, în 2 volume, al medicului Ștefan Odobleja. Sint expuse, pornindu-se de la psihologie, pentru prima oară, o serie de legi și principii de bază ale ciberneticii, printre care principiul fundamental al conexiunii inverse. Odată cu aceasta, este întemeiată psihocibernetica.

Desigur, cu aceasta nu am epuizat enumerarea premierelor mondiale de sorginte românească, concretizate în volume. Spre pildă, monografia **Piroplazme și piroplazmoze** a medicului veterinar Constantin Cernăianu (2 vol., 1957—1958), contribuție de seamă în prevenirea epizootiilor, este cea dintâi lucrare pe plan mondial în această specialitate. Lucrarea regretatului matematician și mecanician Ștefan Gheorghiu **Introducere în hidrodinamica corpurilor poroase** (1969) este prima monografie în acest domeniu, mult utilizată în studiul și proiectarea barajelor din întreaga lume. Pe această bază, ca și în lumina unor scrieri anterioare, Ștefan Gheorghiu este considerat pionierul pe plan mondial al **hidrogazodinamicii subterane**, abordată de el încă din teza sa de doctorat (1955). Trebuie de asemenea subliniat că în volume ca **Mecanica invariantivă și cosmologia** (1974) și **Invariantive Mechanics** (1974) marele matematician, probabilist și mecanician Octav Onicescu a fundamentat un nou tip de mecanică — **mecanica invariantivă**. Monografiile, care au constituit de asemenea prime abordări ale unui domeniu au fost **Introducere în chimia ciclurilor anorganice** (1960) de Ionel Haiduc și **Chimia Azotilidelor** (1974) de Magda Petrovanu și I. Zugrăvescu, la care am adăuga **Poetica matematică** (1970) de Solomon Marcus, pionier al analizei matematice a poeziei.

În ce privește disciplinele create de români, am menționat de acum **sonicitatea** și **hidrogazodinamica subterană** în legătură cu monografiile de pionierat la care ne-am referit. Este de asemenea necesar să amintim și o serie de alte discipline inițiate de români. Astfel **biopsiologia**, știința formelor de viață cavernicole, a fost fundamentată de marele biolog român Emil Gh. Racoviță. Un alt biolog român, Constantin Molaș, este creatorul **freatobiologiei**, studiul formelor de viață din apele freactice. Janos Bolyai a pus bazele **geometriei neeuclidiene**, independent de N.I. Lobachevski. **Farmacodinamica ne-specifică** (care analizează efectele nespecifice, uneori chiar de sens contrar celui urmărit ale medicamentelor) a fost edificată de către medicul și fiziologul Daniel Danielopolu, iar printre cititorii necontestati ai **inframicrobiologiei** se numără savantul Constantin Levaditi, după cum Gheorghe Țițeica a fost unul dintre fondatorii **geometriei diferențiale centroafine**. Tot astfel, Pius Servien-Coculescu și Matila Ghyka se numără, alături de americanul G.D. Birkhoff, printre întemeietorii **esteticii matematice**. În sfârșit, endocrinologul C.I. Parhon este întemeietorul **biologiei virstelor**, pentru care a propus în 1925 termenul **ilkibiologie**.

Sint numai câteva reperce ale unei mari creații, la care fără îndoială că specialiștii vor putea adăuga altele, dar și acestea sint pe deplin edificatoare pentru a ilustra afirmarea științei românești în concertul mondial și a confirma cuvintele lui Coandă.

I. M. STEFAN

La expoziția mondială a tinerilor inventatori:

România — 8 medalii de aur

Fotografie de ELENA GHERA

4. Chimie pentru energetică

se apăra de insidioasa mulțumire de sine, de superficialitate sau de egocentrism, acești dușmani ai spiritului și caracterului uman ce le-ar putea împinge în mediocritate sau chiar în ratare. La 26 de ani aborda un sector al chimiei pentru energetică, rezolvat doar de o singură firmă din lume și care oferea produsul finit, instalațiile convenite, posibilități de modernizare ale acestora, servicii, piese de schimb, tot ce vrei dar nu și licența privind rețeta produsului, protejindu-și cu strănicie patentul, apărându-se, astfel, de concurență. La 35 de ani este autorul a peste 10 brevete de invenție înregistrate și publicate, dintre care cel premiat la manifestarea științifică din Bulgaria fiind tocmai acesta ce situează România între țările deținătoare de licență, și potențial de producție chiar pentru export de obținere a bilelor din cauciuc spongios pentru sistemele de curățire în flux continuu a condensatoarelor din termocentralele electrice. Licența ce include de fapt două brevete, unul pentru obținerea tipului respectiv de cauciuc și altul pentru instalația de format și fasonat bilele respective. Aceste bile ceva mai mici decât niște mingi de ping-pong, cu proprietăți anume cind trec prin țevile de ră-

geodezie iar pasiunea pentru chimie i-a insuflat-o profesorul său de liceu, un dascăl retras și el în lumea pasiunii sale, fapt pentru care avea puțini adepți, fiind socotit prea sever și „de modă veche”. În sufletul lui Lelian însă, el era un model și iată, a dat țării un valoros chimist, mai mult, un inventator, un specialist aplecat spre probleme majore pentru economia țării și timpului său. Căci trebuie spus că importul unor asemenea bile pentru nevoile energeticii românești era imens și în continuă creștere, pe măsură ce altele și alte centrale termice se construiau și intrau în funcțiune. La absolvire, în 1974, a avut cea mai mare medie pe trei centre universitare din România cu facultăți de chimie industrială, deci era cel mai sus dintr-o promoție cu mult peste 1000 de chimiști. El a ales ICEMENERG „pentru secția de producție”, căci în acel an nevoile economiei naționale au făcut ca toți specialiștii cu studii superioare să fie repartizați în producție. Tânărul firav și blond, serafic chiar, mai potrivit pentru o scenă de teatru decit pentru scena dură a vieții industriale, a străbătut citiva ani buni țara, umblând, aparent fără o treabă serioasă. „în documentare”, din centrală termică în centrală. Ur-

ICEMENERG, ajutat de soția sa, chimista Gabriela Cioroianu, apoi de colega Virginia Munteanu și de un inginer tehnician, Romulus Sădrea. La început, a lucrat ca în bucătăria mamei, pur și simplu a bătut spuma de latex cu un tel de bucătărie, apoi a trecut la un malaxor mic, ca de jucărie, apoi la o instalație întreagă. Astăzi, la ICEMENERG există un important atelier care produce bile din cauciuc spongios pentru termocentrale, furnizând o importantă cantitate din necesarul pe economia națională și astfel, pe lângă economii valutare însemnate, între 300 000 și 500 000 lei, prin performanțele lor, aduce economii de combustibil numai la un singur grup energetic a 100 MW, în valoare de circa 150 000 lei, la unul de 200 MW de circa 460 000 lei iar la unul de 330 MW de 1 400 000 lei.

Dacă acest băiat, în copilăria și adolescența sa, n-a prea bătut mingea, cum ne mărturisca, bate acum un veritabil record internațional cu delicatele sale mingiute din cauciuc spongios, mingi colorate, colorate, care chiar sar dacă le atinzi de poada, dar care nu sint pentru jocuri de copii, ei pentru vitala problemă a zilei de azi — energia, energetică.

CICI IORDACHE-ADAM

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

● „In numărul 30/1985 al revistei am citit și m-am bucurat de munca unor tineri — cu care am lucrat și eu — din Lovrin, unde este creierul întregii activități de forare și exploatare a apei geotermale din partea de Sud-Vest a țării, aici avându-și sediul brigada TIMIS a Întreprinderii de prospecțiuni și exploatare geologică „Banatul” din Caransebeș. Eu însumi am terminat o facultate de profil și am lucrat împreună cu tinarul „stat major” al energiei geotermale din Banat, începând din 1981, anul terminării facultății, și până în 1984. Este o activitate interesantă, pasionantă, dar mai ales extrem de importantă deoarece concurează la valorificarea unui nou tip de energie care ar fi păcat să se piardă, tocmai acum când avem atita nevoie de ea; sondele de la Sofronea, Zerind, Pecica, Arad de pildă, utilizate corect, pot da beneficii substanțiale. Și iată că am ajuns de fapt la destinația propriu zisă a acestor rinduri: faza de cercetare și experimentare se va termina curând și se va trece la faza de producție efectivă, cu toate problemele și răspunderile ce decurg de aici; dar succesul activității de forare și exploatare a apei geotermale este legat și de felul în care beneficiarii înțeleg să fotoscaască această energie. Consider că ar fi bine să se întreprindă ceva mai mult pentru impulsivizarea acestei activități care fusese într-un fel sau altul cam neglițată. Cu alte cuvinte, sînt unii dintre acei susținători ai ideilor și acțiunilor merite a evidenția importanța apei geotermale în balanța energetică a țării, aspect încă prea puțin analizat în paginile publicațiilor noastre (Eugen Constantinescu, strada Mihai Viteazu nr. 2, Dumbrăveni, Sibiu).

● **Primim, din partea Consiliului popular al municipiului Focșani:**

„In legătură cu scrisoarea adresată de către Anisoara Pelin din Focșani, prin care aceasta solicita sprijin în rezolvarea situației sale locale, vă comunicăm: urmare cererii sale, D.J.P.Tc. — Vrancea i-a repartizat un apartament cu două camere în Focșani, strada Tănăsescu, blocul 15, apartamentul 7”.

● „Am fost delegat din partea C.A.P. Uriu, județul Bistrița-Năsăud, cu delegație de la Baza de aprovizionare pentru agricultură Bistrița, la Baza de aprovizionare pentru agricultură Ștefănești-București, pentru a procura una remorcă-auto, pentru care am depus formele de plată legale. Baza Ștefănești mi-a dat o dispoziție de livrare către Uzina „Autobuzul” București, aici mi s-au preluat actele urmînd a se expedia la C.A.P. Uriu una remorcă auto; asta s-a întîmplat în perioada 10-15 octombrie 1985. Deși avem mare nevoie de această remorcă, deși un autocamion al nostru nu poate circula fără ea, conform normelor în vigoare, nici pînă la data la care vă scriu — 15.12.85, N.R. — remorca plătită nu ne-a parvenit” (Ion Petrican, satul Ilizna, comuna Uriu, jud. Bistrița Năsăud).

● „De prin luna septembrie a anului care s-a scurs, pe strada Apusului, în dreptul imobilelor cu nr. 84-86, s-a spart o conductă de apă iar aceasta curge în neșire, pierzîndu-se sute de metri cubi de apă în 24 ore; odată cu venirea sezonului rece, abia mai putem circula din pricina nămolului sau gheții. Am telefonat la I.C.A.B. — secția Grozăvești, am fost luați în evidență, dar atît: nu s-a luat nici o măsură (Ion Manole, strada Apusului 80, Sectorul 6 — București).

● **Cooperativa „TELEPRECI-ZIA” Ploiești:**

„In urma controlului efectuat de către o echipă a I.R.E. Ploiești și a Inspectoratului de Stat pentru controlul prețurilor Prahova, la unitățile nr. 68-FOTO și 30-ELECTROCASNICE din cadrul cooperativei noastre, referitor la deficiențele semnalate în revistă (articolul „Propunerile — obligații imediate” din nr. 43/1985) — vă comunicăm următoarele: instalațiile electrice ale unităților s-au revizuit; s-au instruit lucrătorii asupra modului de aplicare a tarifelor; s-au sancționat cu multare cei doi sefi ai unităților și adjuncții acestora; abaterile constatate au fost discutate și prelucrate cu colectivele ambelor unități, precum și cu ceilalți membri din unitățile similare pentru înlătu-

rarea în viitor a deficiențelor în aplicarea tarifelor”.

● **Sergiu Volosciuc din Baia Mare** (strada Dr. V. Babeș 31/5), revine nu demult cu o scrisoare în care reia problema vinzării condiționate ce se mai practică încă la unele magazine alimentare sau unități aprozăr ale municipiului. Astfel — ne scrie cititorul nostru — la o unitate aprozăr din piață, al cărei responsabil este „tov. Predescu”, vinzarea verzei a fost condiționată de vinzarea și a unor... garoafe (?!), iar la magazinul „FLORA”, spiritul medicinal s-a vîndut numai împreună cu niște conserve de pește al căror termen de garanție era demult depășit. Deși S.V. a sesizat prin reclamație scrisă Direcția comercială Baia Mare, deși a primit un răspuns prompt în sensul că această problemă se va discuta într-o ședință cu gestionarii, peste citeva zile, la același magazin „FLORA” — cit și în alte părți —, acest sistem de vinzare, interzis de legile noastre, a continuat.

● **De la Consiliul popular al județului Cluj:**

„La scrisoarea Luminiței-Mihaela Rus din Cimpia Turzii, strada N. Bălcescu nr. 4, vă comunicăm următoarele: solicitînd să fie încadrată în muncă la Combinatul metalurgic din localitate și fiind absolventă a Liceului metalurgic de aici, ea a fost încadrată, conform dorinței sale, la Combinatul metalurgic Cimpia Turzii, începînd cu data de 2 decembrie 1985, pe baza repartiției primite din partea liceului”.

● „Continui de mulți ani să peregrinez muntii noștri minat de dorința de a smulge sălbăticiilor și a reda turismului, așa precum pot, zone tulburător de frumoase ale Carpaților; în drumurile mele prin cele 28 județe montane, am întîlnit — referindu-mă la cele peste 1000 trasee marcate — situații care prin ele însele trag un semn de alarmă. Mă voi referi la două dintre ele: cele din zona Băilor Herculane — stațiune climaterică de talie internațională — sau traseele din Făgăraș, unele dintre cele mai dure din punct de vedere turistic. În ambele cazuri, indicatoarele văzute de mine în anul care s-a scurs arată jalnic; la fel, citeva refugii — dovadă că mai există unii așa zîși „turisti” care uită că astfel de adăposturi înseamnă viață pentru alții aflați în situație limită! De pildă, cel din zona Berevoiescu, altul în Căldarea Moldoveanuului, apoi la Călfun sau, în fine, la Chică Fedulesului; parcă au trecut pe aici vandali, unele obiective erau incendiate, altele devastate. Cred că trebuie să se acționeze cu mai multă perseverență și eficiență pe linia educației turistice, a educației „omului de munte!” (Grigore Petre, București)

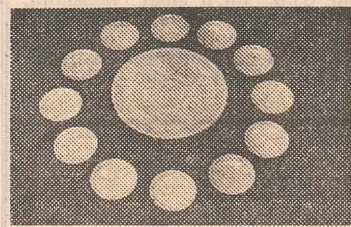
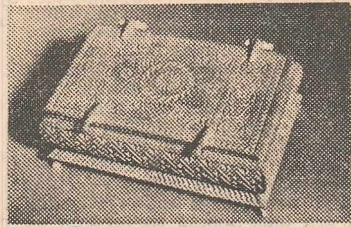
● **Consiliul popular al județului Galați:**

„Referitor la scrisoarea adresată de către Ilie Nistor din comuna Cosmești, județul Galați: cererea de pensie a acestuia a fost soluționată de către Comisia județeană de pensii în ședința din 25 noiembrie 1985, prin decizia nr. 65476/25.11.85; întîrzieră plății acestei pensii s-a datorat faptului că unitatea, respectiv S.I.L. Cosmești, nu a confirmat la timp primirea deciziei de pensie și data desfacerii contractului de muncă.

● „Părinții mei locuiesc în Crivina, sat ce aparține de comuna Burița Mare, județul Mehedinți, iar eu m-am stabilit în Reșița de mai multă vreme. Din păcate, legătura cu părinții nu o pot ține prin poștă, așa cum ar fi normal, deoarece activitatea Oficiului poștal Crivina lasă mult de dorit: coletele poștale, și uneori chiar scrisorile pe care părinții mei le depun, sînt ulterior restituite, deoarece nu le duce nimeni la oficiul din Burița Mare pentru a fi transportate mai departe — ori, invers, cele expediate de mine nu sînt ridicate de acolo, fiindu-mi returnate. Cred că este de datoria serviciilor P.T.T. — Mehedinți să nu mai permită apariția unor astfel de cazuri neplăcute în zona pe care o dirijează. (Ion Cocoroiu, Aleea Trandafirilor, blocul 4, scara A, apartament 1 — Reșița).

● Imaginile pe care le reproducem reprezintă citeva dintre operele artistului artizan pensionar Ioan Dulgheru din Sighișoara, strada St. O. Iosif nr. 41. Om cu o biografie de excepție —

a fost, printre altele, student în matematică și drept, posesor de brevet de pilot de planor categoria A și B, șofer profesionist între 42 și 52 ani!, contabil, etc. — abia la cîțiva ani după ieșirea la pensie, deci prin iunie 1976, a făcut primii pași în munca de creație artizanală, avînd la această oră citeva expoziții personale și fiind cunoscut de un mare număr de amatori de artă din țară și de peste hotare. „Cînd voi mai îmbătrîni și voi

deveni neputincios în muncă, voi dona toate lucrările mele de acasă Muzeului Județean Suceava” — ne scrie dinsul, cu modestie și tact.

Pînă atunc mai e însă, lucrările sale îl dovedesc a fi foarte tînăr și îi urăm La mulți ani!, invitîndu-i pe cititorii noștri, atunci cînd au drum prin Suceava, să nu-i ocolească „muzeul” de acasă, pus oricînd la dispoziția amatorilor de frumos. Îi asigurăm că vor avea ce vedea!

● **Consiliul popular al municipiului Buzău:**

„Cu privire la scrisoarea adresată de Chira Popescu din municipiul nostru, prin care aceasta solicita sprijin pentru a fi încadrată în muncă, vă comunicăm: din verificările efectuate s-a constatat că sesizarea corespunde realității, motiv pentru care sus-numita a fost încadrată la Întreprinderea Metalurgică Buzău”.

● „La parterul blocului în care locuim se află o unitate foto pentru servirea populației; aici s-a montat un ventilator pentru evacuarea aerului viciat din laborator. Locatarii din vecinătatea locului de montare a ventilatorului — etajele I și II, mai ales, — nu pot deschide ferestrele pentru a aerisi și nici nu se pot odihni datorită zgomotului puternic produs de instalația respectivă. Am intervenit, prin adresa nr. 161/10.10.85, la unitatea Fotografică din strada Colței nr. 9, Sectorul 3 — unitate ce are în subordine pe cea de la parterul blocului nostru: nu am primit nici un răspuns, ventilatorul deranjîndu-ne în continuare (Florin Arîton, președintele Asociației de locatari bloc 17, bulevardul Păcii nr. 5, Sectorul 6, București).

● „Mă numesc Florin Pirvu din Brăila, strada Școalei 88: din anul 1975, cu data de 24.10, am depus o cerere de instalare a unui post telefonic pentru mama mea, Vilica Pirvu: mama mea suferă de mult timp de astm bronșic infecto-alergic cu numeroase complicații. Desele intervenții și tratamentul continuu stau mîrturie. Crizele intervin mai ales noaptea, cînd este necesară asistența medicală la domiciliu. Tata lucrează în schimburi de noapte, iar eu sînt student la Facultatea de electronică, anul V, București; starea disperată în care se află mama,

de multe ori rămăsă singură, mă face să scriu aceste rînduri, poate că se va rezolva ceva, măcar acum. Mai menționez că singurul telefon public pe care l-am putea folosi, se află la circa 500 metri și este de cele mai multe ori defect; îi rugăm, încă o dată, pe cei în drept să ne ajute în acest caz”.

● **Consiliul popular al municipiului Lugoj:**

„Privind scrisoarea adresată de către Vasile Ionescu din Lugoj, strada I. Huniade nr. 8, prin care acesta solicită a i se aproba racordarea apartamentului la conducta de gaz metan, vă informăm: intrucît V.I. a prezentat toate documentele solicitate, în sensul de a face dovada că nu a posedat niciodată butelie de aragaz cumpărată din fondul de stat, i s-a aprobat racordarea la rețeaua de gaz metan, urmînd să fie executată”.

● „Mă numesc Gh. Nichifor, domiciliiez în satul Vadu-Săpat, comuna Fintinele, județul Prahova, și mă adresez în numele unui GRUP de oameni ai muncii în următoarea problemă de interes comun: lucrînd la C.P. Teleaen, Ploiești, naveta la serviciu o facem cu trenul de la Ploiești la Mizil, iar distanța de la Mizil la Vadu-Săpat (7 kilometri) o facem cu autobuzul la schimbul I și III, și cu bicicleta la schimbul II, deoarece autobuzul pentru schimbul II pleacă la ora 0,30 din autogara Mizil iar trenul sosește în Mizil la ora 0,48, deci cu 18 minute după plecarea autobuzului. Majoritatea dintre noi avînd abonamente I.T.A., dorim să fim ajutați în sensul ca autobuzul să aștepte și trenul în cauză, deoarece acum, în iarnă, cu bicicleta este foarte greu — și apoi, credem, cele 18 minute nu reprezintă prea mult pentru un mijloc de transport precum un autobuz încălzit. Mulțumim anticipat celor în drept pentru o rezolvare favorabilă rugămîntii noastre!”

● **Consiliul popular județean Hunedoara — D.F.M.O.S.:**

„Urmare scrisorii semnate de către Cristodina Sirop din Lupeni, strada Spiru Haret, blocul 5, apartamentul 56 — care solicită sprijin pentru încadrarea în muncă — vă comunicăm că la data de 28 noiembrie 1985 numita a fost încadrată la Întreprinderea minieră Lupeni, avînd o retribuție tarifară lunară de 2 033 lei”.

● Referitor la scrisorile cetățenilor Marin Bădiță și George Nistor Radu din București, **Consiliul popular al Sectorului 2** ne trimite un răspuns care poate interesa mai mulți posesori de autoturisme: Conform deciziei 1 070/1982, toate locurile de parcare organizate de A.D.P. se avizează de C.P.M.B. și I.M.M.B. și se închiriază posesorilor de autoturisme cu avizul asociațiilor de locatari. În anul 1983, Asociația de locatari a blocului 5 din bd. Lacul Tei nr. 121 a depus o schiță cu 54 de locuri de parcare ce au fost marcate și numerotate, montîndu-se și tăblița indicatoare „Parcare cu plată-rezervată blocului 5”. Din documentația existentă rezultă că petiționarilor li s-au repartizat locurile pentru care au achitat taxa de parcare pînă la data de 31.12.1984. Neachitarea taxei de parcare în continuare, pînă la sfîrșitul trimestrului I al anului în curs, de 300 lei, constituie contravenție și se sancționează cu amendă, conform Hotărîrii 14/1980, iar locurile de parcare rămase disponibile se distribuie altor solicitanți.

● În aceste zile de început de an, la Fabrica de amoniac din cadrul Combinatului chimic Turnu Măgurele a fost pusă în funcțiune o instalație de recuperare și utilizare a resurselor energetice secundare. Realizată cu forțe proprii în atelierele secției mecano-energetice, noua instalație se adaugă altora de același fel concepute aici în ultimii doi ani. Cu ajutorul acestora, valorificînd resursele energetice secundare rezultate din procesele tehnologice, combinatul asigură agentul termic

necesar încălzirii unui însemnat număr de locuințe și unități social-culturale din municipiu, obținînd totodată o importantă economie de combustibil convențional. (Ing. Ioan Stănciugel, București, Calea Moșilor nr. 221).

● **Primim de la Întreprinderea de produse electrotehnice Bistrița, Fabrica „Acumulatorul”, un răspuns prompt la scrisoarea tovarășului Ștefan Ciuraru din Constanța:** „Reclamația petiționarului a fost rezolvată cu actul nr. 114/31 10 1985 de către Cooperativa „Prestarea” din Constanța, în sensul că acumulatorul defect a fost înlocuit cu unul bun, corespunzător din punct de vedere calitativ. Menționăm că întreprinderea face eforturi susținute pentru ridicarea calității produselor și pentru soluționarea în timp cit mai scurt a sesizărilor și reclamațiilor primite de la beneficiari. În această privință, am încheiat deja contracte de asistență privind acumulatorile căzute în termen de garanție și ne străduim să livrăm la fondul pieții numai acumulatori de bună calitate”.

Pagină realizată de HORIA PATRAȘCU

Poșta redacției

● **Bătrînu Andronic** — comuna Chiajna, sector agricol Ilfov: În conformitate cu prevederile Statutului C.A.P., pot beneficia de lot în folosință membrii C.A.P. care au efectuat numărul minim de norme hotărît de adunarea generală. Pensionarii C.A.P. și alte categorii stabilite, de asemenea, de adunarea generală. ● **Mureșan Maria** — comuna Tăuții Măgheraș, jud. Maramureș: Potrivit art. 39, al. 2, din Legea nr. 3/1977, copiii au dreptul la pensie de urmaș dacă susținătorul era pensionar sau era în activitate, îndeplinind condițiile cerute de lege pentru obținerea unei pensii. ● **Dincă Gheorghe** — Oltenița: Pentru diagnosticarea bolii de care suferă fiul dv. este necesar să vă adresați unui specialist pediatru sau urolog. Orice tratament empiric sau general nu este indicat, deoarece această boală poate fi determinată de mai multe cauze ce se sancționează terapeutic diferit. ● **Stăndina Maria** — Sibiu: Nu mai este cazul să vă adresați Procuraturii generale a R.S.R. cu cerere pentru promovarea unui recurs extraordinar, deoarece s-a admis, prin decizia civilă nr. 825, dată de Tribunalul județean Sibiu, ca imobilul dobîndit de soțul defunct să fie inclus la masa succesorală. ● **Vătafu Florica** — București: Punctul 13. lit. c din Normele aprobate prin Hotărîrea C.P.C.P. nr. 30/1983 prevede că persoanele care lipsesc temporar din imobil una sau mai multe luni calendaristice și care, potrivit legii, își păstrează dreptul de folosință asupra suprafeței locative pe care o dețin pot fi scutite în lunile respective numai de plata cheltuielilor aferente consumului de apă, taxe de canalizare, ridicării gunoaielor menajere, vidanjării, consumului de energie electrică pentru iluminatul părților comune, pentru funcționarea hidroforului și crematorului, pentru ascensor, combustibilului necesar preparării apei calde și consumului de gaze repartizat după numărul de persoane. Dacă absența din imobil este efectivă pe întreaga lună calendaristică, trebuie să depuneți cerere scrisă comitetului asociației de locatari. ● **Cosuleanu Gheorghe** — Brașov: Puteți contesta în termen de 5 zile de la comunicare hotărîrea nr. 721/1985 privind încredințarea minorei Cosuleanu Claudia Vica la Judecătoria Brașov, iar instanța de judecată va decide.

REGHINA VARVICI

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11 — 14.

Măsurile stabilite de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. pentru înflorirea în nouă și dinamică tinerete a țării — „pentru ea, așa cum se spune în povești, să avem permanent un popor tânăr, un popor cu tinerețe fără bătrânețe!”, după cum arăta cîrmaciul destinului național în preajma Anului Nou, în fața miilor de copii și tineri ai României veniți să aducă omagiul dragostei și recunoștinței unei întregi generații — au trezit, cum era și firesc, un ecou cu totul aparte printre cei care, prin profesie și răspunderi, sînt legați direct de aceste probleme, de gingașul și alit de pretențiosul tărîm al copilăriei, în primul rînd, deci de viitorul națiunii noastre în starea lui cea mai pură. Truda acestor oameni trebuie să se desfășoare azi, mai mult ca oricînd, sub semnul noului, noul însemnînd și aici, ca în toate planurile devenirii noastre, o racordare la exigențe de vîrf, întemeiate pe cele mai redutabile cuceriri ale științei.

Cel cu care discutăm pe această temă este dr. Dragoș Serafim, de la Spitalul județean din Rm. Vilcea. Dr. Dragoș Serafim este medic primar pediatru, deci un om implicat în ardentă temă de care ne ocupăm prin însăși profesia lui. Prin profesie, prin nemijlocitele ei răspunderi și, nu în ultimul rînd, printr-un demers — mai exact, printr-un șir de demersuri — ce scapă din granițele obligațiilor lui curente, înscrinduse de-a dreptul în beneficiul ideii de pasiune. De pasiune trăită la cea mai înaltă temperatură. Ca scriitor, autor de proze poetice risipite prin revistele anilor, dar atent urmărite de un public ales și fidel, Dragoș Serafim își ia adesea eroii și subiectele din lumea copiilor și din cea a adolescenților. Ca publicist, la fel. (Gazeta vilceană „Orizont” i-a găzduit, anul trecut, un amplu serial de articole pe teme puse în circulație de Anul Internațional al Tineretului). Dr. Dragoș Serafim e, în sfîrșit, un harnic slujitor (și, după cum vom vedea, și un creator) în domeniul demografiei, avînd ca țintă a cercetărilor lui copilul și viața acestuia.

Ce au propus — și ce au adus — cercetările interlocutorului nostru? Și în ce măsură — sub incidenta generoaselor măsuri ale partidului — își reliefează aceste cercetări o valoare demnă să le impună unui mai larg efort de cunoaștere și de aplicare?

De mai mulți ani, cu o constantă pe care doar pasiunea o poate da, dublată de un aprig travaliu științific și practic, dr. Dragoș Serafim se ocupă de problemele mortalității infantile, primate și cu ochii medicului, și cu cei ai unui profesionist al observației sociale. „Cauzele medicale și sociale ale mortalității infantile” a fost titlul tezei sale

de doctorat, elaborată în 1974; teză girată de autoritatea unui savant de talia profesorului Alfred Ruscescu și pusă în operă într-o bază clinică temeinică și modernă, cea a Institutului pentru ocrotirea mamei și copilului. Noutatea propusă de medicul-cercetător, revelată ca atare de profesorul Ruscescu și devenită apoi bun național, fiind adoptată de manualul de pediatrie al prof. dr. Mircea Geormăneanu, a constat într-o viziune sistemică a așa-numiților factori de risc ai mortalității infantile, întregită cu o originală metodă, metoda scorului, de selectare a copiilor expuși unor riscuri mai multe și mai acute. Nu vom intra în detaliile „viziunii sistemice” sau „integraliste” (vizind integrarea biosistemului mamă-copil în alte biosteme, progresiv lărgite, ca familia, populația, mediul natural ambianță, psihică și socială etc.), propusă de dr. Dragoș Serafim; vom spune doar că, în lumina acestei concepții, mortalitatea infantilă se înfățișează ca un fenomen cu multi-

Firese, aceste cifre au reverberat, atrăgînd atenția Organizației Mondiale a Sănătății și a altor factori interesați. Sub egida acestor factori (O.M.S.-ul, Fondul Națiunilor Unite pentru activități în materie de populație, Centrul demografic O.N.U.-România, Comisia națională de demografie, Ministerul Sănătății, Direcția sanitară Vilcea) s-a desfășurat la Călimănești, în septembrie 1983, Seminarul internațional „Metode de control al mortalității infantile bazate pe factorii de risc”, cu participarea unor specialiști din țara noastră, ca și din Bulgaria, Grecia, Ungaria, Italia, Polonia, Portugalia, R.D.G., Cehoslovacia, Jugoslavia, Franța. (Notabile, în această participare, numele prof. dr. Olimpia Solomonescu, prof. dr. Dan Enăchescu, decanul Facultății de pediatrie din București și directorul seminarului, prof. dr. Răzvan Prișcu, al lui Rafael Sadas, directorul F.N.U.A.P., al reprezentantului O.M.S., Edouard Lindsay, al consilierului francez Moni-

de cultură medico-sanitară la nivelul familiei, cu toate consecințele ce decurg de aici pentru viața copilului); au însemnat noi mijloace de ocrotire a sănătății (noul spital județean, echipat la cota de exigență a epocii, în care lucrează dr. Serafim, fiind și el doar un exemplu, și, nu în ultimul rînd, de ocrotire a mamei și a copilului printr-un sistem de măsuri ce și-au adus și își aduc din plin dobanda. Aceste arme, nu mai e nevoie s-o spunem, bat cu aceeași intensitate pe întreg spațiul țării, dirijate printr-o unică strategie a dezvoltării. Dar existența, în Vilcea, a unor particularități de programe în domeniul de care ne ocupăm a dus la acele succese cu valoare de referință deșteinate de cifrele de mai sus.

Succesele cucerite prin trudă, prin intensă și dăruită trudă. Căci cuantificarea „factorilor de risc” nu înseamnă automat și eliminarea acestora, așa cum datele copilului nou născut, incredințate memoriei electronice, nu se transformă, „deus ex machi-

purtată cu tov. Gheorghe Stoica, vicepreședinte al Consiliului popular județean și președintele Comisiei de demografie a Vilcii, ne-a revelat acest amplu efort printr-o întregă suită de mărturii, multe din ele emoționante. Nu numai în Rîmnic, dar și în comune ca Frîncești și Costești, în care datorită unor medici-cercetători ca M. Mazilu și T. Ceapă s-au experimentat la înaltă ținută științifică programe-pilot ale anului '79, și nu numai aici, ci și în alte așezări ale Vilcii, și factorii medico-sanitari, și consiliile populare, și organizațiile Democrației și Unității Socialiste au explorat și au fructificat posibilități dintre cele mai eficace și mai dinamice, ducînd la scoaterea copilului de sub spectrul „riscului” — chiar și a copilului din cel mai îndepărtat cătun de munte — și la aducerea lui la unisonul național al dezvoltării unui corp sănătos și al unei minți sănătoase. Păcat că spațiul tipografic nu ne îngăduie parcurgerea acestui vast și complex itinerar de sfîrșiri și de căutări pentru salvarea unor amenințate vieți fragile, ca element de apăsătoare pondere în procesul ocrotitor de tinerete a națiunii! Tov. Gheorghe Stoica îi invită pe cei cu interes față de fenomen în Vilcea, ca să ia pe viu și temperatura, și datele practice ale acestui itinerar).

La ceasul de față, metoda își clarifică sensurile și își desăvîrșește eficiența. Noilor născuți sub semnul „riscului”, constituiți în ceea ce se cheamă o „generație de fond”, li se urmărește atent evoluția sub multiple aspecte, culegîndu-se date ce intră în studierea celui de „al doilea indicator” al mortalității, cel al vârstei cuprinse între 1 și 4 ani. Aceste date — ca și cele de pînă acum, încercînd „primul indicator” al vârstei, avînd ca scadentă 1 an — vor fi puse la dispoziția Ministerului Sănătății, care va trage concluziile de rigoare, oferindu-le direcțiilor sanitare ale județelor. Direcții care au luat de fapt act, printr-o „carte albastră” (o carte cu frumoase coperti albastre și mai ales cu un sugestiv conținut, incluzînd dezbaterile Seminarului internațional de la Călimănești), de „experiența Vilcea” și de promisiunile care se degajă din ea. O experiență care, după știința doctorului Dragoș Serafim, se și aplică în județe ca Mehedinți și Bihor și în localități ca Sighetul Marmăției, cu rezultate ce intră în competiție cu cele ale locului de origine.

O experiență care, credem noi, își așteaptă încă un studiu aprofundat și o extindere pe măsură, ca una care — în contextul noilor și marilor măsuri pentru ocrotirea vârstei tinere a națiunii noastre — are de spus un cuvînt prețios.

ILIE PURCARU ■

Pentru sănătatea copiilor noștri

ple conexiuni, fiecare din ele și toate laolaltă cerînd intervenția unor factori atent definiți, puși la lucru în cadrul unor programe bazate pe „cuantificarea riscului”. Vom mai spune că în 1979, pornind de la teza dr. Dragoș Serafim, Institutul de ocrotire a mamei și copilului, în colaborare cu alte organe interesate, a elaborat asemenea programe-pilot pentru județele Vilcea, Gorj și Olt, după care un simpozion al specialiștilor în domeniu (ținut la Vilcea) a validat metoda, îmbogățind-o cu datele vieții. În Vilcea, începînd cu anul 1980, toate datele noilor născuți au fost înregistrate pe calculatorul electronic (pus la dispoziție de Uzina chimică Govora), trîgîndu-se concluziile care se impuneau asupra „factorilor de risc” și a anihilării acestora.

Aceste lucruri s-au întîmplat într-o Vilce care, în 1968, deținea încă un trist record: cel mai mare procent al mortalității infantile pe țară. Aceeași Vilce, în 1980, se prezenta, alături de Sibiu, cu cel mai coborît indicator național în materie. ritmul lui mediu anual de scădere cifrîndu-se în acest județ, în ultimul deceniu, la 6 la sută, cu virtualități (devenite tot mai evidente fapte vii) de a se intensifica de la an la an. E, spun statisticile, ritmul cel mai rapid înregistrat la noi în acest domeniu. Și, pare-se, nu doar la noi.

que Kaminsky ș.a.). Referatul central al seminarului, „Strategia regională de diminuare a mortalității infantile fondată pe cuantificarea riscului”, a fost susținut de Dr. Dragoș Serafim, iar dezbaterile au notificat unanim existența, în România, a unei astfel de „strategii”, aptă să regleze eficient tirul împotriva unui dușman ce dă de furcă în destule colțuri ale planetei.

Desigur, ne atrage atenția interlocutorul, nu „viziunea sistemică” asupra „factorilor de risc” și nici „metoda scorului”, derivată din ea, au fost factotumul bătăliei purtate aici cu acest dușman, ele nefiînd, după cum spuneam, decît niște instrumente de reglare a tirului, sporind eficacitatea armelor la care sînt anexate. Aceste arme au însemnat, în Vilcea ultimilor ani, o nouă calitate a vieții, efect al dezvoltării economico-sociale accelerate, o calitate grație căreia, pentru prima oară, „factorii riscului”, ai oricărui „riscuri”, au căzut mult sub orizontul primejdiilor alarmante atît pentru copii cit și pentru toate vîrstele. Ele au însemnat venituri mai mari pentru cei ce muncește, deci trai mai bun; au însemnat un standard tot mai înalt de civilizație, o „ambianță socială” modernă (cele peste 25 000 de noi apartamente puse la dispoziția populației în ultimele două decenii nefiînd decît un exemplu); au însemnat un grad sporit de cultură (implicît

na”, în impulsuri de viață, ci doar în descoperirea clapelor pe care trebuie apăsate pentru ca aceste impulsuri să-și aibă cuvenitele rezonanțe. Astfel spus, depistarea copiilor care „colectează” cele mai mari și mai multe „riscuri” și evidențierea acestor „riscuri” în plan exact, cu felurile lor prevalențe, intensități și conexiuni, a fost doar un pas dintr-o veritabilă cursă împotriva mortalității, cursă care a angajat deopotrivă și medicul, dar și „factorii sociali” amintii mai sus. Este vorba de consiliile populare, de consiliile F.D.U.S., de Comisia județeană de demografie (al cărei secretar este doctorul nostru), de Casa copilului, de organisme cu atribuții educative, factori chemați la acțiuni conjugate pentru fortificarea și întregirea pe varii planuri a efortului medical. Astfel că, lingă atenția specială a medicului, lingă medicamentarea specială, lingă hrana specială, lingă îngrijirea specială (nici una din acestea ușor de înfăptuit, în circumstanțele în care copiii în cauză sînt risipiți în tot județul și în care, ca să dăm doar un exemplu, baia zilnică a multora dintre ei nu mai este lăsată în seama mamei ci e preluată de sora de ocrotire), s-a vădit cu temeinicie efortul unui întreg „colectiv social” în protejarea și în asigurarea unor familii cu condiții care să scadă „riscul” pînă la anularea lui.

(O discuție adiacentă la temă,

Și iată-mă intrată din plin în documentarea reportajului meu. Noaptea a fost destul de liniștită pentru cei 6 medici ai Spitalului județean Călnărași. Din punctul de vedere al lor, al medicilor; în ce ne privește, plină de emoții și descifrări de sensuri adînci privitoare la sănătate.

Cineva bate la ușă. Își face apariția un băiețel de vreo 10-12 ani, însoțit de tatăl său.

pină nu vă mai zic o dată sără bună și gardă ușoară” zice pe un ton hîtru. După care, ceva mai puțin sigur pe el, îl întrebă, precum o făcea de mai multe ori pe zi: nu-i așa că peste o săptămînă voi pleca pe picioarele mele? Odată asigurată că așa va fi, fără a mai aștepta indemnuri anume ne povestește pătaniile lui. Cu vreo 3-4 ani în urmă fusese operat, prima oară. Recidivînd

pentru o ocluzie intestinală, două internări pentru ortopedie cu fractură de humerus, două operații de colici renale, una de colici biliare, plus alte 6 consultații care n-au necesitat intervenție chirurgicală.

După miezul nopții devenim „coechipieri” ai dr. Emil Gorunescu, șeful secției de anestezie și terapie intensivă. A fost, firese, și el în echipa celor ce efectuaseră operațiile de

i-am însoțit într-o noapte pe baricada luptei pentru viață. Dr. Mihai Pahomeanu: „De multe ori bolnavii nu realizează riscul vital al unei intervenții nefăcute la timp, tocmai pentru că se tem de durerea fizică. Cu puțină răbdare, puțin mai multă muncă pentru manevrele chirurgicale, încrederea pacienților este ușor cîștigată. Dacă reușești să-ți confunzi bolnavul cu o rudă apropiată reușești, cu atît mai mult acest lucru. Oricum, noi nu facem colecții de cazuri, nu așteptăm aplauze. Spre deosebire de fotbalisti, la noi nu se trag urale pe margine. Să știți însă, satisfacția în meseria noastră este mare. Să te întîlnești peste ani cu un fost pacient al tău, să reinnozi cu el amintirea aceluia gest al tău, care pentru el a însemnat viață, ce-ți poți dori mai mult?” Dr. Emil Gorunescu (care este și directorul spitalului și director adjunct al Direcției sanitare județene Călnărași): „Cîtă vreme vor fi bolnavi pe pămînt, sănătatea lor va rămîne pentru noi o permanentă bătălie de performanță. Pentru că performanța cea mai mare, din punctul nostru de vedere, este cîștigarea unei vieți. După cum, tot ce s-a făcut și se face pentru om, pentru sănătatea lui, este o performanță. În primul trimestru al acestui an, de pildă, se va da în folosință și noua aripă a spitalului nostru, cu încă 470 de paturi, după cum, se va da în folosință blocul maternoinfantil realizat după cele mai moderne cerințe. Plastic vorbind, așa putea spune că și noi „construim” alături de marii meșteri ai acestei minunate epoci — sănătatea oamenilor!”

GEORGETA ȘTEFANESCU ■

O noapte de gardă

„Să mă tertați că vin așa tirziu dar am fost la țară și știind că oricum vă găsesc în această seară...” — încearcă o scuză puștiul, privindu-l pe doctor, căruia i se adresase cu uriașă căldură. Avea și de ce! Băiatul, Vasile Iulian, fusese adus cu două săptămîni în urmă cu o peritonită „urită de tot”. De gardă în acea noapte era tot dr. Pahomeanu. Situația era dramatică, tatăl disperat vedea cum i se prăpădește în brațe fiul. Acum Vasilică e în afară de orice primejdie. Mai mult decît atît! Cu ajutorul colegilor, al tovarășilor profesori a reușit să-și dea și tezele și să intre în vacanță fără povara unor restanțe. Își permise și el o escapadă la bunică, motiv pentru care venise așa tirziu. Era aproape mindru, cînd a plecat, că operația îi merge bine, că a fost un băiețel cuminte care l-a ascultat, intru totul, pe nenea doctorul...

Precum un om de-al casei, își face apariția nea Vintilă Tudor, ceapst din Gîldău. „Ce să fac, doctore, nu pot să dorm

boala, a trebuit să mai suporte alte două operații — acum aflîndu-se la a treia. „Cum vă ziceam, peste o săptămînă, gata, plec. Că te tot spun și la ceilalți bolnavi care, cu spaima de cutîț în suflet, se topește pe picioare. Mai oameni buni, uitați-vă la mine că trăiesc și-mi merge bine, și le povestesc de-a fir a păr toate cele prin cite am trecut. Că pe mine cînd m-au operat prima oară, nevasta îmi cumpărase toate cele pentru îngropăciune. Ei, și ce credeți că am făcut cu ele? Aflați că m-am tot dus întîlit cu ele la crișmă, pînă le-am spart. Nu ca să beau mă duceam, că nu prea mai merge, ci așa, să-i rid morții în nas. Că dacă nu era dl. doctor, ehei, eram de mult uclelușe...”

Gata cu poveștile noastre. Sosise cu salvarea un pacient cu apendicită acută. Medicul îl ia în primire, asigurînd rudele celui suferînd că totul va fi bine. Aveam să aflăm la plecare că în această noapte „liniștită” doctorul Pahomeanu a mai avut încă o intervenție

ocluzie intestinală și apendicită acută, după cum, cu cei de la ginecologie mai rezolvaseră două cazuri. E solicitat la o altă urgență, la ginecologie, o femeie sosită cu salvarea de la Lehliu...

...Alexandrina Ciurea din comuna Radu Vodă se pomenise, pe nepută masă, cu dureri insuportabile. Cînd a fost luată cu salvarea, fără a ști ce o aștepta, nu-și plîngea viața ei de femeie de 30 de ani, ci pe cea a copiilor ei, 4 la număr, micuți care cum s-ar fi descurcat fără mamă. De la Lehliu, unde a ajuns inițial, sesizîndu-se gravitatea cazului, a fost trimisă imediat la spitalul județean. Pe lingă anemia mare a tinerei femei în urma unei hemoragii intense, aci i s-a mai depistat și un icter. Intervenția pentru salvarea sa a început imediat. După ore de muncă, echipa de medici a reușit să o scoată de sub starea de șoc. O mamă care în curînd se va întoarce la cei 4 copii.

Iată cîteva din gîndurile celor doi medici de gardă pe care

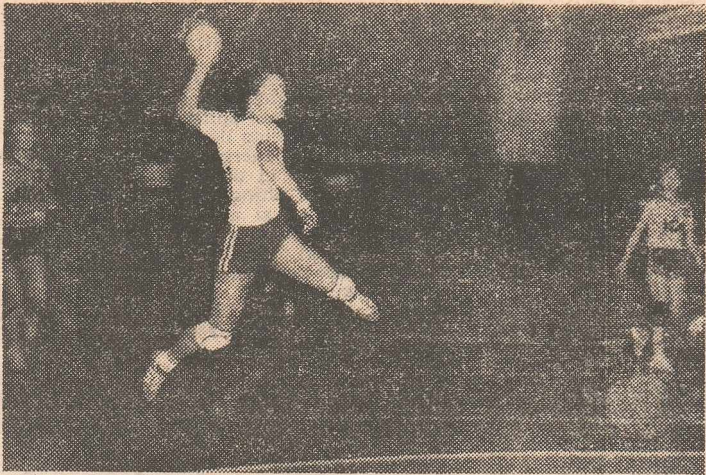
Să nu ne jucăm cu prestigiul handbalului nostru!

**Fetele: victorii pe
toată linia în cupele
europene.**

**Băieții: eșec fără
precedent la turneul din
Spania!**

Toate echipele noastre de handbal feminin angajate în optimile competițiilor europene, Știința Bacău în Cupa campionilor, Terom Iași în Cupa cupeilor și Chimistul Rimnicu Vilcea în Cupa I.H.F., au trecut cu bine examenul primei manșe. Măcar primele două, dar și Chimistul, chiar dacă a câștigat mai greu, și-au asigurat pentru retur diferențe de scor liniștitoare, deși nu în această stare de spirit trebuie pregătit returul, știut fiind că după un meci nu ai totuși calificarea în buzunar.

La Bacău, beneficiind și de eficacitatea de excepție a Elenei Nițoiu, care a marcat 18 goluri (cit întreaga echipă adversă!), Știința n-a lăsat nici o speranță suedezelor de la Polisens Stockholm, detașându-se clar: 34-18. Și mai net, cu 39-17, au câștigat ieșențele în fața vienezelor de la Renault Landhaus, pe care le-au intrcut la toate capitolele, scorul scutindu-ne de alte comentarii. Din câte am înțeles, Rodica Covaliuc, Cornelia Tacu și Angela Anton au fost cele mai bune

Irezistibilă, băcăuana Elena Nițoiu a marcat 18 goluri în poarta lui Polisens Stockholm!

Fotografie de EUGEN BĂTRINA

dintre cele mai bune, alături de coechipierele lor ele oferind numerosului public din Sala sporturilor un spectacol de zile mari. Cu mai multă dificultate, deși până la urmă convingător, și-a croit drum spre izbindă Chimistul. Echipa vest-germană TV Lutzellinden și-a apărut șansa cu tenacitate și, cu toate că Edith Torok a fost „în mină” (13 goluri), vîlcențele nu s-au putut desprinde decît la 6 puncte, scorul final fiind 28-22. Așadar, victorii pe toată linia, pe care la salutăm ca atare, păstrînd însă măsura pentru că, nu spunem nici o noutate, greul abia începe și adversarilor cu adevărat puternici, din elita handbalului continental, abia de-acum înainte le vine rîndul! Oricum, bravo, fetelor, și succes în continuare!

Nu putem încheia aceste cîteva rînduri despre handbal fără a nota, cu mîhnire, că aflată în Spania, la un turneu amical, reprezentativa noastră masculină s-a prezentat sub așteptări, ocupînd ultimul loc după ce a pierdut totul: 24-27

cu Iugoslavia, 18-21 cu Spania, 22-26 cu Franța?! Sigur că întrecerea a fost de pregătire (de unde și „discreția” cu care a fost tratată de ziarul de specialitate!) și că n-are rost, nu-i așa, să ne neliniștim, dar iată că, după eșecul de la Supercupă, un altul, mult mai grav (ne-a bătut Franța și încă fără drept de apel!), vine să ridice noi semne de întrebare. Cum pînă la campionatele mondiale, programate cu începere din 25 martie în Elveția, a mai rămas puțin, e mai mult ca oricînd momentul ca jucătorii și tehnicienii noștri să-și strîngă rîndurile și să muncească mai serios, mai responsabil. Oricît ar ține aceste infringeri de un „camuflaj” tactic, oricîte scheme noi vor fi încercat antrenorii, infringerile tot asta rămîn, adumbrînd un prestigiu, făurit în timp și cu multă sudoare, cu care nu-i e nimănui permis să se joace! Deci, la lucru, numai „blazonul” nefiind suficient pentru obținerea celui de al 5-lea titlu suprem!

După dezamăgirile din 1985, iată că nici 1986 nu începe prea promițător pentru fotbalul nostru! Participînd în Grecia, la Balcaniada, și în Israel, la un turneu amical, juniorii români au dezamăgit, ocupînd locuri modeste: 4 (din 5!) și, respectiv 3. Formația antrenată de Gheorghe Ola și Petre Gavrila, alcătuită — cum au zis dumnealor — în pripă și cuprinzînd un lot eterogen (vezi „Sportul” din 4 ianuarie), a învins un meci (3-1 cu Turcia), a terminat unul la egalitate (0-0 cu Albania) și a pierdut restul (0-3 cu Bulgaria, 0-2 cu Grecia). În Israel, prima reprezentativă, U.E.F.A. '86,

canță?! Unde în altă parte decît în Grecia, în fața unor formații de același calibru și de aceeași vîrstă, adică într-un turneu pufernic și cu tradiție, în care „rangul” se ține prin rezultate, ar fi putut Staicu și Frățila să-și verifice mai bine elevii, pe care îi așteaptă, reamintim, dificila partidă (din deplasare) cu U.R.S.S.?! S-a procedat însă, cum s-a procedat, a jungîndu-se astfel la ex-clicații „diplomatice” (de genul celor invocate de Ola) și, să nu ne fie teamă de cuvînte, la pierderea altor poziții de prestigiu. Și-apoi, pentru că și această întrebare merită pusă, să

Nu era mai normal?

încredințată antrenorilor Gheorghe Staicu și Constantin Frățila, s-a comportat ceva mai bine, dar nu satisfăcător: 3-0 cu Elveția, 1-2 cu Suedia, 2-0 cu Ungaria.

O dată în plus, chiar dacă la nivelul juniorilor, reprezentarea fotbalului românesc pe plan internațional n-a avut de câștigat, din vina celor în cauză firește, dar și din aceea, nu mai mică, a federației. Spargem de-acum toate oalele în capul federației? Nu, dar considerăm că F.R.F. nu s-a orientat atunci cînd a acceptat ca echipa națională, singura cuprinsă într-o competiție oficială cu obiectiv imediat (calificările campionatului european), să ia parte nu la Balcaniada, unde i-ar fi fost locul, ci la o întrecere amicală, de va-

nu fi aflat F.R.F. de Balcaniada, cu toate amînările de dată ale acesteia, decît în ultimul moment? Pentru că, altfel, n-ar fi avut ea obligația să le ofere lui Ola și Gavrila răgazul necesar pentru a alcătui un lot mai puțin pestriț, sau măcar de a-l pregăti cum s-ar fi cuvenit?! Povestea că unul sau doi jucători s-au călit în Grecia, înaintînd frumoase perspective, o cunoaștem, nu e prima și, probabil, nici ultima dată cînd ne e dat să auzim așa ceva. Rezultatele contează și ele au fost slabe, federația nefăcînd cea mai fericită alegere. Pentru că, reversul medaliei, dacă trebuie omogenizat un lot, nu era mai normal, și mai logic, ca asta să se realizeze într-un turneu amical, fără pretenții de palmares?!

În primele 12 locuri ale clasamentului celor mai bune gimnaste din 1985 figurează și 4 românce, Ecaterina Szabo (3), Daniela Silivaș (7), Camelia Voinea (10) și Laura Cutina (12). Bravo lor! În ultimul moment și fără să-l fi aplicat și în faza preliminară, federația a folosit sistemul elvețian (în locul celui turneu) în finala campionatului feminin de șah. S-au cheltuit mai mulți bani (24 de participante față de 16, anul trecut), nici combativitatea n-a crescut, dar lucrurile s-au incurcat atît de rău, din vina arbitrilor, încît Edith Cosma, de pildă, a jucat în primele 9 partide de 6 ori cu piesele negre! 23 din cele 24 de finaliste au acuzat sistemul, dar F.R.S. n-a cedat! Poate dă vreo mutare în plic? Numit la conducerea lotului reprezentativ de box, Eustațiu Mărgărit, pe care îl vor mai ajuta Ion Popa și Calistrat Cutoș, s-a fixat asupra celor 31 „posibili” pentru mondialele din S.U.A. Surprinzător, dintre campionii cu titlu lipsesc Dorin Răcaru și Petrică Stoiu. Cum or fi ieșit ei campioni fără să aibă valoare?! Sînt în curs, din 5 pînă în 20 ianuarie, transferările în fotbal. Nu transpiră

Scurt, foarte scurt... Ștefănescu, antrenor la F.C.M. Brașov! Ion Marin și Augustin la Dinamo Victoria Junioarele noastre, învingătoare la Halle

Ce vor hotări sorții pentru Steaua? ...Scurt, foarte scurt.

mai nimic, dar tot se știe că Dinamo Victoria va recurge, între alții, la Ion Marin și la Augustin. ● Să ne bucurăm: echipa de handbal junioare a României a câștigat importantul turneu de la Halle, la care au mai luat parte reprezentativele R.D.G., Bulgariei, Cehoslovaciei și Poloniei. ● O contribuție teoretică fundamentală la dezvoltarea fotbalului pare să aducă, în ultimul număr al „Săptămînii”, Dan Claudiu Tănăsescu, informîndu-ne că acest joc s-ar disputa pe „triunghiul de țarbă”. ● Li mulțumim frumos. ● Constantin Ardeleanu, antrenorul Sportului studențesc: „În afară de Cristea, pentru care continuăm să tratăm cu F.C.M. Brașov (n.n. care nu se lasă, cerînd pe Serbănică și pe Terheș), nu intenționăm nici o altă achiziție. Vom promova însă, de la tineret, pe Răduțoiu, Cincă și Gheorghe Gigel”. ●

Posibili la Dinamo: Damaschin I și Mihăescu, acesta din urmă de la Flacăra Automecanica Moreni. ● Victor Dinu, fostul secund de la Steaua și Universitatea Craiova, poartă discuții cu Mecanica Orăștie, echipa la care s-a „retras” Dobrua. ● Într-un falnic autointerviú, Mircea M. Ionescu ne aduce la cunoștință că fotbalistii tricolori au o cotă mai ridicată decît Canada, Irak, Coreea de Sud sau Maroc, notînd că echipele Angliei, Italiei, Portugaliei etc. au capotat în fața formației noastre. ● O fi adevărat, dar la ce folosește? ● Auzită lingă Podul Grant, cel nou: Petcu (de la Steaua) la Rapid. ● Puternică și, după părerea noastră, nefondată campanie susține unul dintre cronicarii „Vieții studențești” împotriva antrenorului Florin Halagian și a echipei F.C. Argeș, acuzați, cînd mai fălș, cînd mai, voalat, de toate relele fotbalului nos-

tru! N-o fi, de acord, Halagian usă de biserică, îl mai tradează uneori temperamentul, dar de aici și pînă la a-l împoșca cu fel de învecitate, pocîndu-i chiar numele, e cale lungă și gresită. Dacă e „la Pitești ca la... Pitești”, titlul unui recent articol din amintita revistă (astfel cu o poziție realistă, constructivă în problemele fotbalului și, în general, ale sportului), cum se explică punctele pe care le-au luat în Trivale Steaua (două), Rapid, F.C. Bihor, Corvinul și F.C. Olt? Dar Nica, Moiceanu, Iovănescu, Voicu, Toma și ceilalți jucători argesenți care au stat departe de gazon cu săptămînile și lunile, unii chiar prin ghips, s-au accidentat singuri? Se uită toate astea, ca și faptul că Argeșul are (fără Cristian) 5 fotbalști în loturile naționale, se uită prea repede și e păcat. ● Excelentă analiza făcută în „Sportul” de Constan-

tin Firănescu sub titlul „Un retur dificil pentru giuleșeni”. ● În drum spre Poiana Brașov, Universitatea Craiova s-a reunat zilele trecute, lipsind de la apel Ștefănescu și Cătoi. În privința lui Ștefănescu, nu mai există nici un dubiu. După cum ne-a informat, miercuri, Dumitru Dragomir, președintele lui F.C.M. Brașov, Ștefănescu a fost investit de la 1 ianuarie ca antrenor principal al divizionarei A din Brașov, avîndu-l ca secund pe Dumitru Anescu. Rămîne de văzut dacă el va mai și juca, Universitatea nefiind de acord (pînă acum) să-i ofere dezlegarea. ● Promisiunile hocheiștilor nu prea se adevăresc: 0-8 cu Austria! ● La ora la care revista noastră se îndreaptă spre tipar, sorții urmează să stabilească, la Zürich, pe cine va întîlni Steaua în sferturile de finală ale Cupei campionilor europeni la fotbal. Cum nu vă putem oferi numele adversarilor, vă oferim, stimați cititori, un pronostic: marți la amiază, președintele clubului militar, Nicolae Gavrila, a „optat” pentru I.F.K. Göteborg. Indiferent cu cine va juca, să-urăm Stelei mult succes!

OVIDIU IOANIȚOIA

**U
FATA
IUTE
DE
PICIOR**

Viața unei mari campioane

11 august 1984, ultima zi a celui de-a XXIII-a ediție a Jocurilor olimpice de vară. A doua zi după marea finală!

La ora 18.20 urma o altă finală, cea de 1500 m, la care, e adevărat, nu erau atitea nume sonore, dar oricum era o finală! Ea a fost mai grea decît ne așteptam! Dar nu datorită faptului că se acumulase oboseală după 3 zile de concurs consecutiv sau că se consumase o mare cantitate de energie nervoasă. Și adversarele acumulaseră oboseală, dar mai avuseseră și zile de recuperare, cite una sau chiar două, între serii și finală, sau între o probă și alta, cum a fost cazul celor care au alergat 800 și 1500 m. Nici datorită faptului că încă nu se dezmeticise bine după marea finală, cînd bucuria victoriei a fost, imediat, „încărcată” de îngrijorarea finalei de a doua zi!

Ci datorită faptului că încă de dimineață, în ziua finalei la 1500 m, Maricica a simțit întepături în ficat, datorate efortului depus, dar mai sigur alimentației VOIT sărace din ultimele zile.

Cu toată intervenția doctorului Ion Drăgan (care era oprit în a administra medicamente pe motivul controlului antidoping de după-amiază), durerile nu au cedat și Maricica totuși a plecat în cursă!

Pe ultimii 80 m (păcat că nu de la 120 m!), cînd vede că mai este în picioare și deși n-o lasă în pace ficatul (cuvîntele ei de după cursă), cu o voință ieșită din comun, Maricica sprintează și, de pe poziția a șaptea, trecînd de pe culoarul unu pe trei, termină a treia, la 91 sutimi de secundă de locul I, cucerînd astfel medalia de bronz.

Aurul a fost cîștigat, pe merit, de italianca Gabriella Dorio, care a făcut o cursă curajoasă. Locul doi a revenit tot unei alergătoare românce, Doina Melinte, cîștigătoare de la 800 m.

Serial Flacăra

Cu această medalie de bronz, pentru Maricica cortina se trage peste marile concursuri ale anului 1984, un an de excepție cum l-am numit noi: o medalie de aur mondială (prin titlul mondial la cross), o medalie de aur olimpică (prin titlul olimpic la 3000 m), o medalie de bronz olimpică (prin locul III la 1500 m), două medalii de aur balcanice (cross și 3000 m pistă), un record olimpic (la 3000 m), două recorduri naționale (1000 și 1500 m). O „carte de vizită”, veți fi de acord, care ar onora și pe cel mai pretențios atlet.

La Los Angeles, Maricica Puică n-a alergat numai acei 3000 de metri triumfal, de nouătat, ci și un curajios 1500 metri, în care, dirză ca întoldeauna, nu s-a lăsat pînă nu a smuls și o medalie de bronz, în ciuda dificultăților fizice.

A impresionat de fiecare dată spectatori și a făcut să se neliniștească, în serii și finale, pașii alergătorilor din toată lumea.

Ziaristii americani au scris entuziaști de fuleul și vitalitatea Maricicăi, de prezența ei, repetată, în atitea curse. Un reporter, inspirat și cu multă imaginație, spunea că ea este o alergătoare completă, capabilă, chiar dacă ar alerga singură, să ofere spectatorilor un show, un adevărat spectacol.

De fapt, așa sugera cursa ei din marea finală. O apariție aeriană, zburătoare, imaterială aproape. Un păr blond, nîmbat de lumină, lung, revărsat plînd ca niste funigei, două picioare armonioase și mai rezezi decît în visele noastre cele mai frumoase.

Ziua aceea a însemnat pentru noi, concurență și antrenor, mai mult decît cîteva mari succese adunate la un loc.

În clipa întrecerii am fi dat, dacă ni s-ar fi cerut, toate medalile de pînă atunci, de bronz, de argint și chiar de aur, pentru aurul Jocurilor olimpice.

V-am povestit întrecerea...

Kasparov contra F.I.D.E.!

Va avea loc o nouă confruntare între Garri Kasparov și Anatoli Karpov? Meciul-revanșă este programat pentru luna februarie, fiind cel de-al treilea jucat pentru una și aceeași soartă: titlul de campion al lumii! Mulți dintre cei care iubesc acest sport sau, pur și simplu, au auzit de peripețiile ultimului campionat vor spune: nu-i prea mult pentru doi ani? Dacă suporterii și foștii spectatori schițează oboseala sau plictiseala, ce se petrece cu cei doi „veșnici adversari”? Ex-campionul mondial a participat imediat după pierderea cununii cu lauri la Lucerna împreună cu echipa și a cucerit titlul de campioni ai lumii, iar în luna ianuarie este așteptat să participe la un superturneu internațional.

Noul campion al lumii a refuzat (în luna noiembrie) invitația de-a fi oaspetele Federației Internaționale pe perioada campionatului mondial pe echipe. Este încă supărat pe președintele Florencio Campomanes pentru intervenția acestuia în semifinalele meciurilor candidaților și, mai ales, pentru oprirea meciului „maraton” pretextând „epuizarea jucătorilor” și

modificarea regulamentului privind meciul pentru titlu. În ultimele zile ale lui decembrie un nou „meci-școală” a ținut trează atenția suporterilor celui mai tânăr campion al tuturor timpurilor: Garri Kasparov l-a învins cu 4-2 pe marele maestru olandez Jan Timman. Cu ocazia acestui duel, Garri Kasparov a dat mai multe interviuri prin care a făcut destăinuri surprinzătoare privind felul cum un campion mondial interpretează situația actuală a șahului mondial. La tabla de joc, Kasparov a răsturnat, în mare parte, teoria modernă a deschiderilor și, acum, vrea să modifice și regulamentele, propune înnoiri apărând drepturile jucătorilor. Aldoma altor campioni mondiali, care și-au impus punctul de vedere, marele maestru din Baku vede cu alți ochi progresul șahului decât F.I.D.E.

„Nu va avea loc un meci-revanșă!” — afirmă campionul demonstrând că actualul regulament al desfășurării campionatului lumii a fost gândit greșit, că s-a intervenit și modificat prin puterea președintelui și în afara congresului. Kasparov nu dorește să-i acorde revanșa lui

Karpov, campionului care... „nu a jucat cu nici un campion mondial”. Dacă, într-adevăr, meciul nu va avea loc, se va repeta oare situația meciului Fischer-Karpov și titlul va reveni la „masa verde” pentru a doua oară lui Karpov? Sau Kasparov va face modificările pentru care luptă? Tînărul campion mondial își spune punctul de vedere privind accelerarea C.M. de la trei ani la doi și suprasolicitarea campionului, care nu mai poate avea „viață competițională” în afara campionatului lumii. Kasparov atacă problema corectitudinii în intervenții a președintelui F.I.D.E., insistând asupra faptului că nici nu s-ar putea crede că a putut influența acest „fost jucător” soarta meciului, abuzând de funcția sa și defavorizându-l. Kasparov crede și luptă pentru constituirea unui sindicat al jucătorilor care să acționeze în vederea aplicării corecte a regulamentelor, controlând activitatea șahistă internațională. Kasparov speră că la viitoarele alegeri pentru președinția F.I.D.E., Florencio Campomanes nu va mai rămâne în funcție. Speranțele electorale ale campionului sunt legate de actualul consilier F.I.D.E., englezul Keene, și de brazilianul Lucena.

Cine va învinge în duelul Kasparov-F.I.D.E.? Vom afla curînd? Se speră că victoria va aparține progresului șahului!

MARGARETA MUREȘAN

După cum nici șoferiței nu-i trecuse prin minte, ca așa, parcă picat din cer, un cap de cal să-i atingă aproape geamul lateral al mașinii.

Animalul a reușit să evite ciocnirea cu mașina, dar o hulubă a căruței a pătruns în geam, în mașină, înfigându-se ca o suliță în capul femeii. Bărbatul și fetița, care stăteau pe bancheta din spate, au scăpat. După ce a făcut un slalom pe o distanță de circa 50 de metri, datorită vitezei mici, autoturismul s-a oprit. Murgul s-a descotorisit de hamuri și a dispărut în noaptea.

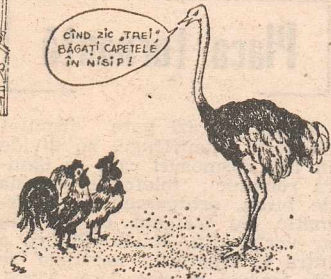
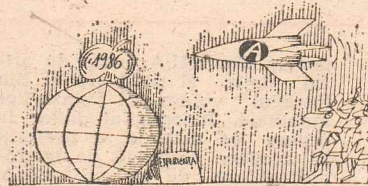
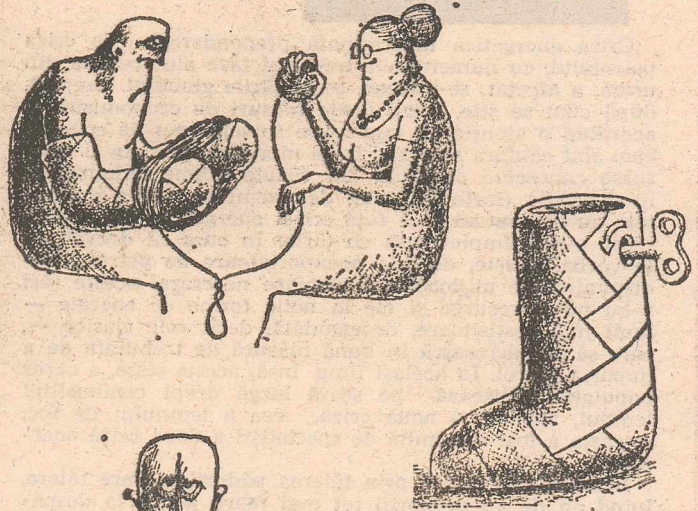
Stăpînul său, îngrijitor de animale la o fermă, o dăduse de dimineață pe rachiul de drojdie, apoi pe căpșunică, mai pe urmă băuse cu prietenii niște bere și se afla la „cirna” șaretei pe jumătate adormit, cînd un grup de colindători cu fel de fel de măști pe față au apărut în fața murgului. Atunci calul speriat a pornit-o în galop pe șosea. În acel moment, Mitru, îngrijitorul, a zburat din șaretă precum un balot neglijent încercat.

Secvența următoare s-a petrecut la nici 30 de m de locul căderii lui Mitru din șaretă și a avut din păcate tragicul deznodămint la care m-am referit. Murgul cunoștea perfect drumul pînă la grajdul său. După spaima teribilă care a tras-o, la traversarea drumului, cînd a ajuns pe ulița îngustă care ducea spre casa lui Mitru, s-a mai potolit trecînd de la galop la trap și apoi la mers normal. A împins poarta cu copita și s-a oprit exact în dreptul staulului. Minca niște lucernă în clipa cînd vecinii lui Mitru, alarmați de cele intimplate și de dispariția calului, au venit să se convingă dacă murgul ajunsese sau nu acasă. Animalul a ridicat capul sfîrșind ușor uitîndu-se la oamenii din ușa grajdului.

Ochii lui mirați păreau a spune: „Eu n-am nici o vină în afacerea asta!”

VICTOR BEDA

RACUL

Caricaturi de ANDO, ANTON DRAGOȘ, CRISTIAN MIHĂILESCU, VIRGIL MILITARU și SORIN POSTOLACHE

Cronica șoselei

Coliziune puțin obișnuită

„E drept, pînă la oraș nu-s mai mult de 30 de km, nici jumătate de oră de mers, dar, după cum vezi, Ligia, există și un dar, tu abia ai primit permisul. Am scotit, ești șoferiță abia de 14 zile. Deși nu-i tirziu, cinci și jumătate seara, afară-i întuneric de-a binelea. În plus pe jos e mizgă și s-a lăsat o ceață puternică. De ce să risicăm, are vreun rost? Miine sintem liberi amîndoi. Ne odihnim aici și plecăm dimineață pe lumină, odihniți, iar pînă seara ornăm nu un pom, ci zece! Ce zici, ești de acord?”

„Cînd spun ceva obișnuiesc să mă țin de cuvînt. I-am promis celei mici să facem pomul azi, trebuie să-l facem. Va învăța și ea astfel să-și respecte promisiunile”. Bine, dar în viață mai intervin și niște lucruri, să le zicem așa, de forță majoră. Uite și tu ce lapte e în aer, nu vezi la doi pași. „Pentru «fleacul» asta de 30 de km o să ne trebuiesc două ore de mers, a-jungem tirziu, oboseți, tu energizată din pricina mersului la pas și numai de ornăt pomul n-o să ne ardă. Hai să fim rezonabili”. „Sintem două temperamente diferite, scumpul meu sot. Mie nu-mi place să las pe mine ce pot face azi, iar tu ești dispus mereu să amii, parcă nu te știi!” „Bine, fie, mergem, nu vreau să ne stricăm ziua. După ce ne-am simțit azi atât de bine la părinții tăi, după ce oamenii au fost așa drăguți și atenți cu noi, ar fi culmea să le «oferim» la sfîrșit o ceartă între noi, care le-ar strica și lor dispoziția pentru o lună și pentru ce mă rog, pentru niște nimicuri. Hai să urcăm bagajele în mașină”. Obosită de atîta joacă, Simona, fetița Ligiei și a lui Ionel, care la șapte ani arată de 10, înăl-

tută, voinică, cu o privire inteligentă, a adormit imediat.

„Mai spune și tu ceva că doar nu ți-ai pierdut graiul, Ionele. Doar știi că mie îmi trece repede supărarea. Ai avut dreptate, ce să mai vorbim. Să-ți spun drept nici nu-mi dau seama unde sint marginile drumului. Mă uit pe cadran. Înaintăm cu 20 pe oră. Sper că mai departe să fie mai bine. Aici pe Valea Morii, întotdeauna, de cînd eram copilă îmi amintesc că era ceață”. Bărbatul n-a răspuns nimic. I se citea pe față îngrijorarea. Într-un tirziu a roștit cu vocea lui domoală de moldovean: „Concentrează-ți atenția la drum, să nu te pomenești cu vreun obstacol în față”.

„Asta și fac”. Se vedea cît de colo că femeia conduce încordat, că e inhibată. Stringe volanul în mină, să-l rupă, nu alta. Mai departe cînd au ajuns pe drumul în linie dreaptă situat pe podișul cu livezi ceața s-a mai spulberat. Probabil că vîntul ușor dinspre răsărit îi venea de hac. Ligia a mîrit ceva viteza mașinii și s-a luminat la față. „Ce-i asta, Ionele? Zgomot de căruță?” „Intr-adevăr se auzea un huruit așa cum îl fac roțile cu șine metalice cînd trec peste piatra de riu a drumurilor. N-au trecut mai mult de cîteva secunde și silueta unui cal speriat la culme a apărut în imediata apropiere a autoturismului în dreptul postului de pilotaj. S-a ridicat apoi în două picioare și s-a smucit puternic spre stînga încercînd să ocolească mașina. În mod sigur apariția în calea lui a autovehiculului l-a amplificat spaima. Nu se aștepta, probabil, ca așa, deodată, să se trezească cu un monstru pe patru roți apărîndu-i în cale.

de ritm și de priorități tactice, dirzenia luptei și voința dezlănțuită a sprintului final.

Desigur, pentru aceasta trebuie să ai anumite calități, un antrenor care să te formeze și să te pregătească — eu am avut șansa să-l am chiar pe soțul meu. Și mai presus de toate, dragoste, pasiune fără limite pentru ceea ce fac și o voință neîmămurată.

Bărbății ne-au crezut mereu pe noi, femeile, incapabile de mari eforturi, de distanțe lungi, care și pe ei li puneau la încercare.

Dar psihologii și medicii știu: femeia este mai rezistentă ca bărbatul, în răbdare, în suferință, în tărie de caracter.

Și apoi cînd am început eu, eram puține fondiste pe glob (astăzi este altfel). De cînd mă știu, cînd încep un lucru, nu mă las pînă nu-l termin. Și cînd reușesc ceva care îmi place, merg mai departe și mai departe. Dar dacă nu reușesc? mă veți întreba. Afunci îmi amintesc de Nansen, exploratorul polar, și îmi spun în taină, numai mie, de zeci și sute de ori: „Ai reușit, continuă! N-ai reușit, continuă!”

Exemplul meu în sport, care m-a călăuzit întotdeauna și m-a purtat adeseori spre victorie, pentru că nu todeauna învingi, chiar excepțional pregătit și fiind cel mai bun, a fost Lia Manoliu. O știți. Probabil vă place sau ați fi vrut să fiți ca ea. Pentru mine a fost ca steaua polară pentru navigatori, o zimbet și o rază de soare în clipe grele, cînd simteam că nu mai pot, că voi renunța, indiferent ce va spune lumea și antrenorul meu.

Acum, cînd anii s-au adunat — deși sint încă tînără, sint mereu lăudată pentru longevitate sportivă — mă întreb uneori dacă a meritat tot ce am făcut. Și răspund cu mîna pe inimă și cu picioarele mele fremătînd încă de zecile de mii de kilometri parcursi în

toate anotimpurile, pe toate meridianele lumii: da, a meritat. Am fost fericită și acest lucru pe pămînt nu se poate obține fără efort, fără dăruire, fără sacrificii. Faceți ca mine și veți înțilni, dar nu curînd și numai dacă aveți răbdare, fericirea!

Sînt bucuroasă că într-o carte în care mai mult alții vorbesc despre mine pot spune și eu cîteva cuvinte.

De la început, vreau să vă mărturisesc că regăsiindu-mă în paginile acestei cărți în principalele momente ai celor optsprezece ani de activitate athletică, mă încearcă o bucurie la fel de mare ca aceea a urcării pe podium, pe treapta cea mai înaltă, a unui mare concurs internațional sau mondial.

Această bucurie aș vrea s-o dăruiesc tuturor celor care au crezut în mine, care au fost lingă mine și m-au ajutat în clipe grele.

Nu este ușor să ajungi aici, să se scrie o carte despre tine, dar nici greu nu este. Trebuie să știi numai ce vrei, atunci cînd te apuci de lucru! Trebuie să ai curajul să te gîndești la mai mult decît se gîndesc cei din jurul tău. Pentru aceasta nu trebuie să fii un om deosebit, dar trebuie să vrei și să crezi în tine.

Și pentru că cei buni, campionii, au datoria să transmită mai departe ștafeta și să-și împărtășească experiența adunată cu grijă și eforturi în ani mulți, iată-mă dîndu-vă cîteva sfaturi și îndemnuri pentru prezența sau viitoarea voastră activitate athletică. Sfaturi tehnice și îndemnuri sufletesti.

ION PUICA

Continuare în numărul viitor

Comentariul
săptămânii

Criza energetică determinată preponderent de criza petrolului, cu numeroasele trepte și faze ale acesteia din urmă, a afectat, se-nțelege, toate țările globului. Treptat, după cum se știe, luând unele măsuri de economisire și acordând o atenție tot mai mare surselor noi de energie, cum sint căldura solară și forța mareelor, precum și unor surse cunoscute de mult, dar căzute vreme îndelungată în dizgrație (forța vântului, de exemplu), țările dezvoltate au început să facă față crizei energetice. Nu același lucru s-a întâmplat însă cu țările în curs de dezvoltare (e vorba, firește, de cele neexportatoare de petrol). Ne-dispunind de mijloacele financiare necesare, aceste țări n-au putut recurge și ele la noile forme de energie — mult mai costisitoare, deocamdată, decât cele clasice —, care să le izbăvească în bună măsură de trebuința de a importa petrol. În același timp însă, aceste state, a căror populație utilizează pe scară largă drept combustibil lemnul, suportă o nouă criză, cea a lemnului de foc. Aceasta a fost denumită de specialiști a doua criză energetică.

Lemnul se procură prin tăierea pădurilor. Care tăiere, luând an de an proporții tot mai mari, a dus la despăduriri masive. Zone vaste au fost transformate în deșerturi. În mod inevitabil, prețul combustibilului, în speță al lemnului, a crescut, unele familii din țări africane sau asiatice fiind nevoite să cheltuiască un sfert din venitul lor, și așa redus, pentru lemnul necesar gătitului și încălzitului. Sub presiunea lipsei de combustibil, au început să se schimbe și unele obiceiuri în domeniul alimentației. Dr. Jeffery Burley, specialist de la Oxford în problemele pădurilor, a relevat că în unele părți ale Thailandei, în Bangladesh, în India și în Africa, oamenii își reduc numărul meselor calde de la 2—3 pe zi, la una pe zi, fapt ce are drept rezultat o creștere a bolilor de stomac și a infecțiilor parazitare. Totodată, oamenii recurg la mîncăruri care se pregătesc rapid și le abandonează pe cele cu un conținut ridicat de proteine, cum este fasolea, pentru că necesită o fierbere îndelungată. Bineînțeles, din această cauză malnutriția se accentuează. Și e vorba nu de cazuri izolate, ci de fenomene larg răspindite. Pentru că în numeroase țări din Africa lemnul reprezintă peste 90 la sută, iar în altele, din Africa sau din Asia, cum este, de pildă, Nepalul, 100 la sută din totalul com-

A doua criză energetică

bustibilului folosit. Un miliard de oameni trăiesc în regiuni deficitare, unde tăierea masivă a copacilor amenință aprovizionarea cu lemne în viitor.

Dar, după cum scria nu demult Sunday Times Magazine, lemnul nu este folosit drept combustibil numai pentru uz casnic, în gospodării. Căramidăriile, fierăriile, fabricile de bere, de uleiuri vegetale, de ceai, de cafea și tutun — toate au nevoie de combustibil și folosesc în acest scop lemnul. Multe dintre aceste industrii, vitale pentru dezvoltarea economică, sint pe cale să se prăbușească din cauza penuriei de combustibil lemnos. În consecință, cererea de lemn este tot mai mare, fapt care duce, pe de o parte, după cum am văzut, la creșterea prețului acestui material și, pe de altă parte, la dezechilibru ecologic rezultat din tăierea pădurilor. Efectul ecologic defavorabil este sporit și din pricina că, pe măsură ce dispăre lemnul, oamenii se îndreaptă spre resturile de plante și spre bălegar. Or, aceasta face ca solul să fie lipsit de o sursă importantă de fertilizare. Deșertul capătă dimensiuni și mai mari.

Și astfel cea de-a doua criză energetică tinde să se cronicezeze. Cum se poate ieși totuși din ea? Specialiștii au propus unele remedii, cum ar fi găsirea de specii de copaci care să răspundă mai eficient necesităților decât speciile tradiționale și, mai ales, reimpădurirea pe scară largă, în pas cu defrișările. Aceasta ar însemna, potrivit aprecierilor Băncii Mondiale, plantarea a circa 50 de milioane de hectare, operațiuni pentru care ar trebui fonduri în valoare de aproximativ 50 de miliarde de dolari. Însă în planurile existente se prevede abia 10 la sută din necesarul de împăduriri. Dacă situația de acum se va menține, pînă la sfîrșitul secolului numărul celor care vor suferi de lipsă acută de combustibil se va ridica la 3 miliarde de persoane.

Desigur, eforturile în sensul propunerilor de mai sus sint binevenite și necesare. Însă o rezolvare temeinică, de perspectivă a problemei combustibilului în țările în curs de dezvoltare, care să ducă la lichidarea celei de-a doua crize energetice, este posibilă numai în contextul larg al dezvoltării, prin măsuri care să răspundă cerințelor făuririi unei noi ordini economice internaționale.

ION D. GOIA ■

Placa turnantă

Biroul de azi pare disputat de forțe centrifuge, se divide în trei cosmosuri care se ignoră reciproc: telefonul, mașina de birou, echipamentul informatic. Se tratează ca și cum ar vorbi altă limbă. Pentru a intra în legătură, mesajele se cer traduse și retraduse. Altfel, starea de discomunicare persistă. Cine să facă asta? O „inteligentă centrală“. Ea există, se numește JISCOM și constituie în viziunea realizatorilor o soluție mai completă, mai adaptată, globală. Este conceptul rețelei universale de comunicații între companii. Pentru a ajuta factorii de decizie inconjurați de echipamente de birou produse de diferiți fabricanți să participe la schimbul de informații. „Jeumont — Schneider“ a aruncat în proba de foc pe „JISCOM“. O placă turnantă care reunește telefonia, telematica, microinformatica, echipamentele de birou. Microcomputere, autocomutatoare, adaptoare — toate adunate în același sistem numit JISCOM, prin care, afirmă producătorii, este vizată finalizarea Rețelei Numerice Integrate de la sfîrșitul secolului.

La nivel mondial, piața informaticii de uz profesional cunoaște un ritm anual de creștere apreciabil: 65 la sută. O performanță considerată de specialiști, în etapa actuală, fabuloasă. Într-un singur an, vânzările au urcat la 11 miliarde dolari. Numărul de mașini comercializate în lumea întreagă a atins într-un singur an 3 300 000 unități. Trei sint principalii furnizori de echipamente care își dispută șansele de câștig. Europa reprezintă 14 la sută din piața mondială. În Franța, vânzarea microordinatoarelor de uz profesional ajungea, în 1983, la 80 000 unități. Adică nici 2,5 la sută din piața lumii. Două treimi din mașinile procurate în Europa

provin din S.U.A., care de altfel deține și două treimi din întregul volum al vânzărilor mondiale. Japonia, al doilea în ordine ca mărime, a preferat să acopere cerințele de microordinatoare de uz profesional la ea acasă.

Personajele centrale ale comerțului pe acest front sint IBM, Apple, Tandy, Hewlett-Packard. Singura Olivetti, dintre constructorii europeni, a reușit să prindă plasa producătorilor de peste Ocean, pe piața Vechiului Continent. „Intelligent Electronics“, firmă specializată în studii cu privire la piața microinformaticii, ne propune o clasificare a microordinatoarelor: de buzunar; portabile; transportabile; domestice; personale; profesionale. Pentru a nu face confuzii — posibile — se precizează: microordinatoarele de buzunar se pot ține în mînă și — evident — în buzunar, cele portabile se țin în mînă iar cele transportabile se duc cu mîna, cîntărind între 7 și 11 kg. Microordinatoarele personale se transportă de la birou acasă, în mașină, dar presupun, pentru manipulare, două mîini. Microordinatoarele profesionale nu îngăduie o astfel de mutare de colo-colo.

Microordinatoarele de buzunar slujesc la calcule profesionale (deveze, studii tehnice, proiecte financiare). Microordinatorul portabil servește de asemenea pentru calcule dar și pentru gestiune personală, permițînd stocarea informațiilor primite din afară. La fel de puternic, cel transportabil dispune de disc, care însă nu multiplică foarte mult capacitatea de memorizare. Microordinatoarele personale și profesionale sint mult mai puternice dar oferă aceleași posibilități ca și precedentele. Ele pot funcționa ca sisteme autonome precum și ca terminale de sisteme informatice centrale. Rămîne de văzut, de acum încolo, în ce măsură întreprinderile și institutele vor dori să apeleze la aceste mașini multifuncționale. Cit de repede se vor decide și în ce direcție?

NEAGU UDROIU ■

Metropola
de pe Spree

În 1935, în capitala R.D. Germane, Berlin, au fost restaurate peste 30 de străzi și piețe din zona centrală a orașului. Prin aceasta au fost eliminate ultimele cicatrice care marcau chipul Berlinului, oraș supus unor intense bombardamente în cursul celui de-al doilea război mondial. Clădirile nou ridicate combină tehnica constructivă tradițională bazată pe cărămidă cu cea modernă, folosind prefabricate din beton. După ce în ultimii ani au fost construite mari complexe de locuințe, în special la marginea orașului, printre care se distinge vastul cartier Marzahn, unde numai din 1977 și pînă acum s-au mutat în locuințe noi peste 130 000 de persoane, acum șantierele s-au apropiat tot mai mult de zona veche a orașului și au „cucerit“ centrul capitalei R.D.G.

Accastă activitate de eliminare prin blocuri-plombă a ultimelor goluri din structura arhitectonică a orașului se înscrie în ansamblul măsurilor stabilite în perspectiva aniversării a 750 de ani de la consemnarea documentară a existenței Berlinului, manifestare ce va avea loc în anul 1987. Pe lîngă cele 23 000 de locuințe nou construite anual, sint reconstruite și modernizate alte 9 000 de locuințe, în principal în așa-numitele „cărămii pentru chiriași“, care au fost ridicate în secolul XIX. Din 1970 și pînă acum aproximativ 700 000 din cei 1,2 milioane de berlinezi s-au mutat în locuințele noi sau modernizate.

Unul dintre cele mai importante șantiere este situat între vechia Primărie a Berlinului, construită în urmă cu 115 ani, și malul riului Spree. Mărginit de blocuri moderne, aici — pe lo-

cul unde a fost pusă piatra de temelie a Berlinului în secolele XII—XIII, ca oraș al comerțului medieval — se ridică acum un ansamblu de construcții istorice, între care se află și Nikolaikirche, un fel de biserică a lui Bucur, care este menționată într-un document din 1264 și care a fost distrusă în cursul ultimului război. O adevărată bijuterie de arhitectură veche este așa-numita „Gerrichtslaube“, care la terminarea construcției va adăposti o berărie tipic berlineză, tradiția acestui local avîndu-și originea tocmai în anul 1270. Însă, pe lîngă restaurarea vechilor monumente de arhitectură, în cartierul „Nikolaiviertel“ vor fi date în folosință aproximativ 700 de noi apartamente pentru aproximativ 1 500 de berlinezi. Și chiar dacă fațadele au reprodus vechi infățișare a clădirilor ce au existat aici înainte de război, noile apartamente sint înzestrate cu toate facilitățile confortului modern. Iată deci că pe măsură ce se apropie jubileul său multientenar, Berlinul capătă o nouă infățișare, vechiul și noul întrepătrunzîndu-se armonios, modernitatea fiind integrată cit mai bine în ceea ce este considerat mai valoros din tradiția centrului istoric al metropolei de pe Spree.

ROMEO NĂDAȘAN ■

Astrologii
la început de an

Jocul de societate de sfîrșit de an în Occident — prezicerile abracadabrante ale astrologilor — nu a lipsit nici de această dată. Agențiile de presă, chiar și cele mai serioase, au reluat, firește, ca un fapt divers, oarecare, aceste produse ale imaginației brodate pe o serie de realități tipice lumii capitaliste și piperate cu elemente care să satisfacă foamea de senzație a unui anumit gen de presă, denumită generic bulevardieră. Citeva mostre citate de agenția France Presse: un pescar norvegian va prinde cu năvodul monstrul din Loch Ness, un bombardier se va prăbuși asupra turnului Eiffel, mii de vampiri (sic) se vor năpusti asupra unui mare oraș american, iar astronautii navei „Columbia“ vor intra în contact cu... extraterestrii! Cel puțin, spre deosebire de anii trecuți, astrologii nu mai caută să ne înspăimînte, neprecizînd nici un război atomic, nici un atentat care să bulverizeze lumea și, mergînd pe linia dezghețului incipient din relațiile internaționale, afirmă că 1986 va fi anul încheierii unui acord de dezarmare între marile puteri. Iată deci că ampla mișcare împotriva pericolului de război a găsit ecou pînă și în prezicerile astrologilor, care, prin specificul „ocupației“ lor, sint nevoiți să țină seamă de preocupările opiniei publice.

În Italia, ne informează agenția ANSA, s-a profitat de această conjunctură „astrologică“ pentru a se reedita unul dintre textele cele mai importante în materie ale antichității, renumita lucrare „Tetrabiblos“ a lui Ptolemeu, celebru astronom care a trăit la Alexandria în secolul II e.n. Ptolemeu a fost însă, înainte de toate, un mare matematician și un ilustru savant, metoda sa științifică fiind și astăzi considerată foarte modernă. Dar, pe lîngă cartea lui Ptolemeu, care prin concluziile sale raționaliste îi va dezamăgi pe mulți cumpărători amatori de obscurantism, în librăriile italiene se găsesc și alte publicații, complet diferite. Se pot cumpăra ghiduri astrologice pe 1986, cum ar fi cel de Lucia Alberti sau „Previzuniile“ lui Sugarco. Pe lîngă aceste volume mai ample, de o desfacere bună se bucură și broșurile cu sfaturi „pentru a ajuta pe toată lumea să înfrunte mai bine anul viitor“, cum scria pe coperta uneia dintre ele.

„Această proliferare a horoscoapelor — notează ANSA — nu este, firește, un indiciu al securității sociale și personale, ci dovedește cu cite incertitudini sint confrunțați contemporanii noștri și în ce mare măsură au ei nevoie de a fi încurajați“. Fenomenul se află și în atenția sociologilor, care au lansat pe piață o serie de studii de mare interes. De pildă, cumpărătorii de horoscoape ar face bine să citească „Istoria astrologiei“ de F. Boll, X. Bezdol și W. Gundel, în care se face o trecere în revistă a rebours de la horoscoapele moderne la Ptolemeu și la vechile culturi orientale, găsindu-se o explicație științifică acestei vechi pasiuni umane pentru cunoașterea viitorului, de care nu s-au sfiit și nu se sfiesc să profite șarlatani de toate sorturile. În lucrarea respectivă se arată, printre altele, că prezicerile au avut cea mai mare trecere în perioadele de „criză, tulburi, în care la orizont se profilau prea puține speranțe. Este și cazul lumii occidentale actuale, în care grija pentru ziua de mîine devine o preocupare tot mai neliniștitoare, avînd în vedere șomajul galopant, stagnarea economică, proliferarea violenței și a crimei.

N. ROMEO ■

Lumea văzută
de copii

Edit Tot (R.S.F. Iugoslavia), în vîrstă de aproape 16 ani, s-a numărat printre premiații Expoziției internaționale de desene ale copiilor de la Moscova, a cărei temă a fost „Lumea așa cum o văd“. Desēnul Editel, executat cu mînă si-

gură, în culori vii, reprezintă o barcă în formă de porumbel al păcii, încărcată cu copii veseli, de pe toate continentele.

Remodelarea
salistară

Gavril Ilizarov, doctor în științe medicale, directorul Institu-

tului de cercetări de traumatologie și ortopedie experimentală și clinică din Kurgan, plecînd de la realitatea că toate ramurile științei medicale se dezvoltă și se perfecționează în permanență, s-a gîndit la necesitatea revoluționării traumatologiei și ortopediei, ramuri ale medicinei ce rămăseră ca pe vremea lui Hi-

pocrat.

În acest sens, el a creat un aparat unic

ACCENTE
IN LUME

cu ajutorul căruia poate lungi un braț sau un picior cu o ju-

mătate de metru sau mai mult. Fără bisturiu, deci fără intervenție chirurgicală, corectează o deformare congenitală a extremităților, cu alte cuvinte, „face“ omul din nou. Numărul celor vindecați după metoda lui Ilizarov se ridică la aproape o jumătate de milion, metoda fiind preluată de diferite centre specializate din lumea.

Copacul cu „roșii“

La expoziția de la Tsukuba accentul a căzut în special pe informatică, telecomunicații, aparataj audiovizual, agricultura ocupînd un loc minor. Cu toate acestea, tîndu-se cont de existența unor țări cu densitate mare a populației, defavorizate și de condițiile climatice, și de sol, expoziție au fost pre-

zentate culturi fără sol, înalțate mult pe verticală. Cele mai spectaculoase au fost coșile. Fiecare „picior“ de plantă crește 3—4 m înălțime înainte de-a se deschide sub formă de umbrelă pe citeva zeci de metri. În patru luni „un picior“ ar trebui să dea 10 mii de roșii. O lumină artificială permite fructelor să crească și să se coacă. ELENA GRECESCU ■

Filtrul viu

Primul pacient (natural, după numeroase experiențe pe animale) care s-a vindecat, și încă într-un chip uimitor, prin această metodă a fost o fată de 15 ani. Suferind de o septicemie puternică, ea era în pragul morții — nici un fel de antibiotice nu-i mai ajutau. Și cu toate acestea s-a produs o minune. După numai o săptămână de purificare a sîngelui prin cuplare la o splină de porc, adolescența s-a ridicat din pat și s-a apucat să scrie părinților. Al doilea caz. La secția de reanimare a Spitalului clinic orașenesc nr. 67 din Moscova a fost adus un bărbat în vîrstă de 35 de ani, care se zbătea, ca și fata, între viață și moarte. La fel, antibioticele nu mai erau de nici un folos. Inșă după săptămîni de purificare a sîngelui cu ajutorul splinei de porc s-a petrecut aceeași miraculoasă întoarcere „de pe lumea cealaltă“.

Correspondentul agenției sovietice de presă „Novosti“, care a scris despre aceste cazuri, oferă și alte amănunte cu privire la amintita metodă, elaborată de medicii sovietici de la Institutul de cercetări științifice în domeniul transplantologiei și al organelor artificiale, din Moscova. După cum este cunoscut, splina joacă un rol imens în apărarea organismului de infecții, intrucît elementele ei — leucocitele și macrofagele — distrug particulele străine care nimeresc în sînge. De aceea, absența splinei, înălțurată prin operație, departe de a fi, așa cum înceobște se crede, lipsită de importanță, provoacă numeroase neplăceri. Astfel, la oamenii fără splină complicațiile postoperatorii sînt de 58 de ori mai dese decît la cei care au acest organ. Dificultăți, și încă foarte mari, provoacă și splina bolnavă, „obosită“, ducînd frecvent la septicemie, cu atît mai mult cu cît în ultimii ani a crescut considerabil numărul microbilor rezistenți la antibiotice. În această situație, în fața medicilor se aflau două căi: fie să caute noi antibiotice, cu care, mai devreme sau mai tîrziu, microbii s-ar obisnuși, fie să găsească alte metode de vindecare a septicemiei. Încercările de transplant al splinei (pentru a întări forțele proprii de apărare ale organismului) n-au dat rezultate. Atunci oamenii de știință s-au gîndit să folosească splina donatorului

(animal) nu pentru transplant, ci drept filtru. Era deci vorba de a utiliza în locul filtrelor artificiale, țesuturi vii, în stare de funcționare, prin care sîngele să treacă fără nici o vătămare, ca și în cazul filtrării prin splina proprie. Rezultatele au depășit orice așteptări, fiind de-a dreptul extraordinare.

De ce s-a recurs anume la o splină de porc, și nu la una aparținînd altui animal? În primul rînd din cauză că, potrivit aprecierilor specialiștilor, splina de porc reacționează foarte intens la orice infecție, sistemul de apărare al porcului fiind mai puternic dezvoltat decît al altor animale. În al doilea rînd, pentru că splina porcină este apropiată de cea umană, țesuturile ei acomodîndu-se bine cu ale noastre. De altfel, după cum se știe, insulina se obține tot dintr-un organ porcin, pancreasul, iar din inima de porc se lau țesuturi pentru valvula artificială care se implantează omului. În ceea ce privește tehnica tratamentului, ea este destul de simplă. În artera radială a bolnavului, la încheietura mîinii, acolo unde se ia pulsul, se introduce un tub subțire de plastic, care la capătul celălalt se cuplează cu artera splinei de porc, aflate într-un termostat. Un tub asemănător leagă vena splinei cu o venă a bolnavului. În felul acesta se obține un circuit închis. Sîngele este făcut să circule, cu ajutorul unei pompe, prin acest filtru viu. Tratamentul durează circa o oră, timp suficient pentru ca splina-filtru să distrugă microbii, redînd organismului uman sîngele purificat și îmbogățit cu substanțe biologice active. În cazuri deosebit de grave, după cîteva zile tratamentul se repetă. De regulă însă, la rezultatul urmărit se ajunge de prima dată, analizele indicînd o îmbunătățire bruscă — sîngele devine steril. Importanța metodei consistă și în faptul că o astfel de purificare stimulează forțele proprii de apărare ale organismului. Fiindcă splina bolnavului, „obosită“, epuizîndu-și rezervele în lupta cu infecția, are o prestație brusc scăzută. În această situație, splina-filtru (de porc) ajută organismul uman, distrugînd microbii și absorbînd toxinele, dînd posibilitatea splinei bolnavului să-și restabilească forțele.

Prin folosirea acestei metode, în U.R.S.S. au fost salvate zeci de vieți omenești. În momentul de față se studiază posibilitatea de a folosi tratamentul respectiv împotriva și a altor boli infecțioase.

ION CODRU

FOTOREPORTAJ PE GLOB

Apartheidul nu înseamnă doar traiul în comunități separate, pe criterii de rasă, cum susține propaganda oficialităților de la Pretoria, ci și — mai cu seamă — o netă diferență în ceea ce privește veniturile, și deci nivelul de trai, în defavoarea populației africane majoritare, lipsa de drepturi a acestei populații. Fotografiiile pe care le publicăm surprind două aspecte cu totul contrastante privind condițiile de locuit: în bantustanul Crossroads, din apropiere de Cape Town (sus) și în „Orașul Soarelui“ din Bophuthatswana, destinat vacanțelor albilor.

Criticul Eugen Simion vă prezintă un prieten al culturii române

Thomas Carlson

Am cunoscut cu trei ani în urmă, la București, un american simpatic și prietenos, pasionat de Poe și pasionat, în genere, de poezie. Este el însuși poet, critic literar și profesor de literatură la Memphis State University. A predat timp de doi ani ca profesor Fulbright la secția engleză a Universității din București. Era interesat de receptarea operei lui Poe în România și, documentîndu-se în acest sens, a scris mai multe studii pe această temă. Traduce, acum, poemele lui Nichita Stănescu și are în vedere și alte scrieri din literatura română. Este un om cultivat, fără prejudecăți, cu spiritul deschis. A călătorit mult prin țara noastră și și-a notat impresiile în cite-

va poeme obiective din care poetul, ca subiect, se exclude. El descoperă doar lumea din opera și o notează fără fast imagistic. O bătrîna țărăncă în fața porții, dangătul clopotului la prajmer, coșurile uriașe lingă castelul Huniazilor, o gîscă și un camion pe un drum de țară, un peisaj de Grigorescu și un alt peisaj care-i amintește de Blaga. Thomas Carlson este atent la semnele (semnificațiile) faptelor mici și înregistrează totul cu o voită lipsă de emoție, însă emoția lirică se întoarce în poem prin aceste fotografii ce sugerează legătura misterioasă dintre lucruri.

EUGEN SIMION

Sat, amiază

Pe o bancă
la fîntînă (lemn
de culoarea stupilor vechi)
sade bătrîna
la soare
ca o seceră fața
piele crestată
rătăcită în galaxia neagră a portului ei.
Peste cap
o așteaptă un soare cit palma
înghețat în fierul
porții ei
un înțeles de tot uitat.

Nicolae Grigorescu : Drum greu

Vitele acelea și ei se șliau ; ca un suspin cald
de îndrăgostit, le mina în friu,
le cunoștea într-afit,
le bătea ușor pe spate ca o mingiere,
înjugate la rînd, în sir, perechi,
năluce cenușii alburii
vin către noi cu genunchii innoroiați
asudate muncite pînă la înțelepciune
trecute și de dealuri,
amurgul colinei le joacă
în spinării, și urcă
așa ca ceața, ca un abur care așterne cerul
sus peste îndepărtata negură de povară —

cit de bine știute, trei ghionturi, doar atît
vitele — două albe cu pete ; una ca frunzele
căzute,

atît ajunge, și, greoaie, nesfîrșite,
răstîgnite cu funii, cu jug de lemn și sînge viu
pămînt și vite de povară
coapsele urcă spre pîntec
lucioase, ca funii peștrițe, aurii și negre,
trag parca-n spate umbrele iubirii
se opintesc în zori,
trupuri abia ghicite în ziua neincepută,
nu de ochi, ci de palme aspre mingiетоare,
împinșe către viață și lumină
doar eu o smucitură a mîinii,
coastă rotundă, ca un arc
din sold în umăr, la cea mai mică atingere,
due în ochi semnul cărbunelui negru de timp
își sutese coarnele, lată întreg
chinul închis în oasele lor
dar și ale noastre ;

priviți-l, încălțări sîngerii
cămașă roșcată, pălărie ca luna fără culoare —
un băiat, trecut de anii lui mai jos de briu,
satir deasupra, priviți-l cum se repede
amenințînd cu brațul drept în sus — ori semn
de prețuire —

cu năuaa vîrită
pînă-n miezul cerului sîngerind peste munte —
călăuză bună, supus și stăpîn
eliberat de țărîna, un dar de o clipă,
înceat în zvicniri stacojii și bucurii fără noimă,
ferecat în zvicniri — doamne — cit de străine.

Tipar pentru amintire : munții Apuseni

lui Luctan Blaga

În preajma copacilor, toamnă.
Pase oi
în zig zag
într-o caligrafie de bușteni albiți,
păstorul căleiiu drept peste genunchiul sting,
blana mițoasă pe umeri, ciudat echilibru de barză
pe gînduri,
cruce răsăriteană săltată din țărîna
dar rădăcina aceea încăpătînată
răsucită în zig zag
sub talpa lui înfiptă-n pămînt,

visează păstorul, aude parca tauri la împerechere
făgăduința semînței bărbătești în zorii anului
ii fug sub pleoape vechi inercușării roșu cu negru
și iată, pleoapa muntelui se lasă
nesfîrșite îl curg în vedere zări
în zig zag

roșu cu negru iar și iar
ager pas
vine îngroșate se întretaie (vînd muchie cu
muchie

se întretaie, se dezleagă totuși
(din care veche dăntuire să fi deprins
amăgitoarele atingeri ?)

geometria amintirilor,
vieți peste vieți, iar intristare,
voioșie iar,
și la capătul îndepărtat al tiparului nevăzut
răsare o floare sîngerie, răstîrate-i sînt frunzele
arătîndu-i încotro, în sus,
zig zagul acului,
înversunat să închidă în pătrat cercul
netemător zburînd în marginea genunii.
Oile în amurg sus în sălcii,
stavila înecată sub lacul Ţaga.
În străfundul lacului tulbure
satul își trece viața neguroasă
(doar biserica de lemn au strămutat-o mai sus,
chibzuînd cum s-o imbine la loc bucată cu
bucată)

— în giulgiul catifelat de apă
bărbații leagănă alene greble de lemn,

ășcați cu capul gol pe pietre lunecoase, iar
bătrînie,
cu poalele umflate-n sus precum clopote negre,
tot mestecă în eraițe innămolite. Fintina se
varsă

în stradă, ziduri de piatră fug
la vale
în zig zag
cătore întinderi de ierburi aprig verzi, legănat
de ape

în neguri.

Urcă din lac clopotnița de piatră
nu-i altă rădăcină — iute un pește
bătrîn și înțelept, cum să nu-l știe păstorul,
aro pîntec de lumină ca unsoare înecat,
și-sî risipește puii pe ulițe
apoi adăcă să simtă viața
cum dă din ou, pe la porțile cioplite toate
în zig zag

Se știe, apa cruță drumuri petruite
dar zilele sînt le despica și dacă-s din cîmînt,
roade pînă rămîne doar vergeaua de fier, care se
leapădă de culoare

gonind la vale roșie ca focul
în zig zag
pînă ce totul, totul prinde rădăcini
acolo
în mare.

Ursul peșterilor

„Primitivii se închinau ursului ca la un zeu“.
Și desenară trupul lui
pe stînci de peșteri, ei, acei
ce-și duceau traiul în colibele din piei și colți de
mamut
la Ripiceni și Mitoc de-a lungul riului Prut,
la Dîrta și Broșteni, Bistricioara și Vascău,
unde și-au lăsat focurile în urma lor.
Îi desenară, îl ciopliră, talisman
pentru vatră după chipul lui își făcură.
Zeu le era
fiindcă și el pe două picioare se putea ridica,
la fel ca ei miinile și le folosea,
pînă și urmele labelor tot ca ei le lăsa,
ba chiar și vorbea,
seotca seara urlete de bărbat,
știa plînge ca o muiere căreia pruncul i-a fost
furat —

din ce mineau ei și el se infrupta,
pe urmele acelorasi turme ca și ei gonea către
ghețari ;
mamuți, bizoni, cai sălbatici și căprioare.
Străbătea Oltenia și Dobrogea,
domolii munți Apuseni, ca și ei.
Dar la fel îi ucidea
pe acei ce-n peșterile lui pătrundeau
il desenau cu cărbune și galben mineral
și eu degetul pe ziduri de noroi imbibat il
nemureau.

I se închinară așadar acestui zeu între zei
cum îl vedeau ei.
Mai marele peșterilor, tare fără măsură
ii învăță
la căldura focului să se adune laolaltă,
și astfel îngrămădiți la un loc sufletul și-l aflară,
darul trupesc, minunăție
împărăție a chinului și iubirii murmurate.
Apoi se stîmse zeul.
Așa a voit.

Am găsit o sută de urși în aceeași peșteră.
Riuri de oase, urme peste urme
surizătoare teste învăluite
în praful de vînt polar, ghețuri topite.
Ei bine, fu acum rîndul lor să aprindă focul în
peșteri

iei și colo printre coastele adormiților meșteri.
Și-i însemnară trupul iar pe stîncă
doar că acum mai sus le urca degetul.

Dozăzeci de mii de ierni iată s-au seurs
și tot se mai află printre noi acest urs
(și înăma, ce bate o dată doar la un veac)
cu izul lui viu
ea pe vremea cînd pomii-și însemna hotar
puului.

Mireasma dînd roată pămîntului
ne pătrunde pe nesimțite în nări
cînd ard moenii frunzele încă ude din iarnă.
Urcă din lutul reavăn din preajmă de fîntînă
din gardurile cu stîngii cenușii.
E mireasma lui în părul femeii fără să știi
cînd dă să se abată furtuna, cînd trestia trosnește
bîntuîlă de vînt. Iat-o în spaima ce se rotește
prin curți

în ochii vitelor de un an
în frica îndrăgostiților și a mielului bălan nou
născut

viață alunecoasă
dintre picioarele mamei abia scoasă.
Pretutindeni în cîmpul proaspăt arat
în sîngele steelei și uleiul de motor uzat
pe piatră chiar, în cîntecul de roată.
Un iz ce zace în mina copilului
lăsat să se joace
bucurie și spaimă urlet și cîntare
îngheată oasele
vorba în piept lung răsună.
La foc adunați, trupuri calde
izul lui leagă oamenii, nimic nu-i desparte ;
omul, femeia și pruncul, toți
viețuînd pe țărîmul pe care
cîndva în vremi apuse ursul îl străbătea.

Traducere de
LIDIA VIANU

TRAMVAIUL ÎN ACTUALITATE

Ziarele anunță că la Ploiești au fost demarate lucrările de construcție a primei linii de tramvai din acest oraș. Se începe cu construcția depoului și cu amenajarea unui tronson pentru linie dublă în lungime de 17 km. La Craiova, se fac lucrări pregătitoare pentru introducerea primului tronson de tramvai. Cele două linii ale tronsonului urmează să fie dotate cu 60 de garnituri de tramvai, cu mai multe vagoane fiecare. Circulația acestora va înregistra frecvențe mari în orele de vîrf cînd se vor succeda la 8 minute distanță. De la un capăt la celălalt al tronsonului, în lungime de 18,5 kilometri, fiecare garnitură de tramvai urmează să parcurgă distanța în 60 de minute. Durata construcției liniilor de tramvai craiovene a fost prevăzută pentru doi ani, cu posibilități de scurtare a termenului.

DRUMEȚIE ÎN BUCEGI

Vi informăm pe amatorii de drumeție și pe iubitorii sporturilor specifice sezonului alb că în zona Bucegilor dimboviteni: stratul de zăpadă atinge în jur de 40 de centimetri. Cabanele din aceste locuri se află într-un decor de iarnă fabuloasă și își așteaptă oaspeții. Cei care au petrecut revelionul în aer ozonat, la cabanele Scropoasa, Cheile Zănoagei, Bolboci și Padina au avut posibilitatea să constate cîte atracții oferă aceste locuri la capitolul frumuseții naturale. Se pot face excursii pe poteci marcate spre Piatra Arsă și Babele, spre virfurile Omul și Caraiman. Cei mai comizi oot folosi telecabina care străbate zilnic — cu excepția zilei de marți, cînd se fac reviziile tehnice — distanța Peștera — Babele — Busteni. Mai menționăm că la Peștera se desfășoară, cu începere de la 6 ianuarie, tabăra de schi a pionierilor dimboviteni.

● Anul care s-a încheiat a adus orașului Petroșani 372 de familii noi și 1 415 noi născuți.

● La Deva și Sarmizegetusa a avut loc un simpozion științific, „Județul Hunedara — permanență și continuitate în istoria României”. Cu acest prilej, au fost evidențiate principalele rezultate ale săpăturilor arheologice executate în 1985 la Sarmizegetusa, vatră de legendă și istorie care a furnizat specialiștilor atîtea documente de piatră de prim ordin. O vastă încăpere romană scoasă la lumină se adaugă dovezilor care atestă continuitatea și stabilitatea populației care a viețuit pe aceste locuri în secolele IV-V e.n. Săpăturile executate la Tapae, unde după cum se știe a avut loc o îndrăgănită bătălie între oștile dacice și cele romane, au dus, după cum arată dr. V. Moraru în ziarul „Steagul Roșu”, la unele rezultate tulburătoare. S-au descoperit urme care nu aparțin dacilor, deși se leagă de lucrările acestora. Elementele constructive și de altă natură au evidențiat că ele aparțin românilor timpurii.

● Teatrul popular din Slobozia a împlinit zece ani de activitate. La mulți ani!, le urăm și noi sărbătoritorilor.

21 000 de tone mărfuri generale, comportîndu-se excelent și făcînd cinste constructorilor săi, navalistii gălățeni. Echipajul, condus de căpitanul de cursă lungă Vasile Feștean, merită de asemenea felicitări pentru curajul și profesionalismul cu care a înfruntat cîteva puternice furtuni.

● Pentru columbofilii din întreaga țară, cel mai important eveniment sportiv al anului trecut s-a consumat la sfîrșitul lui decembrie cînd, la Alba Iulia, a avut loc cea de-a XVII-a Expoziție națională columbofilă. Aici au fost prezentați porumbeii cei mai buni, campioni la zbor (viteză, demifond și fond), în urma celor 14 etape de concurs desfășurate în 1985 la care s-au prezentat peste 100 000 de porumbeii. Pe baza palmaresului realizat în aceste concursuri s-a alcătuit și lotul ce va reprezenta țara noastră la concursul internațional de la Leipzig care se va desfășura în această lună.

● Aflăm că în punctul „Rinca”, din Parîng, la 1 530—1 575 m altitudine, există o grădină botanică montană unică în țară. Aici a fost organizat, din inițiativa catedrei de biologie de la Universitatea din Craiova, un adevărat sanctuar al comorilor de floră din Carpații noștri.

vrea să se oprească aici. El caută o soluție pentru ridicarea puterii instalației sale, încît să-și asigure energia electrică și pentru frigider, fierul de călcat și aspirator. Un panou solar pe care l-a confecționat singur îi asigură, vara, apa menajeră la o temperatură de 60—70°C. Un fapt divers, dar semnificativ. Iată ce poate face iscusința unui om care nu vrea să lase vîntul să treacă degeaba pe lingă el fluierînd. Cu alte cuvinte, nu vrea să fie indiferent într-un moment cînd folosirea oricărei posibilități locale de sporire a energiei e prețioasă.

● Se împlinesc șase veacuri de la prima atestare documentară a orașului Roșiori de Vede. Acest eveniment a fost marcat de un simpozion desfășurat recent în localitate. Iată una dintre cifrele prin care vorbitorii au ilustrat dezvoltarea orașului în anii din urmă: în prezent, Roșiori de Vede realizează peste 20 la sută din producția industrială a județului Teleorman.

● Și de data aceasta o veste bună pentru schiori. Telescaunul de la Straja a fost pus în funcțiune pentru cei ce doresc să urce pe munte. De asemenea, pîrțile de schi au fost reamenajate și dotate cu teleschiuri.

A venit circul!... a venit circul!...

...și zvonul adună la repezeală, pe ulița mare, mulțimea gălăgioasă a ștrengarilor care însoțesc, plini de curiozitate și incitare caravana circului. A venit circul!... a venit circul, într-adevăr, cu un nou spectacol. La Circul de stat București, cei mici, dar și cei mari pot urmări noul spectacol „La circ ca-n filme”. Scenariul spectacolului aparține maestrului Iosefini și regizorului Cornel Ionescu, scenografia este semnată de Dana Lazeanu și Matei Nedelcu, iar coregrafia, de Mihai Cristinoiu. Plecînd de la ideea imbinării unor secvențe din filme cu numere specifice circului, rezultă un spectacol de mare atractivitate, dovada cîntîndu-se pe fețele celor prezenți în sală. Se remarcă în mod deosebit numărul la pers, trupă de Maria Lazăr, apoi trupa Moșoianu, întoarsă recent dintr-un turneu din S.U.A. Acrobațiile Monicăi Dumitrașcu, executate la înălțime, fără plasă, te țin încordat, cu suflul la gură. Din această stare, treci la ris, căci cuplul Mincu Gheorghe și Catană Marius (un Stan și Bran autohtoni) au cîteva momente ce pot descreți și cea mai îngurată frunte. Grația și curajul voltijoarelor pe cai îți limpezesc imaginea despre amazoane, iar acrobațiile pe cai ale trupei Ropciuc par decupate dintr-un western veritabil. Cum dintr-un spectacol de circ nu pot lipsi animalele, dresorul Ionel Gheorghe apare cu o dresură de urși. Se integrează perfect în atmosfera spectacolului și trupele străine. Este senzațional numărul Litianei Dimitrova, de la Circul de stat din Sofia, la fel și dresura de elefanți a trupei Noras, de la Circul de stat din Praga. În loc de încheiere — zîmbetul Mihaelei Stroici, care te întîmpină și apoi te petrece la plecare, prezența ce contribuie din foaier, la buna desfășurare a spectacolului.

ELENA GRECESCU

Ultima oră

PE DRUMUL LUI MAGELLAN

Semnalăm și noi performanța cargoului „Voroneț”, a patra navă sub pavilion românesc care a făcut înconjurul lumii. Cele 27 860 de mile ale călătoriei au fost parcurse în 213 zile. Cargoul „Voroneț” a navigat prin cinci mări și trei oceane, a ancorat în 13 porturi și a transportat peste

VREMEA ÎN IANUARIE

Meteorologii apreciază că evoluția vremii nu va prezenta abateri însemnate față de mersul normal al acestei luni de iarnă privită în ansamblu. Probabil, temperaturile vor avea o tendință spre valori ceva mai coborîte decît mediile multianuale în regiunile centrale și de nord ale țării, unde și stratul de zăpadă va avea o persistență mai mare. Cantitățile de precipitații însumate pe întreaga lună vor fi ceva mai însemnate în vestul țării. Pentru sfîrșitul lunii, cînd vremea se va răci mai mult, prognozele prevăd că în timpul nopții se vor înregistra temperaturi de -15°C și chiar sub -20°C în nordul și estul țării. Cele mai ridicate temperaturi ale lunii, care nu vor depăși decît izolat valori maxime de 5 sau 6°C, se vor înregistra în jurul datelor de 14 și 24 sau 25 ianuarie. Precipitațiile sub formă de ninsoare care vor avea șanse să fie viscolite trecător se vor înregistra în cea de-a doua parte a fiecărei decade a lunii. În restul perioadelor, precipitațiile nu vor fi importante, ele fiind chiar și sub formă de burniță și ploaie într-o bună parte din țară. Se poate spune prin urmare că ianuarie 1986 se va situa, cu unele excepții, în limitele normale. (Informațiile ne-au fost furnizate de cercetătorul principal Constantin Mares de la Institutul de meteorologie și hidrologie).

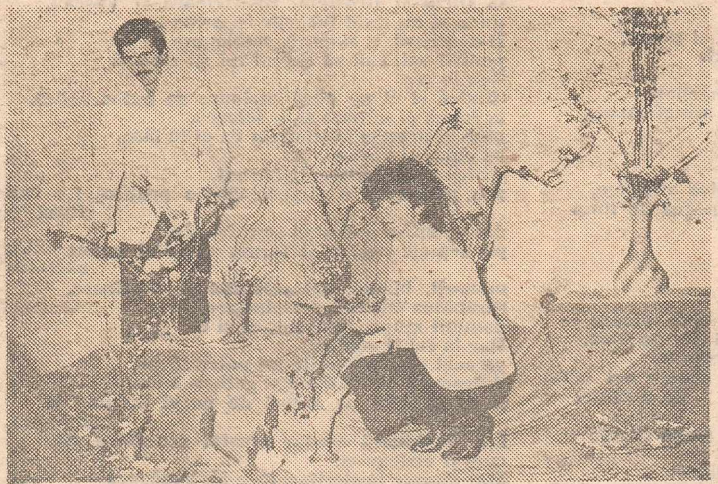
● În miez de iarnă, se ridică pe malul mării, la Costinești, noi vile, ce vor găzdui la vară, cîți tineri? Deocîndată nu știm. Dar știm că vilele vor avea și balcoane, și un regim variat de înălțime, fiind dispuse planimetric, în trei tipuri, încît să poată crea curți interioare. În aceste mici perimetre, se vor găsi spații verzi și banchete. Așadar, sub cerul stîncos al iernii, zidarii pregătesc la Costinești o parte din bucuria vacanței de vară.

A PUS VÎNTUL SĂ DEA CURENȚI

Desigur, un fapt divers. Un gospodar inventiv, din Dumbrăvești-Prahova, și-a construit singur, din materiale recuperate, un microcentrală eoliană, cum îi place lui s-o numească, „moșișca lui Corcodel”, cum îi zice localnicii. Reporterul ziarului „Flamura Prahovei” care a stat de vorbă cu ingeniosul gospodar notează această declarație: „Îmi părea rău că vîntul trecea degeaba pe lingă mine fluierînd”. Instalația eoliană asigură energia electrică pentru iluminatul a patru camere și a unui televizor „Sport”, dar autorul ei nu

● Mai mulți cititori ai ziarului „Dobrogea nouă” s-au întrebat: ce se întîmplă cu Cazinoul constantinean? (pe care l-au văzut încins într-un briu de schele). Simplu! au răspuns colegii noștri din Constanța. În scopul conservării lui, acest monument arhitectural este supus restaurării integrale. Acum se efectuează consolidarea structurii de rezistență. Va urma restaurarea bogatelor decorațiuni interioare. Cazinoul va avea un restaurant cu trei săli, un bar de zi, o terasă spre mare și o sală polivalentă pentru spectacole de varieté.

„Un colțisor dintr-o țară de basm”

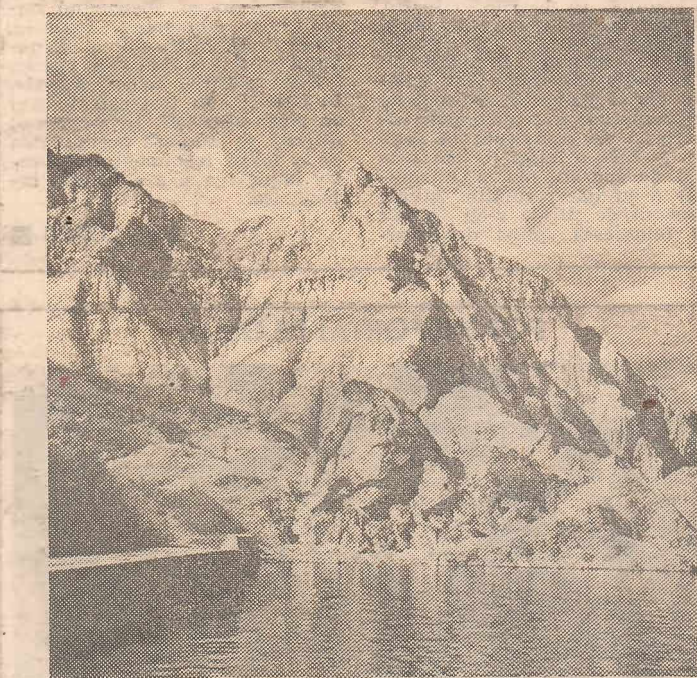
„Am vizitat expoziția de aranjamente florale tip Ikebana, făcute din zahăr, și plecăm de-a dreptul uluși, atît de noutatea ideii, cît și de realizarea ei, care este fantastică. Iată că acolo unde există talent și fantezie arta poate țîșni din orice. Salutăm aceste opere de artă și așteptăm și alte noutăți, care să incinte ochiul și să mîngie sufletul”. „Am fost foarte impresionată de gingășia fără pereche a tuturor exponatelor, de realizarea lor inspirată. Am dori să fie accesibile, să ni le putem procura pentru acasă. Sincere felicitări și mult spor în continuare”. „Expoziția pare un colțisor dintr-o țară de basm”. „Adevărată operă de artă și un triumf al bunului gust”. Acestea sînt doar cîteva din numeroasele notații ale vizitatorilor în cartea de impresii a expoziției de aranjamente florale din zahăr, organizate în clădirea Operetei din capitală și, ulterior, în foaierea Teatrului Mic. După cum aminteam și cu alt prilej (v. Flacăra nr. 51 din 20 decembrie 1985), aceste suave creații artistice sînt opera Vasilicăi Răceanu, sefa laboratorului cofetăriei „Ghiocelul” din București, și a sotului ei, Vasile Răceanu, care lucrează la aceeași unitate. La organizarea și la popularizarea expoziției a pus mult suflet și Liliana Pagu, apreciata primă solistă a Operetei.

— De cum am văzut, întîmpător, un exemplar din aceste

aranjamente florale, ne spune Liliana Pagu, mi-am dat seama că avem de-a face cu ceva ce totuși deosebit, de mare valoare. De aceea, m-am străduit să putem face expoziția la noi la Operetă, pentru ca spectatorii să poată admira această artă în antracte. Totodată, am prezentat exponatele și în cadrul spectacolului „Ferie de iarnă”, susținut în sala Operetei cu ocazia sărbătoririi Pomului de iarnă. Atît la vizitatori, cît și la micii spectatori invitați la „Ferie”, succesul Ikebancii de zahăr a fost total.

— Primirea deosebit de bună, aș putea spune entuziastă de care s-au bucurat lucrările soților Răceanu din partea vizitatorilor, a spectatorilor este pentru noi deosebit de încurajatoare, ne întărește convingerea că sistem pe drumul cel bun — remarcă Liviu Radu, responsabilul „Ghiocelului”, care s-a zbatut și se zbate în continuare cu multă energie pentru materializarea ideii de artă în comerțul cu produse de cofetărie, care a inițiat și susținut crearea aranjamentelor florale. Mai sînt încă multe de rezolvat, printre care stabilirea prețurilor, avînd în vedere că fiecare piesă este un unicat, dar sperăm s-o scoatem la capăt. Important mi se pare faptul că Ikebana noastră de zahăr a cîștigat parul cu publicul și își poate începe drumul către iubitorii de frumos.

ION CODRU

UN MUNTE DE SARE

Colaboratorul nostru Vasile Sencu, cercetător la Institutul de geografie, ne-a adus, zilele trecute, la redacție fotografia celui mai mare munte de sare din lume: un munte românesc, aflat la Slănic-Prahova, despre care mulți savanți străini au declarat că nu are asemănare.

Istoria genezei acestui munte unic este prea complicată pentru a o putea reda, întregă, aici. Ne mulțumim să amintim că el nu există pînă în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, cînd una din camerele în formă de clopot prin care se făcea exploatarea sării de la Slănic-Prahova s-a prăbușit și, pe locul ei, s-a format lacul sărat Baia Baciului. Prăbușirea a atras după sine o imensă masă de roci, avînd ca rezultat apariția la lumina zilei a muntelui de sare.

De departe, el pare un aisberg

esuat pe uscat, unic vestigiu al unei mări defuncte. Albul sării strălucește orbitor. Pe măsură ce te apropii, distingî pe pantele abrupte mii de sănuțuțe formate de apa care a dizolvat sarea. Zbuciumul sării în drumul ei din adîncuri spre suprafață și eroziunile care au tatuat trupul muntelui au colaborat pentru a crea aici un adevărat eveniment geologic, un monument natural în același timp misterios și impunător. Crește zîmbate, virfurile zvelte, nenunțate ace, toate din sare, împodobesc muntele. În virf se află o imensă deschizătură care comunică cu o veche exploatare. Se distinge foarte bine camera în formă de clopot al cărei tavan s-a prăbușit. Este vestita grotă a Miresei, unde apa e atît de sărată încît nu mai poate dizolva sarea din jur.

Cei ce vor să cunoască monumentele naturii din țara noastră nu pot ignora drumul spre Slănic-Prahova.

Pagină realizată de
ALEXANDRU ȘERBAN